

การเปรียบเทียบความหมายและมโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีน
ที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์

YU HAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การเปรียบเทียบความหมายและมโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีน
ที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

COMPARISON OF MEANINGS AND CONCEPTS OF THAI IDIOMS AND CHINESE IDIOMS
REGARDING EXTERNAL HUMAN ORGANS

YU HAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF ARTS
IN THAI
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
BURAPHA UNIVERSITY
2024
COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ YU HAN ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจีตา ศรีพุ่ม)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ต้นโพธิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจีตา ศรีพุ่ม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐา คำชู)

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเอียด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

62920185: สาขาวิชา: ภาษาไทย; ศศ.ม. (ภาษาไทย)

คำสำคัญ: สำนวน/ ความหมาย/ อวัยวะภายนอก/ มโนทัศน์

YU HAN : การเปรียบเทียบความหมายและมโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีน ที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์. (COMPARISON OF MEANINGS AND CONCEPTS OF THAI IDIOMS AND CHINESE IDIOMS REGARDING EXTERNAL HUMAN ORGANS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ขจิตา ศรีฟุ่ม ปี พ.ศ. 2567.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความหมายและศึกษามโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ โดยเก็บรวบรวมสำนวนไทยจากหนังสือ สำนวนไทยของสง่า กาญจนาคพันธุ์ พศ 2543 พบสำนวนไทย 104 สำนวน เก็บรวบรวมสำนวนจีนจาก หนังสือ **新华成语大词典** พจนานุกรมสำนวนจีน 2013 และหนังสือ **成语大词典** พจนานุกรมสำนวนจีน 2013 พบสำนวนจีน 128 สำนวน รวมสำนวนที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 232 สำนวน

ผลการวิจัยพบว่า สำนวนไทยกับสำนวนจีนที่มีอวัยวะภายนอกชนิดเดียวกันสามารถจัดกลุ่มเป็นสำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกันได้ 39 กลุ่ม ได้แก่ สำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกันที่เกี่ยวกับอวัยวะ “ตา” 10 กลุ่ม “หู” 9 กลุ่ม “ปาก” 7 กลุ่ม “หน้า” 7 กลุ่ม “มือ” 3 กลุ่ม “จมูก” 2 กลุ่ม และพบว่ามโนทัศน์ไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา” “หู” “ปาก” “หน้า” “มือ” “เท้า” ที่มีความหมายแตกต่างกัน ผลการศึกษามโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ พบมโนทัศน์ทั้งหมด 5 ประเภท คือ “มโนทัศน์สื่อนิสัย” “มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยา” “มโนทัศน์สื่ออารมณ์” “มโนทัศน์สื่อรูปร่าง” “มโนทัศน์สื่อความสามารถ” และสามารถแบ่งตามลักษณะของแต่ละมโนทัศน์เป็นสองด้าน คือ ด้านบวกและด้านลบ ได้แก่ มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านบวกทั้งหมด 6 กลุ่ม มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านลบ ทั้งหมด 10 กลุ่ม มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านบวกทั้งหมด 3 กลุ่ม มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านลบทั้งหมด 17 กลุ่ม มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านบวกทั้งหมด 2 กลุ่ม มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านลบ ทั้งหมด 7 กลุ่ม มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านบวกทั้งหมด 3 กลุ่ม มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านลบทั้งหมด 4 กลุ่ม และมโนทัศน์สื่อความสามารถทั้งหมด 4 กลุ่ม

จากการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ผู้วิจัยพบว่า การใช้อวัยวะภายนอกประเภทเดียวกันในสำนวนเปรียบเทียบเพื่อสื่อความหมายบางอย่าง สำนวนไทยกับสำนวนจีนมีความหมายคล้ายคลึงกันอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าคนไทยกับคนจีนมีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกคล้ายคลึงกัน

62920185: MAJOR: THAI; M.A. (THAI)

KEYWORDS: IDIOMS/ MEANINGS/ EXTERNAL ORGANS/ CONCEPTS

YU HAN : COMPARISON OF MEANINGS AND CONCEPTS OF THAI IDIOMS AND CHINESE IDIOMS REGARDING EXTERNAL HUMAN ORGANS. ADVISORY COMMITTEE: KHAJITA SRIPOOM, 2024.

The purpose of this thesis is to compare the meaning and study the concepts of Thai expressions and Chinese expressions regarding the external organs of humans By collecting Thai expressions from the book Thai Idioms by Sanga Kanchanakphan, year 2000, found 104 Thai expressions, collecting Chinese expressions from The book is written in Chinese Dictionary of Chinese Idioms 2013 and the book **成语大词典** Dictionary of Chinese Idioms 2013 **新华成语大词典** found 128 Chinese idioms, totaling 232 idioms used in this study.

The research results found that Thai idioms and Chinese idioms that have the same type of external organ can be grouped into 39 groups of expressions with similar meanings, including idioms with similar meanings related to the organs "eyes", 10 groups "ears", 9 groups "mouth" 7 groups "face" 7 groups "hands" 3 groups "nose" 2 groups and found that there are Thai expressions and Chinese expressions related to external organs "eyes" "ears" "mouth" "face" "hands" "feet" that have different meanings Results of the study of concepts of Thai idioms and Chinese idioms regarding external human organs A total of 5 types of concepts were found: "concepts conveying habits" "concepts conveying symptoms and behaviors" "concepts conveying emotions" "concepts conveying form" "concepts conveying abilities" and can be divided according to the nature of each concept into The two sides are positive and negative Concepts conveying positive emotions, a total of 6 groups Concepts conveying negative traits, a total of 10 groups Concepts conveying positive symptoms and behaviors, a total of 3 groups Concepts conveying negative symptoms and behaviors, a total of 17 groups Conceptions conveying positive emotions, all 2 groups There were 7 groups of negative emotion concepts, 3 groups of positive body concepts, 4 groups of negative body concepts, and 4 groups of ability concepts.

From comparing the meanings of Thai idioms and Chinese idioms regarding the external organs of humans The researcher found that The use of the same type of external organ in figurative expressions to convey a certain meaning Thai idioms and Chinese idioms have very similar meanings It shows that Thai people and Chinese people have similar concepts about external organs.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปรียบเทียบความหมายและมโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์” ได้ดำเนินการวิจัยจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขจิตา ศรีฟุ่ม ที่ให้คำแนะนำอย่างชัดเจนและมีประโยชน์อย่างยิ่ง ให้ความอดทนในการดูแลผู้วิจัยแม้ว่าผู้วิจัยเป็นนิสิตต่างชาติ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร ศรีญาณลักษณ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้านการแปลความหมายของสำนวนจีน วันมีประโยชน์อย่างมากต่อการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา ตันโพธิ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจผู้วิจัยโดยและตลอด

ขอขอบพระคุณอาจารย์กรรมการผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชฎา คำชูที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์และดูแลนิสิตอย่างดี

คุณความดีที่เกิดจากการทำวิจัยครั้งนี้ขอมอบแต่ครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน จนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถทำวิจัยสำเร็จลงได้ จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

YU HAN

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	13
วิธีดำเนินการวิจัย	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	15
1.1 สำนวน	15
1.2 ความหมายของคำ.....	17
1.3 มโนทัศน์.....	18
2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 เปรียบเทียบความหมายของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ 24	
1. สำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน.....	26

1.1	สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน.....	26
1.2	สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน.....	31
1.3	สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน	35
1.4	สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน	37
1.5	สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน.....	40
1.6	สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน	41
2.	สำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีความหมายแตกต่างกัน	43
2.1	สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายแตกต่างกัน.....	43
2.2	สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายแตกต่างกัน.....	47
2.3	สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่มีความหมายแตกต่างกัน	50
2.4	สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายแตกต่างกัน	53
2.5	สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่มีความหมายแตกต่างกัน.....	56
2.6	สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายแตกต่างกัน	62
2.7	สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “เท้า” ที่มีความหมายแตกต่างกัน.....	65
บทที่ 4	ศึกษามโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์	71
1.	มโนทัศน์สื่อนิสัย.....	71
1.1	มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านบวก	71
1.2	มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านลบ.....	74
2.	มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยา.....	77
2.1	มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านบวก	77
2.2	มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านลบ	79
3.	มโนทัศน์สื่ออารมณ์.....	85
3.1	มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านบวก.....	85
3.2	มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านลบ.....	85

4. มโนทัศน์สื่อรูปร่าง.....	88
4.1 มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านบวก	88
4.2 มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านลบ	89
5. มโนทัศน์สื่อความสามารถ	91
5.1. มโนทัศน์สื่อความเชี่ยวชาญ.....	91
5.2 มโนทัศน์สื่อความตั้งใจ.....	91
5.3 มโนทัศน์สื่อความสามารถในการรับสิ่งใหม่ ๆ.....	92
5.4 มโนทัศน์สื่อความฉลาด.....	92
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลวิจัย	94
อภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงรูปคำของอวัยวะภายนอกของมนุษย์.....	4
ตารางที่ 2 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา” ของมนุษย์.....	6
ตารางที่ 3 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หู” ของมนุษย์.....	7
ตารางที่ 4 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ปาก” ของมนุษย์.....	8
ตารางที่ 5 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า” ของมนุษย์.....	9
ตารางที่ 6 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “มือ” ของมนุษย์.....	10
ตารางที่ 7 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “จมูก” ของมนุษย์.....	11
ตารางที่ 8 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “เท้า” ของมนุษย์.....	11
ตารางที่ 9 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” ของมนุษย์.....	12
ตารางที่ 10 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ขา” ของมนุษย์.....	12
ตารางที่ 11 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ผิว” ของมนุษย์.....	13
ตารางที่ 12 สำนวนเงินที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” ของมนุษย์.....	69
ตารางที่ 13 สำนวนเงินที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ขา” ของมนุษย์.....	69
ตารางที่ 14 แสดงสำนวนเงินที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ผิว” ของมนุษย์.....	70

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญที่สุดของมนุษย์เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและถ่ายทอดความรู้ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้นภาษาของแต่ละชนชาติล้วนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน เนื่องจากภาษาเป็นวัฒนธรรมบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรมเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทัศนคติ ความคิด ความเชื่อและค่านิยมของมนุษย์ การศึกษาภาษาในแง่มุมต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ชัชวดี ศรลัมภ์ (2557, หน้า 180-182) กล่าวว่าในการศึกษาเรื่องความหมายในภาษา ความหมายสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่ ความหมายตรง (denotative meaning) ความหมายแฝง (connotative meaning) และความหมายเปรียบเทียบ (metaphorical/ figurative meaning) โดยความหมายเปรียบเทียบเป็นความหมายที่นอกเหนือจากความหมายประจำรูปของคำ และถูกใช้ในการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดอรรถรสในการสนทนาและเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

สำนวนเป็นกลุ่มคำประเภทหนึ่งที่ใช้ในความหมายแบบเปรียบเทียบ ในแต่ละภาษาจะมีกลุ่มคำกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า “สำนวน” “สำนวน” หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงเป็นข้อความ หรือ คำพูดที่เป็นชั้นเชิงไม่ตรงตามรูปภาษา เป็นถ้อยคำหรือคำพูดที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหมายเป็นนัยแฝงอยู่ กินความกว้างหรือลึกซึ้ง นำมาใช้ให้มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายเดิมของคำ ๆ นั้น หรือ อาจจะมี ความหมายคล้ายกับความหมายเดิมของคำที่นำมาประสมกัน แต่ก็ไม่เหมือนกับ ความหมายเดิมที่เดียวเป็นความหมายในเชิงอุปมาเปรียบเทียบ มักใช้ถ้อยคำที่ไม่ยาวมากแต่กินความมาก ใช้คำที่ไพเราะ คมคาย สละสลวย ต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจ

ศิริลักษณ์ ทวีกิจรุ่งทวี (2547, หน้า 2-3) กล่าวว่า สำนวน หมายถึง ข้อความที่แสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่งที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะที่ร่วมกันในบางแง่และต่างกันบางแง่ ในขณะเดียวกัน สำนวนแต่ละสำนวนจะเป็นการนำเสนอความคิดใดความคิดหนึ่ง โดยผ่านคำหรือข้อความซึ่งอ้างถึงอีกสิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นเท่ากับมีบทบาทเป็นสื่อให้เราเข้าถึงความคิดที่กล่าวถึงในตอนแรก และการใช้สำนวนของแต่ละสังคมอาจมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันทั้งหมด ซึ่งเป็นผลมาจากความคิด มุมมอง และวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนกัน

บุญสิริ สุวรรณเพ็ชร (2538, หน้า 10) ได้กล่าวว่า สำนวนเกิดจากประสบการณ์ของคนรุ่นก่อน ๆ ซึ่งสังเกตเห็นความจริงจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันแล้วหยิบยกเอาเหตุการณ์ที่

เกิดขึ้นนั้นมาพูดเปรียบเทียบให้เห็นถึงความจริงหรือการณที่เกิดขึ้น เช่น สังเกตเห็นว่าเวลาที่คนเราตะเบ็งเสียงมาก ๆ ขณะที่พูดนั้นเส้นเอ็นตรงบริเวณลำคอจะโปนขึ้นมาจนเห็นได้ชัด ดังนั้นเมื่อใครเถียงเพื่อจะเอาแพ้เอาชนะกันให้ได้โดยการตะเบ็งเสียงดังขึ้นทุกที ๆ ก็พูดว่า “เถียงคอเป็นเอ็น” หรือคนสังเกตเห็นว่าต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ริมตลิ่งเมื่อน้ำเซาะตลิ่งเข้ามาเรื่อย ๆ วันหนึ่งต้นไม้นั้นก็โค่นลงสู่ลำแม่น้ำ และต้นไม้ที่อยู่ชิดตลิ่งเหล่านี้โอกาสที่จะโค่นย่อมมีมากกว่าต้นไม้ที่อยู่ห่างจากตลิ่งก็นำมาเปรียบกับคนแก่ ซึ่งมีโอกาสที่จะตายได้ง่ายกว่าคนหนุ่มว่า “เหมือนไม้ใกล้ฝั่ง” ดังนี้ เป็นต้น

ผู้วิจัยสังเกตการสร้างสำนวนแบบหนึ่งที่น่าสนใจคือ การนำเอาคำที่เป็นอวัยวะภายนอกของมนุษย์ไปเปรียบเทียบในด้านลักษณะที่เป็นรูปธรรม ได้มีการยืมความหมายหรือนามธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับความหมายเดิมของอวัยวะภายนอก เช่น ในภาษาไทยและภาษาจีนที่มีการใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกในร่างกายมาสื่อความหมายอื่น ๆ นอกเหนือจากความหมายตรง เห็นได้จากคำประสมที่มีการนำคำเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกส่วนต่าง ๆ ซึ่งเป็นคำที่ใช้อยู่แล้วในภาษามาใช้เรียกมโนทัศน์ใหม่ และยังทำให้เข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกส่วนต่าง ๆ ของชาวจีนและชาวไทย

ยกตัวอย่างสำนวนไทยและจีน เช่น

ไม่กระดิกหู

หมายถึง ผู้ที่เรียนหนังสือแล้วไม่รู้ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้

左	耳	进	右	耳	出
หู	ซ้าย	เข้า	หู	ขวา	ออก

หมายถึง คนที่ไม่ได้รับรู้หรือจดจำเมื่อได้เรียนรู้ไว้แล้ว

ในตัวอย่างสำนวนสังเกตได้ว่า สำนวนไทยและสำนวนจีนจะใช้อวัยวะภายนอก “หู” เพื่อเปรียบเทียบถึงความหมาย “เข้าใจ” หรือ “คนที่มีความเข้าใจ หรือ ความตั้งใจ”

ปากว่าตาขยิบ

หมายถึง ปากกับใจไม่ตรงกัน

口	是	心	非
ปาก	ใช่	ใจ	ไม่ใช่

หมายถึง ปากพูดว่าใช่ แต่ในใจไม่คิดอย่างนั้น

หมายถึง คนที่ปากกับใจไม่ตรงกัน

ในตัวอย่างสำนวนสังเกตได้ว่า สำนวนไทยใช้อวัยวะ “ปาก” กับ “ตา” เพื่อเปรียบเทียบกับคนที่พูดกับคิดไม่ตรงกัน แต่สำนวนจีนจะใช้อวัยวะ “ปาก” กับ “ใจ” มาเปรียบเทียบกับคนที่พูดกับคิดไม่ตรงกัน ซึ่งสามารถมองเห็นความแตกต่างกันสำหรับสำนวนไทยกับสำนวนจีนอย่างชัดเจน

สำนวนนอกจากใช้เปรียบเทียบเพื่อแสดงความหมายแล้ว สำนวนยัง หมายถึง วัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ดังนั้น สำนวนจึงเป็นวัฒนธรรมทางภาษาอย่างหนึ่ง สำนวนส่วนใหญ่สร้างขึ้นมาจาก

คติความคิดของบรรพบุรุษที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับสังคมและวัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่นสำนวนจะมีลักษณะเป็นคำคล้องจอง คำคม ผูกปมให้คิด เป็นปริศนา บางทีก็แฝงไว้ด้วยปรัชญาชีวิต ข้อคิดข้อพึงปฏิบัติเพื่อสร้างสำนึกสังคม หมายถึง ภูมิปัญญาของมนุษย์ในแต่ละชนชาติ ด้วยเหตุนี้การศึกษาเรื่องสำนวนของชนชาติใดนอกจากจะทำให้เราเข้าใจลึกซึ้งถึงโลกทัศน์ ค่านิยม สภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณีตลอดจนภูมิปัญญาและประสบการณ์ของชนชาตินั้น ๆ แล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมด้านภาษาอีกด้วย

ผู้วิจัยเป็นชาวจีนที่ได้โอกาสมาศึกษาที่ประเทศไทย จากการที่ได้ศึกษา ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าสำนวน ไม่ว่าจะเป็นสำนวนจีน หรือ สำนวนไทยนั้น จะมีสำนวนจำนวนมากเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ และจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมพบว่า สำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์มีจำนวนมากที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ด้วยเหตุประเพณี วัฒนธรรม มุมมองความคิดบางอย่างไม่เหมือนกัน จึงทำให้มีบางสำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์มีความหมายที่แตกต่างกัน

ในช่วงเวลาศึกษาและค้นหาข้อมูล เอกสาร วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับสำนวน ยังไม่พบว่า มีผู้ใดได้ศึกษาและเปรียบเทียบสำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1. เพื่อเปรียบเทียบความหมายของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์
2. เพื่อศึกษามโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบความหมายของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์
2. เพื่อให้ทราบความเหมือนและความแตกต่างของมโนทัศน์สำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาสำนวนไทยกับสำนวนจีน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงเป็นข้อความหรือคำพูดที่เป็นชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปภาษา เป็นถ้อยคำหรือคำพูดที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหมายเป็นนัยแฝงอยู่เกินความกว้าง หรือลึกซึ้ง นำมาใช้ให้มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายเดิมของคำ ๆ นั้น หรือ อาจจะมี ความหมายคล้ายกับความหมายเดิมของคำที่นำมาประสมกันแต่ก็ไม่เหมือนกับ ความหมายเดิมที เดียว เป็น ความหมายในเชิงอุปมาเปรียบเทียบ มักใช้ถ้อยคำที่ไม่ยาวมากแต่กินความมาก ใช้คำที่ไพเราะ คมคาย สละสลวย ต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจ ในงานวิจัยนี้ สำนวน หมายถึง 1. (成语 cheng yu) 2. คำสุภาษิต (谚语 yan yu) 3. คำพังเพย (俗语 su yu) เท่านั้น

อวัยวะภายนอก หมายถึง อวัยวะของร่างกายที่เราสามารถมองเห็นได้และจับต้องได้ ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก หน้า มือ เท้า

สำนวนอวัยวะภายนอก หมายถึง สำนวน คำสุภาษิต คำพังเพยภาษาไทยและภาษาจีนที่ประกอบด้วยคำอวัยวะภายนอกของมนุษย์

มโนทัศน์ หมายถึง ภาพในความคิดที่เปรียบเทียบ ภาพตัวแทน หมวดหมู่ของวัตถุ สิ่งของ แนวคิด หรือปรากฏการณ์ ซึ่งมีลักษณะทั่ว ๆ ไป คล้ายกัน ดังนั้นหากเราจำกัดความของคำว่ามโนทัศน์ ก็คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งหลายสิ่งต่างกั น แต่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลสำนวนไทยและสำนวนจีนที่ปรากฏคำบอกอวัยวะภายนอก 10 ประเภท ได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” “หู” “จมูก” “ปาก” “หน้า” “มือ” “แขน” “เท้า” “ขา” “ผิว” และ โดยกำหนดคำภาษาไทยและคำภาษาจีนที่แสดงความ หมายถึง อวัยวะภายนอกดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรูปคำของอวัยวะภายนอกของมนุษย์

ภาษาจีน	ภาษาไทย
眼睛 目眸	ตา
耳	หู
鼻	จมูก
嘴 口唇	ปาก
脸 面貌	หน้า

ภาษาจีน	ภาษาไทย
手	มือ
手臂 臂	แขน
脚 足	เท้า ตีน
腿 股	ขา
皮肤	ผิว

โดยเก็บข้อมูลสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์จากเอกสาร
ดังนี้

หนังสือไทย 1 เล่ม ได้แก่

1. หนังสือ “สำนวนไทย” ของ สว่าง กาญจนาคพันธุ์ พ.ศ. 2543

จากการเก็บสำนวนไทยเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์พบสำนวนไทย 104 สำนวน
พจนานุกรมสำนวนจีน 2 เล่ม ได้แก่

1. พจนานุกรมสำนวนจีน “新华成语词典” ค.ศ. 2018

2. พจนานุกรมสำนวนจีน “成语大词典” ค.ศ. 2013

จากการเก็บจำนวนสำนวนจีนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์พบสำนวนจีน 128
สำนวน รวมสำนวนที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 232 สำนวน ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน (คำแปล)
1. ตาโต	1. 见钱眼开 (เห็นเงินตาโต)
2. ตาพอง	2. 目眦尽裂 (เข้าตาแตก)
3. ตาเขี้ยว	3. 嗔目切齿 (ลืมตาใหญ่)
4. ตาขวาง	4. 横眉冷眼 (คิ้วตั้งตรงตามองข้าง)
5. ตาเป็นนกแขวก	5. 左顾右盼 (มองซ้ายมองขวา)
6. ตาเป็นมัน	6. 起眉立眼 (ตาลุกตาชัน)
7. ตาค้ำ	7. 目不转睛 (มองจนตาไม่หมุน)
8. ตาลุกตาชัน	8. 眉目传情 (คิ้วตาส่งความรัก)
9. ตาร้อนตาไฟ	9. 挤眉弄眼 (เล่นคิ้วเล่นตา)
10. เล่นตา	10. 耳目众多 (หูตามากมา)
11. ตาฟ้องตาสลึง	11. 一叶障目 (ใบไม้เดียวปิดตา)
12. ตาเล็กตาน้อย	12. 有眼无珠 (มีตาไม่มีลูกตา)
13. ตาเป็นสับประรด	13. 目光短浅 (แวตาสั้น)
14. ตบตา	14. 目光呆滞 (แวตานิ่ง)
15. ตาไม่มีแวว	15. 迟眉钝眼 (ตาหมุนช้า)
16. ตาเซ่อ	16. 目不识丁 (ตาไม่รู้คำ)
17. ตาเจ้าชู้	17. 烟视媚行 (เปิดตาเดินฉ้อเลาะ)
18. ตาต่อตา ฟันต่อฟัน	18. 以眼还眼 以牙还牙 (ตาต่อตา ฟันต่อฟัน)
19. คบคนตาเอก	19. 明目张胆 (เปิดตาเปิดความกล้าหาญ)
20. ตาขาว	20. 明眸皓齿 (ตาสว่างฟางขาว)
21. ตาขวาง	21. 目无尊长 (ตาไม่เห็นผู้ใหญ่)
22. ตาดัดกระเป่า	22. 目空一切 (ตาว่าง)
23. เลือดเข้าตา	23. 眼底无人 (ตาไม่เห็นใคร)
24. ตาแข็ง	24. 目击道存 (ตาเห็นผลได้)
25. ตาเหลือก	25. 目不暇接 (ตามองไม่ทัน)
	26. 老眼昏花 (ตาแก่มองไม่ชัด)

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน (คำแปล)
	27. 眼疾手快 (ตาเห็นเร็ว มือจับเร็ว) 28. 眼高手低 (ตาสูงมือต่ำ) 29. 白眼相看 (มองไปตาขาว)

ตารางที่ 3 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หู” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หู” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน(คำแปล)
1. หน้าต่างมีหู ประตุมีตา	1. 隔墙有耳 (ข้างห้องมีหู)
2. หูเข้าพรรษา	2. 充耳不闻 (เต็มหูแต่ไม่รับรู้)
3. หูทวนลม	3. 如风过耳 (ลมผ่านหู)
4. หูไปนาตาไปไร่	4. 耳软心活 (หูอ่อนใจอ่อน)
5. หูเบา	5. 耳聋眼瞎 (หูหนวกตาบอด)
6. หูป่าตามีต	6. 左耳进 右耳出 (เข้าหูซ้าย ออกหูขวา)
7. ไม่กระดิกหู	7. 耳聪目明 (หูฟังเร็ว ตาเห็นชัด)
8. หูสั้นตาสั้น	8. 耳鬓斯磨 (หูติดเป็นคู่)
9. หูพระยาตาแฉ่ง	9. 耳目一新 (หูใหม่ตาใหม่)
10. คู่หู	10. 震耳欲聋 (ดังก็องจนหูจะหนวก)
11. เปิดหูเปิดตา	11. 不堪入耳 (รับเข้าหูไม่ได้)
12. หูดับตบใหม่	12. 耳根清净 (สงบเงียบในหู)
	13. 面红耳赤 (หน้าแดงหูแดง)
	14. 耳目昭彰 (รู้หูรู้ตา)
	15. 耳濡目染 (หูยิบรับ ตาเห็นจำ)
	16. 耳闻目睹 (หูยิบตาเห็น)
	17. 掩耳盗铃 (ปิดหูขโมยกระดิ่ง)

ตารางที่ 4 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ปาก” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ปาก” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน (คำแปล)
1. ปากกล้า	1. 强唇劣嘴 (ปากแข็ง)
2. ปากแข็ง	2. 口若悬河 (ปากเหมือนน้ำตก)
3. ช้องปากแตก	3. 口无遮拦 (ปากไม่ขัดขวาง)
4. ปากเป็นต่อยหอย	4. 出言不逊 (ปากพูดไม่ดี)
5. ปากเบา	5. 摇唇鼓舌 (ปากพูดลั่นขยับ)
6. ปากร้าย	6. 口蜜腹剑 (ปากพูดน้ำผึ้ง)
7. ปากบอน	7. 樱桃小口 (ปากเหมือนเชอร์รี่)
8. ปากปราศรัย	8. 祸从口出 (ภัยพิบัติออกจากปาก)
9. ปากหวานกันเปรี้ยว	9. 口口相传 (ปากพูดต่อปาก)
10. ปากนิตจมุ๊กน้อย	10. 心直口快 (ปากพูดตรงใจเปิดเผย)
11. ปากพาจน	11. 油嘴滑舌 (มันเต็มปากลื่นเกลี้ยงเกลา)
12. ปากยาว	12. 七嘴八舌 (ปากเจ็ดลิ้นแปด)
13. สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น	13. 尖嘴猴腮 (ปากเหมือนนก)
14. ตบปาก	14. 龇牙咧嘴 (เปิดปากเห็นฟัน)
15. ตบปากตบคอ	
16. ตามใจปากมากหนึ่	
17. ปากกัดตีนถีบ	
18. ปากว่ามีือถึง	
19. ปากสว่าง	
20. ปากเป็นกรรไกร	
21. ปากเป็นช่องกระแต	
22. ปอกกล้วยเข้าปาก	

ตารางที่ 5 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน (คำแปล)
1. หน้าขึ้นอกตรม	1. 强颜欢笑 (ฝืนหน้ายิ้ม)
2. หน้าซื่อใจคด	2. 人面兽心 (หน้าคนใจสัตว์)
3. หน้าเนื้อใจเสือ	3. 反脸无情 (กลับหน้ากลับใจ)
4. ตีหน้า	4. 两面三刀 (เล่นดีสิ่งหน้า)
5. สองหน้า	5. 面无人色 (หน้าถอดสีปกติ)
6. หน้าถอดสี	6. 愁眉苦脸 (ขมวดคิ้วหน้านิวเหมือนมะระ)
7. หน้านิวคิ้วขมวด	7. 有头有脸 (มีหัวมีหน้า)
8. ได้หน้า	8. 颜面扫地 (ใช้หน้ากวาดพื้น)
9. เอาหน้าไปฉีก	9. 凶神恶煞 (หน้าดุหน้าร้าย)
10. เอาหน้ายักษ์เข้าไป	10. 杏面桃腮 (หน้าเหมือนแอปเปิ้ลคอก)
11. แก้มหน้า	11. 满面春风 (ลมเต็มหน้า)
12. หักหน้า	12. 撕破脸皮 (ตีหน้าผิวแตก)
13. ล้างหน้า	13. 神头鬼脸 (หัวพระหน้าผี)
14. งามหน้า	14. 平头正脸 (หน้าตาสี่เหลี่ยม)
15. หน้าขึ้นอกตรม	15. 劈头盖脸 (ต่อหัวปิดหน้า)
16. หน้าซื่อใจคด	16. 灰头土脸 (ผงธุลีเต็มหน้า)
17. งามหน้า	
18. ขายหน้า	
19. ขนหน้าแข็งไม่ร่วง	
20. เจ้าหน้าเจ้าตา	
21. ดินไม่ก้านลบหน้า	
22. แบกหน้า	
23. ตากหน้า	
24. ผัดหน้า	
25. ไว้หน้า	
26. น้อยหน้า	

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน (คำแปล)
27. เอาหน้าไปไว้ไหน	

ตารางที่ 6 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “มือ” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “มือ” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน (คำแปล)
1. เบาไม้เบามือ	1. 轻手轻脚 (เบามือเบาเท้า)
2. มือहांตื้นहां	2. 大手大脚 (มือใหญ่เท้าใหญ่)
3. มืออ่อนตื้นอ่อน	3. 脚瘫手软 (มืออ่อนตื้นอ่อน)
4. ตบมือตีตื้น	4. 手舞足蹈 (ยกมือเต้น)
5. เอามือใส่ปาก	5. 唾手可得 (มือย้อยลงก็ได้)
6. เชื้อมือ	6. 手到擒来 (มือถึงจับได้)
7. เต็กอมมือ	7. 胼手胝足 (ชายชราเต็มมือตื้น)
8. ตบมือข้างเดียว	8. 一手托天 (มือเดียวยกขึ้นท้องฟ้า)
9. ตมมือ	9. 一手一足 (มือข้างเดียวตื้นข้างเดียว)
10. กิ่งก้อยหัวแม่มือ	10. 手到病除 (มือถึงป่วยหาย)

ตารางที่ 7 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “จมูก” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “จมูก” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน (คำแปล)
1. จูมจมูก	1. 听人穿鼻 (ยอมคนทำแหวนจมูก)
2. ลูบหน้าปะจมูก	2. 蹬鼻子上脸 (เหยียดจมูกขึ้นหน้า)
3. แคะจมูกมาปาก	3. 鼻息如雷 (เสียงกรนเหมือนฟ้าร้อง)
4. ยื่นจมูก	4. 鼻孔朝天 (จมูกมองฟ้า)
5. ลูบจมูก	5. 鼻塌嘴歪 (จมูกตกปากไม่ตรง)
	6. 鼻头出火 (ไฟออกจากจมูก)
	7. 掩鼻而过 (ปิดจมูกเดิน)
	8. 掩鼻偷香 (ปิดจมูกขโมยรูปเทียน)
	9. 仰人鼻息 (หายใจจากจมูกคนอื่น)
	10. 嗤之以鼻 (ใช้จมูกดู)
	11. 寒心酸鼻 (ใจเสียดจมูกเปรี้ยว)

ตารางที่ 8 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “เท้า” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “เท้า” ของมนุษย์	
สำนวนไทย	สำนวนจีน (คำแปล)
1. ดินเท่าฝ่าหอย	1. 脚踏实地 (เท้าเหยียบพื้นดิน)
2. แกวงเท้าหาเสี้ยน	2. 手忙脚乱 (มือยุ่งขายุ่ง)
3. เขียนด้วยมือด้านลบด้วยเท้า	3. 缩手缩脚 (เก็บมือเก็บเท้า)
4. ดินไม่ถึงมือไม่ต้อง	4. 脚不沾地 (เท้าไม่แตะพื้น)
5. ดินโรงดินศาล	5. 手脚干净 (มือเท้าสะอาด)
6. พลิ้วปากเสียดสิน พลิ้วตีนตกต้นไม้	6. 头重脚轻 (หัวหนักเท้าเบา)

ตารางที่ 9 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” ของมนุษย์
สำนวนจีน (คำแปล)
1. 把臂入林(จับแขนเข้าป่า) 2. 掉臂不顾(ไม่ห่วงแขนแตกหัก) 3. 割臂之盟(ตัดแขนสัญญา) 4. 如臂使指(ใช้เหมือนแขน) 5. 三头六臂(หัวสามแขนหก) 6. 失之交臂(สูญเสียผ่านแขน) 7. 一臂之力(แรงแขนเดียว) 8. 左膀右臂(แขนซ้ายแขนขวา)

ตารางที่ 10 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ขา” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ขา” ของมนุษย์
สำนวนจีน (คำแปล)
1. 脾里肉生(ขาอ้วน) 2. 耳目股肱(หูตาขาแขน) 3. 肤粟股栗(ขาสั่น) 4. 割股疗亲(ตัดเนื้อขาช่วย) 5. 股肱之力(แรงจากขา) 6. 心膂股肱(ใจปอดขา) 7. 引锥刺股(ใช้มีดเจาะขา)

ตารางที่ 11 แสดงสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ผิว” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ผิว” ของมนุษย์
สำนวนจีน (คำแปล)
1. 皮相之见(ความคิดผิวหนัง) 2. 皮开肉绽(ผิวแตก เนื้อแตก) 3. 粘皮带骨(ผิวติดกระดูก) 4. 顽皮贼骨(ผิวจวน) 5. 舐皮论骨(เลียผิวรู้กระดูก) 6. 皮娇肉嫩(ผิวนุ่มเนื้ออ่อน) 7. 黄皮寡度(ผิวเหลืองตัวผอม) 8. 隔皮断货(จับผิวรู้ใน) 9. 剥皮抽筋(แกะผิวออก ดึงเอ็นออก) 10. 略知皮毛(รู้แค่ผิว)

สมมติฐานของการวิจัย

สำนวนไทยและจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของร่างกายมีความหมายทั้งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน การศึกษาสำนวนไทยและจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของร่างกายน่าจะสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างด้านความคิด วิถีชีวิต และสังคมของชาวไทยและชาวจีนที่มีความเหมือนกันและแตกต่างกัน และสามารถเป็นแนวทางที่ดีเพื่อการเรียนการสอนภาษาจีนกับภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยและเสนอผลการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ค้นหาและศึกษาเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนทั้งภาษาจีน และภาษาไทยจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา และเว็บไซต์ [www. Google. com](http://www.google.com) /www. baidu. com
2. ค้นหาและศึกษาความหมายของสำนวนทั้งสำนวนไทยและสำนวนจีนจากหนังสือตามที่ระบุไว้ขั้นตอนที่ 1
3. ค้นหาและบันทึกสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์จากหนังสือที่ระบุไว้ตามขอบเขตของข้อมูล

4. เปรียบเทียบตัวอย่างสำนวนไทยและสำนวนจีน ในประเด็น ความหมาย และมโนทัศน์ ของอวัยวะภายนอกของมนุษย์จากข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1-3

5. สรุปผลงานวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดในวิทยานิพนธ์นี้เก็บมาจากรูปเล่มหนังสือ เอกสารและเว็บไซต์ ไม่มี การดำเนินการวิจัยในมนุษย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความหมายและมโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 สำนวน
  - 1.2 ความหมายของคำ
  - 1.3 มโนทัศน์
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 สำนวน

1.1.1 สำนวนจีน

จากการสำรวจนักวิชาการชาวจีนได้ให้ความหมายของคำว่าสำนวนไว้ดังนี้

Zhongguo Shehui Kexue Yuan Yuyan Yanjiusuo (2526, หน้า 160) อธิบายความหมาย “成语” (chengyu) ไว้ว่าเป็นประโยคสั้น ๆ หรือ กลุ่มคำที่สั้นกระชับและมีรูปแบบที่แน่นอนซึ่งนิยมใช้กันเป็นเวลานาน สำนวนจีนส่วนใหญ่แล้วจะประกอบด้วยคำสี่คำ และโดยทั่วไปจะมีแหล่งที่อ้างอิงได้ มีสำนวนบางสำนวนที่ไม่สามารถเข้าใจความหมายได้โดยตรงและมีบางสำนวนที่จำเป็นต้องทราบถึงแหล่งที่มาจึงจะเข้าใจความหมายได้

Wang Qin Ma Guofan Xi Zhengyuan และ Sun Yuzhen (2538, หน้า 1) ได้ให้คำจำกัดความของ “成语” (chengyu) ว่า คือมรดกอันล้ำค่าในคลังคำของภาษาจีน ภาษาที่ใช้จะสั้นกะทัดรัดโครงสร้างกระชับ ความหมายลึกซึ้ง เต็มไปด้วยพลังในการแสดงออกอย่างยิ่ง สำนวนเมื่อนำมาใช้ได้ดี จะทำให้ภาษามีสีสัน ท่วงทำนองสำนวนโดดเด่น สำนวนเป็นเครื่องมือที่แสดงออกทางอารมณ์และถ่ายทอดความคิดของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย และมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในภาษาพูดและภาษาเขียน

Yong He (2541, หน้า 1) กล่าวว่า “成语” (Chengyu) หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นสมบัติแห่งวัฒนธรรมอันล้ำค่าของประเทศจีนยุคโบราณ แม้ในภาษาจีนปัจจุบันก็ยังคงมีบทบาทอยู่ ต่อมาได้กลายมาเป็นส่วนประกอบอันสำคัญยิ่งที่ขาดเสียมิได้ในคลังคำภาษาจีน สำนวนจะสั้นกระชับชัดเจน และมีพลังในการแสดงออกทางความหมายอย่างดีเยี่ยม

1.1.2 สำนวนไทย

จากการสำรวจนักวิชาการชาวไทยได้ให้ความหมายของคำว่าสำนวนไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556, หน้า 1227) สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียง โวหาร บางทีก็ใช้ว่าสำนวนโวหาร เช่น สารคดีเรื่องนี้สำนวนโวหารดี ความเรียงเรื่องนี้สำนวนโวหารลุ่ม ๆ ดอน ๆ ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้วมีความหมายไม่ตรงตามตัว หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำรำไม่ตีโทษปีโทษกลอง ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ เช่น สำนวนฝรั่ง สำนวนบาลี ชั้นเชิงหรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือหรือพูดเช่น สำนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน) สำนวนยาขอบ สำนวนไม้เมืองเดิม

บุญสิริ สุวรรณเพ็ชร์ (2538, หน้า 10) กล่าวว่า สำนวน คือคำพูดที่นำมาใช้เพื่อให้ความหมายเฉพาะถึงการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือคำพูดที่นำมาเรียบเรียงเข้าด้วยกันให้มีความหมายเฉพาะถึงการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น คอเป็นเอ็นจับเป็น ตัวต่อตัว เป็นต้น นอกจากนี้ สำนวน ยังหมายถึง โวหาร หรือการกล่าวโดยใช้ถ้อยคำที่กินความลึกซึ้ง หรือทำให้เกิดความไพเราะทางภาษาในการพูดการแต่งหนังสือหรือการประพันธ์ใด ๆ ด้วย

สง่า กาญจนาคพันธุ์ (2543, หน้า 1) ก็ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “สำนวน” ไว้ว่า คำพูดของมนุษย์เราไม่ว่าชาติใดภาษาใดแยกออกได้กว้าง ๆ เป็น 2 อย่างคือการพูดตรงไปตรงมาตามภาษาธรรมชาติสามารถเข้าใจได้ทันทีกับการพูดเป็นชั้นเชิงคนฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายทั่วไปเช่นพูดสัพทสำนวน

ฐิติวัฒน์ จตุรวิธวงศ์ (2546, หน้า 39-40) ได้พูดถึงว่า สำนวนไทย เป็นคำกล่าวที่มีลักษณะไม่กล่าวตรงไปตรงมาต้องมาตีความเสียก่อน จึงจะเข้าใจนัยที่ซ่อนไว้ มีลักษณะเป็นคำอุปมา มักเปรียบเทียบธรรมชาติของสัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมของมนุษย์ มีลักษณะเล่นเสียงสัมผัสคล้องจองทั้งเสียงสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะมีการจัดเป็นกลุ่มคำตั้งแต่ 4-16 คำแบ่งได้สองวรรคใหญ่ ส่วนในด้านภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมนั้นสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติของคนไทยในสมัยก่อน ดังนั้นจึงพบสำนวนที่กล่าวเกี่ยวธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสัตว์ประเพณี และวัฒนธรรมเป็นต้น

จากความรู้ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียง โวหาร บางทีก็ใช้ว่าสำนวนโวหาร เป็นประโยคสั้น ๆ หรือ กลุ่มคำที่สั้นกระชับและมีรูปแบบที่แน่นอนซึ่งนิยมใช้กันเป็นเวลานาน เป็นคำกล่าวที่มีลักษณะไม่กล่าวตรงไปตรงมาต้องมาตีความเสียก่อน จึงจะเข้าใจนัยที่ซ่อนไว้ มีลักษณะเป็นคำอุปมา มักเปรียบเทียบธรรมชาติของสัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมของมนุษย์

1.2 ความหมายของคำ

จากการทบทวนเอกสารพบเจอผู้ที่กล่าวถึงความหมายของคำไว้ดังนี้

บรรจบ พันธุมธา (2555, หน้า 44) กล่าวไว้ว่า เรื่องของความหมายเป็นเรื่องของความคิด และความคิดอันเนื่องกับความหมายมีมากมายหลายประการไม่อาจกล่าวให้หมดสิ้นได้

สุริยา รัตนกุล (2546, หน้า 89-90) ได้กล่าวถึง ความหมายประเภทต่าง ๆ ในภาษามี ความหมายสองแบบที่เป็นวิวัฒนาการสำคัญ หนึ่งในวิชาภาษาศาสตร์ คือ ความหมายประจำรูปภาษา (sense) และความหมายอ้างอิง (reference) ความหมายประจำรูปภาษา (sense) เป็นความหมายที่มีอยู่ในตัวของตัวเองโดยไม่ต้องอ้างอิงไปถึงสิ่งอื่น ส่วนความหมายอ้างอิง (reference) เป็นความหมายที่เชื่อมโยงระหว่างความหมายประจำรูปภาษากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อยู่ในโลกที่มีลักษณะทางกายภาพ

ชัชวดี ศรีลัมพ์ (2557, หน้า 180-182) กล่าวว่าในการศึกษาเรื่องความหมายในภาษา ความหมายสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่ ความหมายตรง (denotative meaning) ความหมายแฝง (Connotative meaning) และความหมายเปรียบเทียบ (metaphorical / figurative meaning) โดยความหมายเปรียบเทียบเป็นความหมายที่นอกเหนือจากความหมายประจำรูปของคำและถูกใช้ในการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดอารมณ์ในการสนทนาและเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

สนธิ สัตโยภาส (2546, หน้า 25) ได้ให้คำจำกัดความของความหมายแฝงว่า ความหมายที่ชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ความหมายแฝงของคำอาจเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ หลายอย่างเช่น ความรู้สึก ความเคยชิน กาลเทศะ บุคคล ความสุภาพของภาษาและเจตนาของผู้ส่งสาร ผู้รับสาร จะต้องพิจารณาให้ดีจึงจะเข้าใจความหมายแฝงของคำนั้น ๆ

บุปผา บุญทิพย์ (2543, หน้า 20) ได้กล่าวว่า ความหมายโดยนัยนั้นเป็นความหมายที่สัมพันธ์กับคำเดิม อาจสัมพันธ์ในเชิงเปรียบเทียบหรือสัมพันธ์กับความรู้สึก ตัวอย่าง เช่น คำว่าแมงดาที่เป็นความหมายโดยนัยเป็นคำที่ใช้เรียกผู้ชายที่เกาผู้หญิง ซึ่งเป็นการนำพฤติกรรมของแมงดาจาก ความหมายตรงมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของผู้ชายชนิดนั้น หรือ คำว่าลาที่เป็นความหมายโดยนัยเป็นคำเรียกคนที่ไม่ฉลาด (โง่) ว่าลาเป็นความรู้สึกหรือสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมว่า ลาเป็นสัตว์ที่โง่ดังปรากฏจากนิทานคนก็เกิดความตั้งใจและรู้สึกว่ลาโง่ จึงนำมาใช้เรียกคนที่ไม่ฉลาดว่าลา ซึ่งเป็นความหมายโดยนัย

อุงเกอร์และซมิท (2539, หน้า 67-69) ได้กล่าวถึงการจัดประเภทสรรพสิ่งต่าง ๆ ของมนุษย์ว่า มนุษย์มีความสามารถในการจัดประเภทหรือเรียกสิ่งต่าง ๆ ในโลกให้มีความแตกต่างกันแม้บางครั้งในการจำแนกประเภทของสิ่งต่าง ๆ หรือ ปรากฏการณ์บางอย่างที่ไม่สามารถระบุขอบเขตหรือ กำหนดประเภทได้อย่างชัดเจน แต่มนุษย์สามารถกำหนดประเภทให้กับสิ่งนั้นหรือปรากฏการณ์

นั้น ๆ ได้เนื่องจากมนุษย์มีความสามารถในการจัดประเภทโดยใช้การรับรู้และความคิดของมนุษย์ในการตัดสินประเภทของสรรพสิ่งโดยมีตัวแทน (Exemplar) ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับต้นแบบจากมากที่สุดเรียงลำดับไปจนถึงตัวแทนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับต้นแบบนี้ที่สุด

จากความรู้ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความหมาย หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างคำกับสิ่งต่าง ๆ มนุษย์มีความสามารถในการจัดประเภทหรือเรียกสิ่งต่าง ๆ ในโลกให้มีความแตกต่างกันแม้บางครั้งในการจำแนกประเภทของสิ่งต่าง ๆ หรือ ปรากฏการณ์บางอย่างที่ไม่สามารถระบุขอบเขตหรือ กำหนดประเภทได้อย่างชัดเจนความหมายสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่คือ

1. ความหมายโดยตรง
2. ความหมายแฝง
3. ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยตรง หมายถึง ความหมายที่เชื่อมตรงกับสิ่งที่อ้างถึงเป็นความหมายที่เจ้าของภาษาและผู้ใช้โดยทั่วไป ความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายที่ชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ความหมายแฝงของคำอาจเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายที่สัมพันธ์กับคำเดิม อาจสัมพันธ์ในเชิงเปรียบเทียบหรือสัมพันธ์กับความรู้สึก

1.3 มโนทัศน์

จากการทบทวนเอกสารพบเจอผู้ที่กล่าวถึงมโนทัศน์ไว้ดังนี้

ลาบอฟ (2521, หน้า 13-15) (Labov 1973 1978 อ้างใน Ungerer & Schmid 1996) ได้ศึกษาเรื่องการจัดประเภทและหาลักษณะต้นแบบของ “ถ้วย” โดยเขาให้ผู้บอกภาษาดูภาพถ้วยที่มีลักษณะรูปแบบต่าง ๆ กันออกไปและเลือกภาพที่คิดว่ามีลักษณะเป็นถ้วยมากที่สุด ซึ่งผลจากการศึกษาผู้บอกภาษาสามารถเลือกภาพที่เป็นตัวแทนของถ้วยได้ตรงกัน ส่วนภาพอื่น ๆ นั้นบางคนบอกว่าเป็นถ้วย แต่บางคนบอกว่าไม่ใช่ถ้วย ซึ่งจากการทดลองของลาบอฟสามารถสรุปได้ว่า การจัดประเภทของสรรพสิ่งต่าง ๆ นั้นพิจารณาจากการรับรู้ของมนุษย์โดยใช้ต้นแบบที่เด่นชัดเป็นหลักในการจัดประเภท อย่างไรก็ตาม ในการจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ ไม่จำเป็นว่าสิ่งนั้นจะต้องอยู่ในประเภทนั้นเสมอไปเนื่องจากขอบเขตในการแบ่งประเภทจะไม่ชัดเจนในการเลือกต้นแบบเราจะพิจารณาจากลักษณะที่ใกล้เคียงกับการเป็นต้นแบบที่สุดโดยใช้การเปรียบเทียบตัวแทนที่มีลักษณะดีและไม่ดี

ดิเรกชัย มหัทธนะสิน (2529, หน้า 1) กล่าวว่ามนุษย์จะมีการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ทางประสาทสัมผัสทั้งทาง ตา หู จมูก ลิ้น กายรวมทั้งการรับรู้ภายในคือ ทางใจ เมื่อรับรู้แล้วก็จะเชื่อมโยงสิ่งที่รับรู้ใหม่นี้กับประสบการณ์เดิมที่อยู่ในสมองของมนุษย์เกิดเป็นมโนภาพหรือความคิดรวบยอดใหม่ขึ้นแล้วมนุษย์ก็จะเลือกคำที่เหมาะสมเพื่อทำหน้าที่แทนมโนภาพในสมอง ต่อจากนั้นก็เชื่อมโยงคำต่าง ๆ เข้าด้วยกันเรียบเรียงถ้อยคำจัดระเบียบถ้อยคำตามระเบียบไวยากรณ์ของแต่ละภาษาแล้ว จึงถ่ายทอดเป็นเสียงและอักษร ถ้าเราคิดอย่างมีระบบถ้อยคำหรือภาษาที่ปรากฏเป็นเสียงหรืออักษรนั้นก็จะเป็น

ระบบตามไปด้วย ถ้าเราคิดอย่างพรวามัวภาษาก็จะไม่แจ่มชัดอาจทำให้การสื่อสารบกพร่องทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า ภาษาเกิดมาจากความคิด ถ้าคิดเป็นระเบียบภาษาก็จะเป็นระเบียบและความหมายของถ้อยคำมิใช่ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างถ้อยคำกับวัตถุ แต่ความหมายของถ้อยคำจะต้องผ่านมโนภาพ

จากความรู้ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า มโนทัศน์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางภาษากับสถานภาพทางสังคม เป็นภาพที่เกิดขึ้นในใจซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งหลายสิ่งต่าง ๆ แต่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน

2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยพบเจองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนไว้ดังนี้

พิริยา สุรขจร (2544) ได้ศึกษาเรื่อง สำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ การศึกษาเปรียบเทียบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ และวิเคราะห์ความเปรียบในสำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือ ม้า เสือ มังกร และปลา รวมทั้งศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ในด้านสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติทั้งสอง

สรุปผลได้ว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนไทยและสำนวนจีนมีทั้งที่เหมือนและต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิดคือ ม้า เสือ มังกรและปลา กับสำนวนไทยนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดอื่น ๆ และสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์เลย ในด้านการศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนไทยและจีนสำนวนต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมตลอดจนทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของชาวจีนและชาวไทยได้

โยเกะ มินะ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความหมายและการปรากฏของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายและการปรากฏของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลสำนวนญี่ปุ่นจำนวน 57 สำนวนและสำนวนไทยจำนวน 57 สำนวนที่รวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยสำหรับการเสนอผลการศึกษาได้ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นทั้งหมด 57 สำนวน พบว่ามีความหมายของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่น 22 ความหมายส่วนผลการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ตา” ในสำนวนไทยทั้งหมด 57 สำนวนพบว่ามีความหมายของคำว่า “ตา” ในสำนวนไทย

20 ความหมายผลการเปรียบเทียบความหมายของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยพบว่า มีทั้งที่ความหมายของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นและในสำนวนไทยตรงกัน 15 ความหมายมีความหมายของคำว่า “ตา” ที่มีในสำนวนญี่ปุ่น แต่ไม่มีในสำนวนไทย 7 ความหมายมีความหมายของคำว่า “ตา” ที่มีในสำนวนไทย แต่ไม่มีในสำนวนญี่ปุ่น 5 ความหมายผลการเปรียบเทียบการปรากฏของคำว่า “ตา” พบว่าในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมีทั้งที่การปรากฏของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยเหมือนกันทั้งแนวคิดความหมายและการใช้ถ้อยคำ 7 คู่ การปรากฏของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยเหมือนกันในแนวคิดความหมาย แต่ต่างกันในการใช้ถ้อยคำ 6 คู่ การปรากฏของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยต่างกันทั้งแนวคิดความหมายและการใช้ถ้อยคำ 1 คู่ ในสำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีความหมายแต่ต่างกันมีทั้งที่การปรากฏของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยเหมือนกันทั้งแนวคิดความหมายและการใช้ถ้อยคำ 3 คู่ การปรากฏของคำว่า “ตา” ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันในการใช้ถ้อยคำ แต่ต่างกันแนวคิดความหมาย 3 คู่

LI MENGDI (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแหล่งที่มาความหมาย เจตนาการใช้ระหว่างสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสี และเพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างในด้านลักษณะการใช้ และภาพสะท้อนจากสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสี

ผลการวิจัยพบว่า สำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสีมีแหล่งที่มา 6 ที่มา ส่วนของสำนวนไทยมี 12 แหล่งที่มา สำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสีส่วนใหญ่มาจากวรรณกรรมโบราณ ส่วนสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับสีจำนวนมากที่มาจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และความเชื่อทางศาสนา ความหมายของสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสีมีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย ส่วนอารมณ์ของสำนวนนั้น สำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสีแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ เชิงด้านบวก เชิงด้านลบ ความเป็นกลาง ทั้งเชิงด้านบวกและเชิงด้านลบ ส่วนสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับสีมีเพียง 3 ประเภทคือ เชิงด้านบวก เชิงด้านลบ ความเป็นกลาง ไม่มีสำนวนที่มีความหมายทั้งเชิงด้านบวกและด้านลบ สำหรับเจตนาการใช้ทั้งสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับสีตามความหมายจำแนกได้ 5 ลักษณะคือ สำนวนชนิดบอกเจตนาตำหนิ ตักเตือน แสดงความเห็น ชื่นชม และประชดประชัน ซึ่งเจตนาการใช้ของสำนวนของทั้งสองภาษามีลักษณะเหมือนกัน

วุฒิกิมจิ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทยที่มีความหมายตรง หรือ คล้ายกัน ในด้านที่มาและวิธีการใช้สำนวนและภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลสำนวนเวียดนามและสำนวนไทยจำนวน 205 สำนวนที่รวบรวมจาก

เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสำนวนเวียดนามและสำนวนไทยสำหรับการเสนอผลการศึกษาได้ใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนของ 2 ประเทศพบว่า สำนวนเวียดนามที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกันบางประการมีจำนวนมากที่สุดถึง 98 สำนวนรองลงมาคือ สำนวนเวียดนามที่มีความหมายตรงกัน หรือ คล้ายคลึงกันกับสำนวนไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกันมีทั้งหมด 67 สำนวนและที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ สำนวนเวียดนามและสำนวนไทยที่มีความหมายตรงกัน หรือ คล้ายคลึงกันและสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกันซึ่งมีจำนวน 40 สำนวน

ด้านการศึกษาภาพสะท้อนทางธรรมชาติพบว่า ด้วยเหตุที่ประเทศเวียดนามและประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน มีลักษณะทางภูมิประเทศและภูมิอากาศค่อนข้างเหมือนกัน ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์พันธุ์สัตว์และพันธุ์พืชจึงไม่แตกต่างกันมาก

ในด้านภาพสะท้อนทางวิถีชีวิตพบว่าคนทั้ง 2 ประเทศส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรพึ่งพาอาศัยธรรมชาติในการทำมาหากินตั้งถิ่นฐานในชนบทใกล้แหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งใช้เป็นทั้งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารรู้จักประดิษฐ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และสร้างบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรงมีความเคร่งครัดในการปฏิบัติ ตามวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมของคนส่วนใหญ่เพื่ออบรมสั่งสอนให้คนในครอบครัวและสังคมประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

ประเสริฐ เย็นประสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบสำนวนมลายูและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสัตว์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาชนิดของสัตว์ซึ่งเป็นที่นิยมสูงสุดห้าอันดับแรกปรากฏทั้งในสำนวนมลายูและสำนวนไทยโดยทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความหมายแฝงซึ่งสะท้อนผ่านสัตว์ดังกล่าวโดยการรวบรวมสำนวนทั้งหมด 588 สำนวนจากพจนานุกรม Kamus Dewan (2548) จำนวน 375 สำนวนและพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๔ (2556) จำนวน 213 สำนวนผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาโดยใช้วิธีการเขียนแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาชนิดของสัตว์ซึ่งเป็นที่นิยมสูงสุดห้าอันดับแรกในสำนวนมลายูมีทั้งหมด 138 สำนวนโดยพบว่านกเป็นสัตว์ที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดพบ 36 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 26.08 และสัตว์ที่ได้รับการกล่าวถึงระดับรองลงมา ได้แก่ สุนัข 28 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 20.28 แมว 26 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 18.84 ปลา 25 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 18.11 และควาย 23 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 16.66 สำหรับสัตว์ซึ่งเป็นที่นิยมสูงสุดห้าอันดับแรกในสำนวนไทยมีทั้งหมด 96 สำนวนโดยพบว่าสุนัขเป็นสัตว์ที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดพบ 25 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 26.04 และระดับรองลงมา ได้แก่ เสือ 22 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 22.91 ปลา 21 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 21.87 นก 15 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 15.62 และไก่ 13 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 13.54

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความหมายแฝงที่สะท้อนผ่านสัตว์ดังกล่าวที่ปรากฏในสำนวนมลายูและสำนวนไทยพบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สัตว์เหล่านี้ ได้รับความนิยมนกว่าถึงในสำนวนมลายูและสำนวนไทยเป็นจำนวนมากคือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ด้านพฤติกรรมและความเชื่อทางศาสนา ผลการเปรียบเทียบความหมายแฝงที่สะท้อนผ่านสัตว์ที่ได้รับความนิยมนกว่าถึงในสำนวนมลายูและสำนวนไทยพบว่า ความหมายแฝงที่สะท้อนผ่านสัตว์ดังกล่าวส่วนใหญ่มีความหมายในลักษณะที่เป็นเชิงด้านลบมากกว่าเชิงด้านบวกและมีเป้าหมาย เพื่ออบรมสั่งสอนให้สมาชิกในสังคมให้ประพฤติในสิ่งที่ดีงามตามวัฒนธรรมและประเพณีของสังคม

นางสาว ลลิตา กระสินธุ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษากลวิธีการใช้ภาษาและมโนทัศน์ทางสังคมในเพลงของ ณัฐวุฒิ ศรีหมอก “พี่ก๊กลิ่ง ฮีโร่” การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีที่ใช้ภาษาและเพื่อศึกษามโนทัศน์ทางสังคม ในบทเพลง ของ ณัฐวุฒิ ศรีหมอก (พี่ก๊กลิ่ง ฮีโร่) โดยจะศึกษาเฉพาะบทเพลงที่ขับร้องโดย ณัฐวุฒิ ศรีหมอก (พี่ก๊กลิ่ง ฮีโร่) ระหว่างปี พ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2561 เป็นองค์ประกอบหลัก จะไม่ศึกษาเพลงที่เป็นผลงาน ร่วมรับเชิญกับศิลปินท่านอื่น (Featuring) เพลงที่ใช้ประกอบละครโทรทัศน์ และเพลงประกอบภาพยนตร์ ทุกเพลง รวมจำนวนทั้งสิ้น 40 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีที่ใช้ภาษา พบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้เสียง พบ 3 รูปแบบ ได้แก่ การเล่นเสียงโดยการซ้ำคำ การเล่นเสียงสัมผัสอักษร และการพ้องเสียง 2) การใช้คำ พบ 7 รูปแบบ ได้แก่ คำหยาบ คำภาษาต่างประเทศ คำสแลง ตัดคำเต็ม อักษรย่อ คำอุทาน และภาษาถิ่น 3) การซ้ำกระบวนประโยค 4) การใช้สำนวน และ 5) การใช้ภาพพจน์ พบ 7 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ปฏิพจน์ การใช้บุคลาธิษฐาน การใช้อุปมา การใช้อุปลักษณ์ ใช้นามนัย การใช้ข้อติพจน์ และการใช้สหพจน์

ด้านผลการศึกษา มโนทัศน์ทางสังคม พบ 2 ด้าน ได้แก่ (1) มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิต พบ 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้ชีวิต มี 3 รูปแบบ คือ การรู้จักหน้าที่ การยอมรับผู้อื่น และการให้กำลังใจ 2) ด้านความรัก มี 2 รูปแบบ คือ ความรักของหนุ่มสาว และความรักของพ่อแม่ (2) มโนทัศน์เกี่ยวกับภาพสะท้อนในสังคมไทย พบ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวัยรุ่น 2) ด้านความขัดแย้งของคนในสังคม 3) ด้านการคุกคามทางเพศ 4) ด้านยาเสพติด 5) ด้านความเหลื่อมล้ำ 6) ด้านการสร้างควมสามัคคี และ 7) ด้านการเมือง พบประเด็นย่อย 2 รูปแบบ ได้แก่ การคอร์รัปชัน และการเรียกร้องประชาธิปไตย

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นกลวิธีที่ใช้ภาษาและมโนทัศน์ทางสังคมของศิลปิน โดยนำเสนอมุมมองและเรื่องราวของบทเพลงผ่านการรับรู้เพื่อต้องการสื่อสารให้ผู้ฟังได้เข้าใจถึงความรู้สึกถือเป็นการสร้างกลยุทธ์ของศิลปินเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ แสดงให้เห็นถึงความมีอัตลักษณ์ของศิลปิน ในการถ่ายทอดผ่านรูปแบบเพลงเร็ปที่กำลังได้รับความนิยมจากสังคมในปัจจุบัน

นางสาวปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบมโนทัศน์ “เวลา” ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปภาษาที่เป็นอุปลักษณะแสดงเวลาในภาษาไทยถิ่นเหนือ จากวรรณกรรมคำวและวิเคราะห์ระบบมโนทัศน์เวลาของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ วรรณกรรมประเภทคำว ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของภาษาไทยถิ่นเหนือ มีจำนวนทั้งสิ้น 35 เล่ม ตีพิมพ์ในระหว่างปีพ.ศ. 2325-2555 ผลการศึกษาพบว่า อุปลักษณะเวลาในภาษาไทยถิ่นเหนือ มี 6 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณะธรรมชาติ อุปลักษณะทรัพย์สิน อุปลักษณะการเดินทาง อุปลักษณะวัตถุ อุปลักษณะสิ่งมีชีวิต อุปลักษณะพื้นที่ ในด้านระบบมโนทัศน์เวลา ผู้วิจัยพบว่า ในภาษาไทยถิ่นเหนือมีระบบมโนทัศน์เวลา 2 ระบบ ได้แก่ มโนทัศน์เวลาเป็นทรัพย์สินและมโนทัศน์เวลาเป็นการเคลื่อนที่ สำหรับประเภทแรก ระบบมโนทัศน์เวลาเป็นทรัพย์สินนั้น มีการใช้คำที่อยู่ในวงความหมายของทรัพย์สินเงินทองมาอธิบาย มโนทัศน์เวลา ทำให้เข้าใจได้ว่า เวลานั้นเป็นของมีค่า สามารถเพิ่ม ลด หรือหายไปได้ ส่วนประเภทที่สอง ระบบมโนทัศน์เวลาเป็นการเคลื่อนที่นั้น เวลาเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ไปในพื้นที่ อธิบายเวลาด้วย วงความหมายของการเคลื่อนที่ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ สิ่งที่เคลื่อนที่ ที่หมาย เส้นทาง และทิศทางของการเคลื่อนที่ อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ด้านมิติของการเคลื่อนที่ของเวลาที่ สัมพันธ์กับตัวผู้ใช้ภาษา กล่าวคือ ผู้พูดเคลื่อนที่ผ่านเวลาหรือเวลาเคลื่อนที่มายังตัวผู้พูด ซึ่งมีผลต่อการ รับรู้เวลา เหตุการณ์และการกระทำที่เกิดขึ้นอีกด้วยอนึ่ง เราสามารถอธิบายได้ว่าคนไทยถิ่นเหนือมองตัวเอง ในฐานะผู้เคลื่อนที่ผ่านเวลา หรือการเคลื่อนผ่านของเวลามีความสัมพันธ์กับคนไทยถิ่นเหนือ ความคิดที่ว่าด้วย เรื่องพื้นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรื่องเวลาของมนุษย์ ผลการศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นชัดเจนถึงความสัมพันธ์ อย่างใกล้ชิดระหว่างมโนทัศน์ของคนไทยถิ่นเหนือ และความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์พื้นฐานที่เป็นรูปธรรม

จากความรู้ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะภาษาใด สำนวนเป็นถ้อยคำที่สำคัญและมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สำนวนเกิดจากสิ่งแวดล้อมของมนุษย์แต่ละกลุ่ม น่าจะเพราะสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้สำนวนของแต่ละประเทศมีความแตกต่าง แต่ด้วยเหตุ ความคิด ความรู้สึกของมนุษย์มีคล้ายคลึงกัน จึงทำให้มีบางสำนวนสื่อความหมายคล้ายคลึงกัน และเพราะสำนวนมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสำนวนสามารถเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ และสังคมของแต่ละประเทศ

บทที่ 3

เปรียบเทียบความหมายของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะ ภายนอกของมนุษย์

ในบทที่ 3 เป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 1. คือเปรียบเทียบความหมายของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์มีทั้งหมด 10 ประเภทคือ สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” “หู” “จมูก” “ปาก” “หน้า” “มือ” “แขน” “ขา” “เท้า” และ “ผิว” โดยมีจำนวนสำนวนไทย 104 สำนวน จำนวนสำนวนจีน 128 สำนวน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบสำนวนไทยและสำนวนจีนที่ปรากฏอวัยวะประเภทเดียวกันสามารถจัดกลุ่มสำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันได้ดังนี้

1. สำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.1 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.1.1 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงความโลภ

1.1.2 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงอารมณ์โกรธ

1.1.3 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงอาการสอดรู้สอดเห็นของคน

1.1.4 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงอารมณ์ปรารถนาของคน

1.1.5 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงความรู้สึกรับชอบหรือสนใจ

1.1.6 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงอาการคอยดูแลเฝ้าระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ

1.1.7 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงความเข้าใจ

1.1.8 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงความไม่ฉลาดหรือความโง่

1.1.9 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงผู้หญิงนิสัยเจ้าชู้

1.1.10 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่หมายถึงนิสัยการตองโต้ด้วยวิธีเช่นเดียวกัน

1.2 สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.2.1 สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงสถานที่ไม่ปลอดภัย

1.2.2 สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงนิสัยตั้งใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.2.3 สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงนิสัยไม่ใส่ใจไม่สนใจ

1.2.4 สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงนิสัยเชื่อคนง่าย

1.2.5 สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงความไม่ฉลาด

1.2.6 สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงความฉลาด

1.2.7 สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงความสัมพันธ์ที่ดี

- 1.2.8 จำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงอาการรับรู้สิ่งใหม่ ๆ
- 1.2.9 จำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึงอาการเสียงดัง
- 1.3 จำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน
  - 1.3.1 จำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่หมายถึงนิสัยการไม่ยอมรับผิดชอบหรือการโต้เถียง
  - 1.3.2 จำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่หมายถึงนิสัยการพูดมากและไม่คิดก่อนพูด
  - 1.3.3 จำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่หมายถึงนิสัยพูดนินทาเรื่องคนอื่นที่หลัง
  - 1.3.4 จำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่หมายถึงนิสัยพูดกับคิดไม่ตรงกัน
  - 1.3.5 จำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่หมายถึงความสวยของผู้หญิง
  - 1.3.6 จำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่หมายถึงการพูดที่ทำให้เกิดโทษ
  - 1.3.7 จำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่หมายถึงสื่อการปากต่อปาก
- 1.4 จำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน
  - 1.4.1 จำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่หมายถึงนิสัยการแสดงออกไม่ตรงกับความจริง
  - 1.4.2 จำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่หมายถึงนิสัยใจร้าย
  - 1.4.3 จำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่หมายถึงอาการตกใจ
  - 1.4.4 จำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่หมายถึงอารมณ์เศร้า
  - 1.4.5 จำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่หมายถึงการได้รับการยอมรับ
  - 1.4.6 จำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่หมายถึงการเสียหน้า
  - 1.4.7 จำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่หมายถึงอารมณ์โกรธ
- 1.5 จำนวนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน
  - 1.5.1 จำนวนเกี่ยวกับ “มือ” ที่หมายถึงการกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเสียงเบา
  - 1.5.2 จำนวนเกี่ยวกับ “มือ” ที่หมายถึงนิสัยไม่รู้ประหยัด
  - 1.5.3 จำนวนเกี่ยวกับ “มือ” ที่หมายถึงนิสัยอ่อนแอ
  - 1.5.4 จำนวนเกี่ยวกับ “มือ” ที่หมายถึงอารมณ์ดีใจ
- 1.6 จำนวนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน
  - 1.6.1 จำนวนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่หมายถึงนิสัยเชื่อคนง่าย
  - 1.6.2 จำนวนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่หมายถึงสิ่งที่รู้ว่าไม่ถูกต้องแต่ไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะคนทำร้ายอยู่ใกล้ตัว
2. จำนวนที่มีความหมายต่างกัน
  - 2.1 จำนวนไทยและจำนวนจีนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายแตกต่างกัน
  - 2.2 จำนวนไทยและจำนวนจีนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายแตกต่างกัน
  - 2.3 จำนวนไทยและจำนวนจีนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายแตกต่างกัน

- 2.4 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่มีความหมายแตกต่างกัน
  - 2.5 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายแตกต่างกัน
  - 2.6 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “เท้า” ที่มีความหมายแตกต่างกัน
  - 2.7 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่มีความหมายแตกต่างกัน
- ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. สำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.1 สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.1.1 “ตา” ที่หมายถึง ความโลภ พบสำนวนไทย 2 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตาโต หมายถึง เกิดความสนใจเกิดความอยากได้โลภ ฯลฯ เช่น พูดว่า พอเห็นเงินตาโต

2. สำนวนไทย ตาพอง หมายถึงอาการที่ตาเบิกกว้างเพราะอยากได้เมื่อเห็นเงิน เป็นต้น

3. สำนวนจีน 见钱眼开 见到钱财眼睛就睁大了 形容人贪婪爱财 (คำแปล) เห็นเงินตาโต หมายถึงผู้โลภละโมภ

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึงนิสัยของคนโลภ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เห็นเงินตาโต” กับ “ตาพอง” และสำนวนจีน “见钱眼开” ซึ่งแสดงเมื่อคนโลภเห็นสิ่งที่มีคุณค่าจะลืมตาโต เพื่อแสดงอาการอยากได้สิ่งนั้น

1.1.2 “ตา” ที่หมายถึง อารมณ์โกรธพบสำนวนไทย 2 สำนวนและสำนวนจีน 3 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตาเขียว หมายถึง คนโกรธ

2. สำนวนไทย ตาขวาง หมายถึง ความโกรธ

3. สำนวนจีน 目眦尽裂 眼角裂开形容愤怒异常的样子

(คำแปล) เป้าตาแตก หมายถึง ท่าทางที่แสดงความโกรธอย่างหนัก

4. สำนวนจีน 瞋目切齿 发怒时睁大眼睛咬紧牙齿 形容极端愤怒的样子

(คำแปล) ลืมตาใหญ่ กัดฟันแรง หมายถึง อารมณ์ท่าทางโกรธจัดหรือไม่พอใจ

5. สำนวนจีน 横眉冷眼 眉毛竖起眼睛斜着看 形容生气和愤怒

(คำแปล) คิ้วตั้งตรงตามองข้าง หมายถึง โกรธหรือไม่พอใจ

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง อารมณ์ของคนโกรธ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเขียว” กับ “ตาขวาง” และสำนวน

จีน “目眦尽裂” “嗔目切齿” “横眉冷眼” ซึ่งแสดงอาการเมื่อคนโกรธจะลืมตาโตสีดำผิดปกติเหมือน
เป้าตาจะแตก

1.1.3 “ตา” ที่หมายถึง อาการสอดรู้สอดเห็นของคนพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวน
จีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตาเป็นนกแขวก หมายถึง ตาสอดสายตู่อะไรอยู่ที่ไหนเป็นอย่างไร นก
แขวกเป็นนกหากินกลางคืน

2. สำนวนจีน 左顾右盼 眼睛不断向左右两边看

(คำแปล) มองซ้ายมองขวา หมายถึง ตามองซ้ายมองขวาอยู่ตลอดเวลา

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา”
หมายถึง อาการสอดรู้สอดเห็นของคน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเป็นนกแขวก” และสำนวน
จีน “左顾右盼” เพราะนกแขวกเวลาหากินตอนกลางคืนก็จะตาสอดสายตู่ มองซ้ายมองขวาอยู่ตลอด
สำนวนไทยจึงเอา “ตานกแขวก” มาเปรียบเทียบกับคนกำลังสอดสายตู่ มองซ้ายมองขวา ซึ่งแสดง
อาการเมื่อคนสอดรู้สอดเห็น

1.1.4 “ตา” ที่หมายถึง อารมณ์ปรารถนาของคนพบสำนวนไทย 4 สำนวนและ
สำนวนจีน 2 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตาเป็นมัน หมายถึง จับตามองอย่างที่แสดงว่า มีอะไรต้องใจ

2. สำนวนไทย ตาค้าง หมายถึง เห็นอะไรที่ชอบแล้วหยุดขยับตา

3. สำนวนไทย ตาลูกตาซัน หมายถึง เกิดความสนใจเต็มที่จะเป็นสนใจอยากได้สนใจ
อยากทำ หรือ เห็นเขาได้ดีก็มีใจอิจฉาริษยาอยากจะได้บ้าง

4. สำนวนไทย ตาร้อนตาไฟ หมายถึง อิจฉาริษยาอย่างที่พูดว่า “อิจฉาร้อน” คือ
มองด้วยสายตาประสงคร้ายเนื่องจากความอิจฉาริษยาเป็นเหตุ

5. สำนวนจีน 起眉立眼 指的是十分关注感兴趣想获得或想做 看见别人拥
有也嫉妒想拥有

(คำแปล) ตาลูกตาซัน หมายถึง ให้ความสนใจอย่างมากสนใจอยากได้ หรือ อยากทำ
เห็นคนอื่นก็อิจฉาอยากมีบ้าง

6. สำนวนจีน 目不转睛 眼珠盯着事物不会转动形容人注意力集中

(คำแปล) มองจนตาไม่หมุน หมายถึง คนมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา”
หมายถึง อารมณ์ปรารถนาชอบหรือสนใจของคน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเป็นมัน” “ตา

ค้ำ” “ตาลุกตาชัน” กับ “ตาร้อนตาไฟ” และสำนวนจีน “起眉立眼” “目不转睛” ซึ่งแสดงอาการเมื่อคนปรารถนามีความรู้สึกเกิดความสนใจ จึงลูกตาไม่หมุน

1.1.5 “ตา” ที่หมายถึง อาการสื่อสารความรู้สึกชอบ หรือ สนใจพบสำนวนไทย 3 สำนวนและสำนวนจีน 2 สำนวนดังนี้

กลุ่มที่ 1

1. สำนวนไทย เล่นตา หมายถึง ใช้สายตามองเป็นการแสดงความในใจส่วนมากใช้ในระหว่างชายกับหญิงเกี่ยวกับความรัก

2. สำนวนไทย ตาเพียงตาสลับ หมายถึง ใช้สายตาให้ต้องตาผู้หญิงอย่างมีเสคนัย แสดงว่า รัก หรือ ชอบผู้หญิงนั้น “สลับ” หมายถึง สบตามากหน่อย “เพียง” ก็น้อยหน่อยเป็นอย่างที่เรียก “เล่นตา”

3. สำนวนจีน 眉目传情 用眼睛传递情愫形容男女之间对视充满爱意 (คำแปล) คิ้วตาส่งความรัก หมายถึง ผู้ชายกับผู้หญิงใช้แววตาส่งความรักซึ่งกันและกัน

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” แสดงถึง อาการสื่อสารความรู้สึกชอบ หรือ สนใจคน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เล่นตา” กับ “ตาเพียงตาสลับ” และสำนวนจีน “眉目传情” ซึ่งแสดงอาการเมื่อคนมี feeling ชอบจึงใช้สายตาเพื่อสื่อสารความชอบความรู้สึกดี

กลุ่มที่ 2

1. สำนวนไทย ตาเล็กตาน้อย หมายถึง มองอย่างเป็นนัยคือ มองเต็มตาบ้างมองหรือตาบ้างแสดงว่า มีอะไรในใจจึงได้ว่าตาเล็กน้อยคล้ายกับ “ตาเพียงตาสลับ” ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่ “ทำตาเพียงตาสลับ” มุ่งใช้ในทางมองผู้หญิงคือ เล่นตากับผู้หญิงอย่างเดี๋ยวนั้น “ทำตาเล็กตาน้อย” ใช้ได้ทั่วไป

2. สำนวนจีน 挤眉弄眼 用眼睛眉毛示意或传情形容用眉眼传递信息或情感

(คำแปล) เล่นคิ้วเล่นตา หมายถึง การใช้สายตาในการสื่อสาร หรือ แสดงความรู้สึก

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง อาการสื่อสารของคน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเล็กตาน้อย” และสำนวนจีน “挤眉弄眼” ซึ่งแสดงอาการสื่อสารของคน

1.1.6 “ตา” ที่หมายถึง อาการคอยดูแลเฝ้าระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ตาเป็นสับปะรด** หมายถึง มีบริวารพวกพ้องที่คอยสอดส่องดูเหตุการณ์สามารถเห็นใครทำอะไรที่ไหนได้รอบข้างไปทั้งหมด คือ เอาสับปะรดที่มีการรอบตัวมาเปรียบ

2. สำนวนจีน **耳目众多** 指为别人打探消息和监视的人很多 也指刺探情报的人很多

(คำแปล) หูตามากมาย หมายถึง คนที่สังเกตการณ์ หรือ สืบหาข้อมูลให้ผู้อื่น หรือ คนสอดแนมข้อมูล

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง อาการคอยดูแลเฝ้าระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ ของคน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเป็นสับปะรด” และสำนวนจีน “耳目众多” เพราะผลของสับปะรดมีรูหลายอันและดูเหมือน “ตา” ของมนุษย์ สำนวนไทย “ตาเป็นสับปะรด” จึงเอา “สับปะรด” มาเปรียบเทียบกับคนที่มีบริวารพวกพ้องที่คอยสอดส่องดูเหตุการณ์ ซึ่งแสดงอาการเมื่อคนคอยดูแลเฝ้าระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ

1.1.7 “ตา” ที่หมายถึง ความเข้าใจ พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ตบตา** หมายถึง ทำกลอุบายพรางให้มองเห็นผิดจากความเป็นจริง

2. สำนวนจีน **一叶障目** 一片树叶遮住眼睛导致看不到全部

(คำแปล) ใบไม้เดียวปิดตา หมายถึง ใบไม้ที่บังตามองเห็นเพียงบางส่วน

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ความเข้าใจ หรือ ความรับรู้ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตบตา” และสำนวนจีน “一叶障目” ซึ่งแสดงถึงความเข้าใจ หรือ ความรับรู้

1.1.8 “ตา” ที่หมายถึง ความไม่ฉลาด หรือ ความโง่พบสำนวนไทย 2 สำนวนและสำนวนจีน 5 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ตาไม่มีแวว** หมายถึง ไม่มีไหวพริบดูคนไม่ออกไม่รู้จักของดี

2. สำนวนไทย **ตาเซ่อ** หมายถึง คนไม่มีความคิดริเริ่ม

3. สำนวนจีน **有眼无珠** 有眼睛没有眼珠 形容没有眼光看不见人或事的重要和价值

(คำแปล) มีตาไม่มีลูกตา หมายถึง ดูคุณค่า หรือ ความสำคัญของสิ่ง หรือ คนไม่ออก

4. สำนวนจีน 目光短浅 眼睛只看得到近处的事物 形容人只看到眼前的利益没有远大的理想

(คำแปล) แวดตาสั้น หมายถึง คนที่ไม่มองการณ์ไกล

5. สำนวนจีน 目光呆滞 眼神呆滞眼睛不会转动 形容人没有想法不会思考

(คำแปล) แวดตาทิ่ง หมายถึง คนที่ไม่มีความคิด หรือ คิดไม่ได้

6. สำนวนจีน 迟眉钝眼 指眼神呆滞不灵活

(คำแปล) ตาหม่นช้า หมายถึง คนไม่ฉลาดไม่ทางคนอื่น

7. สำนวนจีน 目不识丁 简单的字也不认识 形容人没有知识没有文化

(คำแปล) ตาไม่รู้คำ หมายถึง คนไม่มีความรู้

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ความไม่ฉลาด หรือ ความโง่งของคนที่เห็นได้ชัดว่า ในสำนวนไทย “ตาไม่มีแวว” กับ “ตาเซ่อ” และสำนวนจีน “有眼无珠” “目光短浅” “目光呆滞” “迟眉钝眼” “目不识丁” ซึ่งแสดงคนที่ไม่ฉลาด หรือ คนโง่งมองเห็นคุณค่าไม่ได้ ไม่มีความคิด หรือ คิดได้ช้าไม่ริเริ่ม

1.1.9 “ตา” ที่หมายถึง นิสัยผู้หญิงเจ้าชู้พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตาเจ้าชู้ หมายถึง ผู้หญิงเจ้าชู้

2. สำนวนจีน 烟视媚行 女性眯着眼睛娇媚的走 形容女性品行不端

(คำแปล) เปิดตาเดินฉอเลาะ หมายถึง ผู้หญิงเจ้าชู้ทำตัวไม่ดี

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ความเจ้าชู้ของผู้หญิง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเจ้าชู้” และสำนวนจีน “烟视媚行” เพราะเมื่อสมัยก่อน ผู้หญิงขายบริการของจีนจะเปิดตาเดินฉอเลาะเพื่อดึงดูดลูกค้า สำนวนจีนจึงใช้ “烟视媚行” เอาเปิดตาเดินฉอเลาะมาเปรียบเทียบกับผู้หญิงเจ้าชู้ ซึ่งแสดงเวลาผู้หญิงลืมหูตาและเดินฉอเลาะทำตัวสวยอาดเยี่ยมจะดูออกได้ว่าเป็นผู้หญิงเจ้าชู้

1.1.10 “ตา” ที่หมายถึง นิสัยโต้กลับด้วยวิธีเช่นเดียวกันพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตาต่อตา ฟันต่อฟัน หมายถึง แก้แค้นกลับด้วยวิธีการเดียวกัน

2. สำนวนจีน 以眼还眼 以牙还牙 用同样的方式报仇

(คำแปล) ตาต่อตา ฟันต่อฟัน หมายถึง แก้แค้นกลับโดยใช้วิธีเดียวกัน

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง การล้างแค้นการโต้กลับด้วยวิธีเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาต่อตาฟันต่อฟัน” และสำนวนจีน “以眼还眼 以牙还牙” ซึ่งแสดงถึง เวลาโดนทำร้าย หรือ โดนด่าจะโต้กลับด้วยวิธีเช่นเดียวกันให้มีความรู้สึกเหมือนกัน

1.2 สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.2.1 “หู” ที่หมายถึง สถานที่ไม่ปลอดภัยพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย หน้าต่ามีหู ประตุมีตา หมายถึง สถานที่ หรือ อาการไม่ปลอดภัย
2. สำนวนจีน 隔墙有耳 隔着一道墙也有人偷听 比喻即使秘密商量别人也可能知道也用于劝人说话小心免得泄露

(คำแปล) ข้างห้องมีหู หมายถึง สถานที่ หรือ อาการไม่ปลอดภัย

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง สถานที่ไม่ปลอดภัย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หน้าต่ามีหูประตุมีตา” และสำนวนจีน “隔墙有耳” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะรับฟังข้อมูล สำนวนไทย “หน้าต่ามีหูประตุมีตา” และสำนวนจีน “隔墙有耳” จึงใช้ “หู” เปรียบเทียบกับคน ซึ่งหมายถึง สถานที่ไม่ปลอดภัยมีคนอื่นแอบมองเห็น หรือ แอบได้ยินไม่สะดวกพูดคุย

1.2.2 “หู” ที่หมายถึง ความตั้งใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย หูเข้าพรรษา หมายถึง ไม่ได้ยิน “เข้าพรรษา” เป็นเวลาที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติทางธรรมมีถือศีลเว้นสิ่งที่ควรเว้นสำรวมกายวาจาใจให้สงบ ดังนี้ใครที่คนอื่นพูดอะไรด้วยแล้วไม่ได้ยินจะเป็นด้วยเปลอ หรือ เพลินอะไรอยู่ก็ตาม เรียกกันเป็นสำนวนว่า “หูเข้าพรรษา”

2. สำนวนจีน 充耳不闻 声音充满耳朵却听不见 形容专注做一件事保持专注从而听不见外界的声音不受外界影响或者是不愿听取别人的意见或建议

(คำแปล) เต็มหูแต่ไม่รับรู้ หมายถึง ทำอะไร ๆ ตั้งใจเพื่อไม่โดนรบกวนจนไม่รับฟังเสียงอื่น ๆ หรือ ฟังแต่ไม่ได้ยิน หรือ ไม่รับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่น

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง ความตั้งใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูเข้าพรรษา” และสำนวนจีน “充耳不闻” เพราะเวลาที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติทางธรรมมีถือศีลเว้นสิ่งที่ควรเว้นสำรวมกายวาจาใจให้สงบ สำนวนไทยจึงใช้ “หูเข้าพรรษา” ใช้ “หู” เปรียบเทียบกับคน คนกำลังเข้าพรรษาจนไม่ได้รับเสียงอื่น ๆ ซึ่งหมายถึง ความตั้งใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งจึงไม่รับยินเสียงอื่น ๆ หรือไม่สนใจสิ่งอื่น ๆ

1.2.3 “หู” ที่หมายถึง ความไม่ใส่ใจไม่สนใจพบสำนวนไทย 2 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หูทวนลม หมายถึง แสร้งทำไม่ได้ยิน “หูทวนลม” คือ หูด้านลม หรือเสียงที่พัดมาก็ไม่ได้ยิน

2. สำนวนไทย หูไปนา ตาไปไร่ หมายถึง ทำไม่รู้ไม่เห็นไม่รู้ไม่ชี้ไม่สนใจไม่เอาใจใส่ ฯลฯ เอาหูไปไว้เสียที่นาเอาตาไปไว้เสียที่ไร่ใครอื่น ๆ จะทำอะไรกันอย่างไรก็ช่างไม่เอาเป็นธุระไม่สนใจไม่เอาใจใส่ไม่รู้ไม่ชี้ด้วย

3. สำนวนจีน 如风过耳 像风声吹过耳朵一样假装没有听见 比喻漠不关心 不相关涉

(คำแปล) ลมผ่านหู หมายถึง แสร้งทำไม่ได้ยินไม่สนใจ

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง ความไม่ใส่ใจไม่สนใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูทวนลม” “หูไปนาตาไปไร่” และสำนวนจีน “如风过耳” ซึ่งหมายถึง ความไม่ใส่ใจ ไม่สนใจ แสร้งทำไม่ได้ยินเหมือนแค่เสียงลมผ่านหู ไม่ต้องสนใจอะไร ๆ

1.2.4 “หู” ที่หมายถึง นิสัยเชื่อคนง่ายพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หูเบา หมายถึง เชื่อง่าย เชื่อตามคำพูดโดยไม่ไตร่ตรอง

2. สำนวนจีน 耳软心活 比喻自己没有一点主见就是相信别人的话

(คำแปล) หูอ่อนใจอ่อน หมายถึง ผู้ไม่มีความคิดตัวเอง เชื่อถือคนอื่น ๆ ง่าย

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง นิสัยเชื่อคนง่าย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูเบา” และสำนวนจีน “耳软心活” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยเชื่อคนง่ายตามคำพูดคนอื่นจนไม่มีความคิดตัวเองไม่ไตร่ตรอง

1.2.5 “หู” ที่หมายถึง ความไม่ฉลาดพบสำนวนไทย 3 สำนวนและสำนวนจีน 2 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หูป่าตามืด หมายถึง โง่เขลา ไม่รู้อะไร ฯลฯ

2. สำนวนไทย ไม่กระดิกหู หมายถึง คนไม่รับรู้หนังสือ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

3. สำนวนไทย หูสั้นตาสั้น หมายถึง ไม่มีความรู้กว้างขวาง ไม่ค่อยจะรู้อะไรมา ฯลฯ “หูสั้นตาสั้น” หมายถึง หูได้ฟังน้อยตาได้เห็นน้อย

4. สำนวนจีน 耳聋眼瞎 耳朵听不见 眼睛看不见 形容人愚昧无知对事物缺乏认知

(คำแปล) หูหนวกตาบอด หมายถึง คนโง่เขลาไม่รู้อะไร ๆ ทั้งสิ้น

5. สำนวนจีน 左耳进 右耳出 从左耳听到就从右耳出去 指不接受知识和建议的人

(คำแปล) เข้าหูซ้าย ออกหูขวา หมายถึง คนไม่รับรู้หนังสือ ไม่รับฟังความรู้

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึงการเปรียบว่า “หู” หมายถึง ความไม่ฉลาด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูป่าตามืด” “ไม่กระดิกหู” “หูสั้นตาสั้น” และสำนวนจีน “耳聋眼瞎” “左耳进 右耳出” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับฟังข้อมูลการสื่อสาร หูอยู่ในปากก็จะได้รับฟังสิ่งใหม่ ๆ สำนวนไทย “หูป่าตามืด” จึงใช้ “หูป่า” มาเปรียบเทียบกับคนที่อยู่ในป่า จนไม่ได้รู้ ไม่รับอะไร ซึ่งหมายถึง ความไม่ฉลาดไม่รู้อะไร ๆ พูดไม่ออกฟังไม่เข้าใจโง่เขลา

1.2.6 “หู” ที่หมายถึง ความฉลาดพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หูพระยาตาแรง หมายถึง หูไวตาไว สำนวนนี้เอาแรงมาเปรียบคือแรงเป็นสัตว์ตาไวและชอบกินศพคน หรือ สัตว์อยู่ที่ไหนแรงเป็นต้องชอกแซกเห็นและลงกินทันที คำว่า “พระยา” ใช้เรียกเป็นคำสูงคือ “พระยาแรง” เช่นเดียวกับพระยาครุฑ “พระยาตาแรง” ก็คือ หูตาเป็นเหมือนพระยาแรง คนหูไวตาไว จึงพูดเป็นสำนวนว่า “หูพระยาตาแรง”

2. สำนวนจีน 耳聪目明 形容头脑清楚眼光敏锐

(คำแปล) หูฟังเร็วตาเห็นชัด หมายถึง คนที่รับรู้ไวฉลาด ๆ

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึงการเปรียบว่า “หู” หมายถึง ความฉลาด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูพระยาตาแรง” และสำนวนจีน “耳聪目明” ซึ่งหมายถึง ความฉลาดรับฟังและเข้าใจได้รวดเร็ว สายตามองเห็นชัดและยาวไกล

1.2.7 “หู” ที่หมายถึง ความสนิทพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย คู่หู หมายถึง คบกันสนิทสนมกลมเกลียวทำอะไร หรือ ไปไหนมาไหน เป็นคู่เสมอ ที่เอา “หู” มาใช้เห็นจะหมายถึงว่า “หู” เป็นอวัยวะที่มักจะใช้จับจูงไปได้เมื่อจูงไปไหนก็ไปด้วยกัน จึงได้พูดว่า “คู่หู” ยังมี “คู่คอ” ที่ใช้เป็นความหมายอย่างเดียวกับ “คู่หู” คือ ความนิยมร่วมกันคนหนึ่งชอบอย่างไรอีกคนก็ชอบอย่างนั้นเหมือนกันเป็นไปในทางว่าถูกนิสัยใจคอกัน

2. สำนวนจีน 耳鬓斯磨 耳朵和鬓角紧密接触摩擦在一起形容 关系十分亲密

(คำแปล) หูติดเป็นคู่ จอนติดเป็นคู่ หมายถึง หูถึงความสัมพันธ์ที่สนิทสนม
สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ดี ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “คู่หู” และสำนวนจีน “耳鬓斯磨” เพราะหูของสองคนสามารถติดกันแสดงว่า สองคนนี้อยู่ใกล้กันมาก จึงใช้ “หู” เปรียบเทียบกับคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ซึ่งหมายถึง ความสัมพันธ์ที่ดีที่สนิทสนมใช้มาพูดถึงเพื่อนสนิท หรือ คู่รัก

1.2.8 “หู” ที่หมายถึง อาการรับรู้สิ่งใหม่ ๆ พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เปิดหูเปิดตา หมายถึง ให้ได้ยินได้เห็นอะไร ๆ เป็นความรู้กว้างขวางออกไปการที่ไม่รู้อะไรเรียกกันว่า “หลับตา” เช่น หลับตาอยู่แต่ในบ้าน หรือ ว่า “ไม่ลืมหูลืมตา”

2. สำนวนจีน 耳目一新 新耳朵和新眼睛 形容听到看到新鲜的事物开拓了眼界和见识

(คำแปล) หูใหม่ตาใหม่ หมายถึง รับฟัง หรือ เห็นอะไร ๆ ใหม่มีความรู้กว้างขวางออกไป

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง การรับรู้สิ่งใหม่ ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เปิดหูเปิดตา” และสำนวนจีน “耳目一新” ซึ่งหมายถึง การรับรู้สิ่งใหม่ ๆ เหมือนเปิดหูเปิดตาให้เห็นอะไร ๆ ที่ไม่เคยเห็นไม่เคยได้ยิน

1.2.9 “หู” ที่หมายถึง อาการเสียงดังพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หูดับดับไหม้ หมายถึง หูอ่อนหนวกหูที่สุด ฯลฯ “หูดับดับดับไหม้” หมายถึง หูแทบจะแตกทำลายไปเพราะเสียงก็ก้องสนั่นหวั่นไหว เช่น เสียงจุดประทัดพร้อม ๆ กัน เสียงปืนยิงกันเสียงเป่าแตรตีกลองครึกโครม ฯลฯ

2. สำนวนจีน 震耳欲聋 形容声音很大耳朵都快震聋了

(คำแปล) ดังก้องจนหูจะหนวก หมายถึง เสียงดังเกินไปครึกโครมเกินไป

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง เสียงดัง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูดับดับไหม้” และสำนวนจีน “震耳欲聋” ซึ่งหมายถึง การได้ยินเสียงดังเสียงครึกโครมมากเกินไป จนหูแทบจะแตกทำลายไปเพราะเสียงครึกโครม

1.3 สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.3.1 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยการไม่ยอมรับผิด หรือ การโต้เถียงพบสำนวนไทย 2 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากกล้า** หมายถึง เถียงโต้แย้งเก่ง
2. สำนวนไทย **ปากแข็ง** หมายถึง พูดังดันไม่ยอมรับผิด
3. สำนวนจีน **强唇劣嘴** 指说话厉害不肯让人

(คำแปล) ปากแข็ง หมายถึง เถียงเก่งไม่ยอมคน หรือ ปากคอเราะร้ายไม่ยอมคน

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง การไม่ยอมรับผิด หรือ การโต้เถียง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากกล้า” “ปากแข็ง” และสำนวนจีน “强唇劣嘴” ซึ่งหมายถึง การไม่ยอมรับผิด หรือ การโต้เถียงโต้เถียงแย้งเก่ง

1.3.2 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยการพูดมากและไม่คิดก่อนพูดพบสำนวนไทย 4 สำนวนและสำนวนจีน 3 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ซ้องปากแตก** หมายถึง พูดมากเที่ยวพูดอะไรต่ออะไรต่าง ๆ สำนวนนี้มีมูลมาจากในสมัยโบราณ เมื่อทางบ้านเมืองต้องการจะให้ราษฎรพระราชกำหนดกฎหมาย หรือ คำสั่งอันใดก็ให้เจ้าพนักงานถือซ้องไปที่ประกาศให้รู้เรียกกันว่า “ดีซ้องร้องป่าว”

2. สำนวนไทย **ปากเป็นต้อยหอย** หมายถึง พูดคล่อง(ดูต้อยหอย)
3. สำนวนไทย **ปากเบา** หมายถึง พูดพล่อย
4. สำนวนไทย **ปากร้าย** หมายถึง พูดจาไม่สุภาพพูดแต่สิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ดี
5. สำนวนจีน **口若悬河** 意为说话滔滔不绝像河水倾泄一样(悬河瀑布)

(คำแปล) ปากเหมือนน้ำตก หมายถึง พูดเยอะพูดไม่หยุด

6. สำนวนจีน **口无遮拦** 指说话随意不分场合嘴巴没有阻挡 形容说话不加考虑或无所顾忌

(คำแปล) ปากไม่ขัดขวาง หมายถึง คนพูดพล่อยไม่คิดดี ๆ ก่อนพูด

7. สำนวนจีน **出言不逊** 指说话不客气没有礼貌

(คำแปล) ปากพูดไม่ดี หมายถึง พูดจาไม่ดีไม่สุภาพไม่มีมารยาท

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยการพูดมากและไม่คิดก่อนพูด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ซ้องปากแตก” “ปากเป็นต้อยหอย” “ปากเบา” “ปากร้าย” และสำนวนจีน “口若悬河” “口无遮拦” “出言不逊” ซึ่งหมายถึง นิสัยพูดคุยกินไป หรือ พูดคุยก่อนจะพูด พูดไม่เหมาะสมไม่ดี ไม่มีมารยาท

1.3.3 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยพูดนินทาเรื่องคนอื่นที่หลังพบสำนวนไทย 1 สำนวน และสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากบอน** หมายถึง ชอบเก็บเอาเรื่องของฝ่ายหนึ่งไปเล่าให้อีกฝ่ายหนึ่งฟัง สำนวนนี้เอาบอนมาเปรียบบอนเป็นไม้ชนิดหนึ่งมียางคันปากบอนก็คือ ปากคันแต่ปากคัน หมายถึงพูดไม่ได้ เช่น ในอิเหนาว่า “ธรรมดาว่าคนปากคันที่จะนั่งอยู่นั้นหาได้ไม่” ส่วนปากบอน หมายถึงไปทางเก็บเอาเรื่องไม่ดีไปพูดไปเล่าให้เกิดแตกร้างกันกลางที่พูดว่า “บอน” คำเดียวกันก็เป็นที่เข้าใจกัน

2. สำนวนจีน 摇唇鼓舌 鼓动嘴巴 摇动舌头 指爱在背后说不好的事情 搬弄是非

(คำแปล) ปากพูดลั่นขยับ หมายถึง ชอบพูดนินทาลับหลัง

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยพูดนินทาเรื่องคนอื่นที่หลัง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “摇唇鼓舌” และสำนวนไทย “ปากบอน” ซึ่งหมายถึง นิสัยพูดนินทาเรื่องคนอื่นที่หลังเอาเรื่องคนอื่นมาพูดคุ้ยไม่ดีที่หลัง

1.3.4 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยพูดกับคิดไม่ตรงกันพบสำนวนไทย 2 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากปราศรัย ใจเชือดคอ** หมายถึง พูดดีแต่ปากส่วนใจคิดร้าย

2. สำนวนไทย **ปากหวานกันเปรี้ยว** หมายถึง คนพูดดีทำร้าย

3. สำนวนจีน 口蜜腹剑 形容一个人嘴巴说得好听而内心险恶

(คำแปล) ปากพูดน้ำผึ้ง หมายถึง ปากหวานกันเปรี้ยว หรือ พูดดีแต่ใจคิดให้ร้าย

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยพูดกับคิดไม่ตรงกัน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากปราศรัย ใจเชือดคอ” “ปากหวานกันเปรี้ยว” และสำนวนจีน “口蜜腹剑” ซึ่งหมายถึง นิสัยพูดกับคิดไม่ตรงกันพูดอย่างหนึ่งแต่คิดอีกอย่างหนึ่งในใจพูดดีแต่ใจคิดร้าย

1.3.5 “ปาก” ที่หมายถึง ความสวยของผู้หญิงพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากนิตจมุ๊กน้อย** หมายถึง ผู้หญิงปากและจมุ๊กน้อยสวย

2. สำนวนจีน 樱桃小口 形容女子的嘴唇小巧而红润如同樱桃一般

(คำแปล) ปากเหมือนเชอร์รี่ หมายถึง ผู้หญิงปากเรียวเล็กสวยงาม

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง ความสวยของผู้หญิง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากนิคจมูกน้อย” และสำนวนจีน “櫻桃小口” ซึ่งหมายถึง ผู้หญิงที่มีปาก หรือ จมูกน้อยเหมือนกับเชอร์รี่แดงสวยงามมากมาย

1.3.6 “ปาก” ที่หมายถึง การพูดที่ทำให้เกิดโทษพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากพาด** หมายถึง คนพูดเยอะเกินจะเกิดเรื่องร้าย
2. สำนวนจีน 祸从口出 灾祸从嘴里出来 形容说太多话会引来不好的事情发生

(คำแปล) ภัยพิบัติออกจากปาก หมายถึง ปลอดภัยเพราะปาก หรือ ปากพาด
สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง การพูดที่ทำให้เกิดโทษ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากพาด” และสำนวนจีน “祸从口出” ซึ่งหมายถึง ผู้พูดพูดคุยก้มหรือไม่คิดดีก่อนจะพูดจะทำให้เกิดโทษจากคำพูดตัวเอง

1.3.7 “ปาก” ที่หมายถึง สื่อการปากต่อปากพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากยาว** หมายถึง นำเอาความไปบอกเล่าต่อ ๆ กันไป
  2. สำนวนจีน 口口相传 用口述将事情人传人的说下去
- (คำแปล) ปากพูดต่อปาก หมายถึง สื่อกันปากต่อปาก
สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง พูดคุยกบอกเล่าต่อ ๆ กันไป ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากยาว” และสำนวนจีน “口口相传” ซึ่งหมายถึง เรื่องใด ๆ ใช้ปากพูดคุยกบอกเล่าต่อ ๆ กันไป

1.4 สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.4.1 “หน้า” ที่หมายถึง อาการการแสดงออกไม่ตรงกับความจริงพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **หน้าขึ้นนอกตรม** หมายถึง คนหน้ายิ้มหวานแต่กำลังเสียใจ
  2. สำนวนจีน 强颜欢笑 意思是心里不畅快 但脸上勉强装出嘻笑的样子
- (คำแปล) ฝืนหน้ายิ้ม หมายถึง พยายามทำเป็นหน้ายิ้มแต่กำลังเสียใจมาก

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง การแสดงออกไม่ตรงกับความจริง ดังจะเห็นได้ว่า ใน สำนวนไทย “หน้าขึ้นนอกตรม” และ สำนวนจีน “强颜欢笑” ซึ่งหมายถึง การแสดงออกไม่ตรงกับความจริงเก็บอารมณ์หรือความรู้สึกจริง

1.4.2 “หน้า” ที่หมายถึง นิสัยใจร้ายพบสำนวนไทย 4 สำนวนและสำนวนจีน 3 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หน้าซื่อใจคด หมายถึง คนหน้าตาดีแต่ใจร้าย
2. สำนวนไทย หน้าเนื้อใจเสือ หมายถึง คนดูดีแต่ใจร้าย
3. สำนวนไทย ดีหน้า หมายถึง แสร้งทำหน้ากิริยาอาการให้เห็นเป็นที่ว่าอย่างนั้น อย่างนี้จริง ๆ หน้าไหว้หลังหลอก หมายถึง คนทำดีต่อหน้าทำร้ายที่หลัง
4. สำนวนไทย สองหน้า หมายถึง ไม่ซื่อตรงกลับกลอกเข้าด้วยทั้งข้างโน้นข้างนี้ ฯลฯ
5. สำนวนจีน 人面兽心 指面貌虽然是人但心肠如野兽一样凶狠 形容为人凶残卑鄙
(คำแปล) หน้าคนใจสัตว์ หมายถึง หน้าตาเหมือนคนปกติแต่ใจร้ายเหมือนสัตว์ร้าย
6. สำนวนจีน 反脸无情 形容翻脸不认人不讲情谊
(คำแปล) กลับหน้ากลับใจ หมายถึง แสร้งทำดีจริง ๆ แต่ชอบกลับหลอกทำร้ายที่หลัง
7. สำนวนจีน 两面三刀 有两副面孔 指不忠诚于一方与敌对两方都好
(คำแปล) เล่นดีสองหน้า หมายถึง หน้าไหว้หลังหลอกดีสองหน้า

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง นิสัยใจร้าย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หน้าซื่อใจคด” “หน้าเนื้อใจเสือ” “ดีหน้า” “สองหน้า” และสำนวนจีน “人面兽心” “反脸无情” “两面三刀” ซึ่งหมายถึง นิสัยไม่ดีใจร้าย แสร้งทำดีแต่ทำร้ายที่หลัง ไม่ซื่อตรงทำตัวหลาย ๆ หน้า

1.4.3 “หน้า” ที่หมายถึง อาการตกใจพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หน้าถอดสี หมายถึงคนตกใจ
2. สำนวนจีน 面无人色 形容极端恐惧
(คำแปล) หน้าถอดสีปกติ หมายถึง หน้าซีดเผือดตกใจหนัก

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง อาการตกใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หน้าถอดสี” และสำนวนจีน “面无人色” ซึ่งหมายถึง อาการตกใจมากจนสีกหน้าตาผิดปกติ

1.4.4 “หน้า” ที่หมายถึง อารมณ์เศร้าพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **หน้า**นี้คือขมวด หมายถึง คนกำลังเครียด
2. สำนวนจีน **愁眉苦脸** 眉头紧蹙苦着脸 形容面部表情极其愁苦 (คำแปล) ขมวดคือหน้านี้เหมือนมะระ หมายถึง หน้านี้คือขมวดระทมทุกข์ กำลังเครียดเสียใจ

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง อารมณ์เศร้า ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “**หน้า**นี้คือขมวด” และสำนวนจีน “**愁眉苦脸**” ซึ่งหมายถึง อารมณ์เศร้ารู้สึกเสียใจมากมาย

1.4.5 “หน้า” ที่หมายถึง การได้การได้รับการยอมรับพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ได้หน้า** หมายถึง ได้ความดี ได้ความชอบ ได้เป็นที่ยกย่องนับถือ บางทีก็พูดว่า “ได้หน้าได้ตา” พวกเดียวกับ “มีหน้ามีตา” ซึ่งหมายความว่า มีเกียรติยศ “งามหน้างามตา” คือ สวยงามน่าดู
2. สำนวนจีน **有头有脸** 有面子有地位获得尊重的头面人物 (คำแปล) มีหัวมีหน้า หมายถึง ผู้ได้ความดีได้ความชอบได้เป็นที่ยกย่องนับถือ

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง การได้รับการยอมรับ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “**ได้หน้า**” และสำนวนจีน “**有头有脸**” ซึ่งหมายถึง การได้การได้รับการยอมรับและนับถือความชอบจากคนอื่น

1.4.6 “หน้า” ที่หมายถึง เสียหน้าพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เอา**หน้า**ไปฉีก หมายถึง ไปทำให้ต้องเสียหน้าต้องเสียเกียรติต้องอับยศต้องได้อายต้องเสียหาย ฯลฯ
2. สำนวนจีน **颜面扫地** 比喻面子丢失干净 (คำแปล) ใช้หน้ากวาดพื้น หมายถึง เสียหน้าเสียเกียรติ

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง เสียหน้า ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เอาหน้าไปฉีก” และสำนวนจีน “颜面扫地” ซึ่งหมายถึง เสียหน้า

1.4.7 “หน้า” ที่หมายถึง อารมณ์โกรธพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เอาหน้ายักษ์เข้าใส่ หมายถึง แสดงอาการดุร้ายเข้ามาแสดงความโกรธจัด เข้ามาประจันหน้าๆ มูลของสำนวนมาจากโขนตัวโขนที่แสดงหน้ายักษ์ แสดงว่า เป็นตัวดุร้ายใครที่แสดงอาการดุร้าย เอาแต่โมโหโโสจัดไม่พูดจากัน แต่โดยดีจึงพูดกันเป็นสำนวนว่า “เอาหน้ายักษ์เข้าใส่” ถ้าต่างฝ่ายต่างโมโหโโสเข้าหากันรุนแรงเข้าหากันไม่พูดกัน แต่โดยดีก็พูดเป็นสำนวนว่า “ใส่หน้ายักษ์เข้าหากัน”

2. สำนวนจีน 凶神恶煞 面目凶恶 形容人的面目凶狠

(คำแปล) หน้าดุหน้าร้าย หมายถึง คนดูหน้าดูหน้าร้ายดูเหมือนโกรธ หรือ กำลังแสดงการดุร้าย

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง อารมณ์โกรธ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เอาหน้ายักษ์เข้าใส่” และสำนวนจีน “凶神恶煞” ซึ่งหมายถึง อารมณ์โกรธโหดร้าย

1.5 สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.5.1 “มือ” ที่หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเสียงเบาพบสำนวนไทย

1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เบาไม้เบา**มือ** หมายถึง ค่อย ๆ ทำไม่ทำแรง เช่น หยิบอะไรให้เบาไม้เบา**มือ**หน่อยหมายความว่า ค่อย ๆ หยิบอย่าหยิบให้แรงนัก

2. สำนวนจีน 轻手轻脚 指手脚动作很轻

(คำแปล) เบามือเบาเท้า หมายถึง ทำด้วยความนุ่มนวล

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเสียงเบา ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เบาไม้เบา**มือ**” และสำนวนจีน “轻手轻脚” ซึ่งหมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเสียงเบา

1.5.2 “มือ” ที่หมายถึง ไม่รู้ประหยัดพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน

1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **มือห่างตีนห่าง** หมายถึง คนที่ไม่รู้ประหยัด
 2. สำนวนจีน **大手大脚** 形容铺张浪费不懂节约
 (คำแปล) มือใหญ่เท้าใหญ่ หมายถึง ใช้จ่ายเกินตัวฟุ่มเฟือย
 สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “มือ”
 หมายถึง ไม่รู้ประหยัด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “มือห่างตีนห่าง” และสำนวนจีน “大手大脚”
 ซึ่งหมายถึง นิสัยไม่รู้ประหยัดใช้การเยอะเยอะไม่รู้เก็บ

1.5.3 “มือ” ที่หมายถึง นิสัยอ่อนแอพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน

1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **มืออ่อนตีนอ่อน** หมายถึง คนที่ไม่มีแรงหรือใจไม่สู้
 2. สำนวนจีน **脚瘫手软** 指没有力气或没有奋斗的动力
 (คำแปล) มืออ่อนตีนอ่อน หมายถึง ไม่มีแรงหรือใจไม่สู้
 สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “มือ”
 หมายถึง นิสัยอ่อนแอ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “มืออ่อนตีนอ่อน” และสำนวนจีน “脚瘫手软”
 ซึ่งหมายถึง นิสัยอ่อนแอไม่มีแรงหรือไม่มีใจสู้

1.5.4 “มือ” ที่หมายถึง อารมณ์ดีใจพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน

1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ตบมือตีตีน** หมายถึง แสดงกิริยาชอบใจเต็มที่คือมือตบตีนก็ตบไป
 พร้อมกันเช่นเด็กที่แสดงกิริยาชอบใจมักจะตบทั้งมือและตีน
 2. สำนวนจีน **手舞足蹈** 形容高兴到了极点手乱舞脚乱跳的狂态
 (คำแปล) ยกมือเต้น หมายถึง อารมณ์ดีใจมีความสุข
 สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง อารมณ์ดีใจ ดัง
 จะเห็นได้ว่าในสำนวนไทย “ตบมือตีตีน” และสำนวนจีน “手舞足蹈” ซึ่งหมายถึง อารมณ์ดีใจมี
 ความสุข

1.6 สำนวนไทยและจีนเกี่ยวกับ “จุมุก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

1.6.1 “จุมุก” ที่หมายถึง นิสัยหัวอ่อนใจอ่อนพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวน
 จีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **จูงจุมุก** หมายถึง พา หรือ นำให้ไปทางไหน หรือ ทำอะไรต่าง ๆ มุค
 ของสำนวนมาจากควายที่เขาเอาเชือกสนตะพายคือ ร้อยจุมุกสำหรับจูงไปไหน ๆ สะดวก

2. สำนวนจีน 听人穿鼻 听任凭穿鼻 牛鼻子穿秦 比喻听凭别人摆布

(คำแปล) ยอมคนทำแหวน**จุมก** หมายถึง ตามคนอื่นทุกอย่างอย่างไม่มีความคิดของตัวเอง

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “จุมก” หมายถึง นิสัยหัวอ่อนใจอ่อน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “จุมก” และสำนวนจีน “听人穿鼻” เพราะเวลาจะนำวัวไปตามก็จะทำแหวนจุมกให้วัว เวลาเดินจับแหวนจุมก วัวก็จะเดินมาตามมา สำนวนไทย “จุมก” และสำนวนจีน “听人穿鼻” จึงใช้ร้อยจุมกมาเปรียบเทียบกับคนตามคนอื่นทุกอย่าง ซึ่งหมายถึง นิสัยอ่อนแอไม่มีความคิดตัวเองตามคนอื่นทุกอย่าง

1.6.2 “จุมก” ที่หมายถึง สิ่งที่อยู่ที่ไม่ถูกต้องแต่ไม่สามารถทำอะไรได้เพราะคนทำร้ายอยู่ใกล้ตัวพบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ลูบหน้าปะ**จุมก** หมายถึง ทำให้เด็ดขาดจริงจังลงไปก็เป็นพวกเดียวกัน สำนวนนี้มีความหมายกว้างคือ มีเรื่องอะไรไม่ตีจะสอบสวนให้ได้ตัวคนทำไม่ดีก็จะปรากฏว่าคนทำไม่ดีนั้นไม่ใช่คนอื่นไกล แต่เป็นพวกเดียวกันนั่นเองลงท้ายก็เลยไม่ทำอะไรเด็ดขาดจริงจังเพราะเกรงใจกัน หรือ เห็นแก่กันดังนี้ จึงมีสำนวนพูดกันว่า “ลูบหน้าปะ**จุมก**” เป็นคำเปรียบเท่ากับว่าเมื่อลูบหน้าลงไปแล้วอย่างไรเสียก็ต้องปะ**จุมก** เพราะหน้ากับ**จุมก**อยู่ด้วยกันสำนวนอย่างนี้ยังมีพูดกันอีกอย่างหนึ่งว่า “ลูบหน้าแข่งปะหัวเขา”

2. สำนวนจีน 蹬鼻子上脸 踩着鼻子走上脸 泛指做坏事的人都是身边的关系亲近之人因为仗着关系亲近不怕受到惩罚

(คำแปล) เหยียด**จุมก**ขึ้นหน้า หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งให้เกียรติอีกฝ่ายหนึ่งแต่อีกฝ่ายไม่สนใจกลับได้ใจมากยิ่งขึ้น

สำนวนในกลุ่มนี้แสดงความหมายคล้ายคลึงกันโดยหมายถึง การเปรียบว่า “จุมก” หมายถึง สิ่งที่อยู่ที่ไม่ถูกต้อง แต่ไม่สามารถทำอะไรได้เพราะคนทำร้ายอยู่ใกล้ตัว ดังจะเห็นได้ว่า สำนวนไทย “ลูบหน้าปะ**จุมก**” และในสำนวนจีน “蹬鼻子上脸” ซึ่งหมายถึง สิ่งที่อยู่ที่ไม่ถูกต้องแต่ไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะคนทำร้ายอยู่ใกล้ตัวหรือคนทำร้ายถือว่า เป็นคนใกล้มีความสัมพันธ์ที่ดีจึงทำร้ายง่ายกว่า

ส่วนสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “เท้า” ไม่ได้พบกลุ่มความหมายของสำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

ตามตัวอย่างข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอกชนิดเดียวกันมีความหมายคล้ายคลึงกันอย่างมาก ในแต่ละชนิดของอวัยวะภายนอกของมนุษย์ภาษาไทยและภาษาจีนใช้มาสื่อถึงความหมายที่มีความสัมพันธ์กับอวัยวะภายนอกนี้ของมนุษย์

ด้วยความที่ว่า ประเทศไทยและประเทศจีนมีความเข้าใจกับอวัยวะภายนอกแต่ละชนิดคล้ายคลึงกันอย่างมาก ซึ่งในการให้ความหมายของอวัยวะภายนอกแต่ละชนิดของมนุษย์สำนวนไทยกับสำนวนจีนจะใช้อวัยวะภายนอกชนิดเดียวกันมาสื่อถึงความหมายคล้ายคลึงกันเพื่อสื่อสารความหมายโดยนัยของสำนวนให้ผู้รับฟังเข้าใจได้ความหมายเดียวกัน

ในการวิเคราะห์สำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก ผู้เขียนยังพบเจอสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่ใช้อวัยวะภายนอกเดียวกัน แต่ความหมายแตกต่างกัน โดยแบ่งตามอวัยวะที่ปรากฏในสำนวนได้ดังนี้

2. สำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีความหมายแตกต่างกัน

2.1 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายแตกต่างกัน

1.1 สำนวนไทยเกี่ยวกับ “ตา”

1.1.1 สำนวนนี้

1.1.1 “ตา” ที่หมายถึง การคบกับคนที่มีลักษณะห้ามคบพบสำนวนไทย

1. สำนวนไทย คบคนตาเอก ตาเอกหมายถึง ตาข้างหนึ่งพิการ หรือ ผิดปกติ มักจะใช้คู่กับ “ควายเขาเอก” เช่น พูดว่า “คบคนตาเอกใช้ควายเขาเอก” หรือ พูดสั้น ๆ ว่า “คนตาเอกควายเขาเอก” “เอก” หมายถึง “เก” คือ ผิดธรรมดาเกกมะเหรกเกเร

(คำแปล) 指其中一只眼睛变形或异常与“异角水牛”搭配使用 例如说与异眼交往用“异角水牛”或简说“异眼人”“异角水牛”其中“异”指的是歪异常

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง คนชอบอะไรไม่ปกติการคบกับคนที่มีลักษณะห้ามคบ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “คบคนตาเอก” ซึ่งหมายถึง คนมีความชอบความแตกต่างผิดปกติ

1.1.2 “ตา” ที่หมายถึง นิสสัยขี้ลาดพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตาขาว หมายถึง ขลาดขี้ลาด

(คำแปล) 白眼 俗语指胆小

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง คนขี้ลาดขี้อาย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “ตาขาว” ซึ่งหมายถึง คนที่มีนิสสัยขี้ลาด

1.1.3 “ตา” ที่หมายถึง อารมณ์ไม่พอใจพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตาขวาง หมายถึง ไม่พอใจ

(คำแปล) 斜眼 俗语指 不满意

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง คนไม่พอใจไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “ตาขวาง” ซึ่งหมายถึง ความไม่พอใจรับไม่ได้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.1.4 “ตา” ที่หมายถึง ความสามารถผู้หญิงที่มีดวงตาคมพบสำนวนไทย

1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตาตัดกระเป่า เป็นสำนวนใช้กับผู้หญิงหมายถึง ตาคมคือ ผู้หญิงที่มีดวงตาคมมักจะทำให้ผู้ชายหลงรักเมื่อหลงรักก็ต้องยอมควักกระเป่าเสียเงินเพื่อเป็นทางที่จะให้สมประสงค์ในความรัก ดังนี้ผู้หญิงที่มีตาจึงพูดกันเป็นจำนวนว่า “ตาตัดกระเป่า”

(คำแปล) 破包眼睛 用于女性指眼睛大 深的女性 指眼睛深 大的女性会让男性迷恋 为了爱情能够实现就会愿意掏出钱包里的钱 因此将拥有大眼睛的女性称为“破包眼睛”

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ความสามารถผู้หญิงที่มีดวงตาคม ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาตัดกระเป่า” เพราะเวลาหลงรักกับผู้หญิงผู้ชายก็จะยอมจ่ายเงินให้ผู้หญิงเพื่อได้ความรู้สึที่ดีจากผู้หญิง สำนวนไทย “ตาตัดกระเป่า” ใช้ “ตา” เปรียบเทียบกับ “มีด” หรือ “กรรไกร” สามารถทำให้กระเป่าแตก เงินลดไม่หยุด ซึ่งหมายถึง ผู้หญิงที่มีดวงตาคมสามารถให้ผู้ชายรักและเสียเงินทองเพื่อความรัก

1.1.5 “ตา” ที่หมายถึง นิสัยฮึดสู้อดทนพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เลือดเข้าตา หมายถึง มุมุทะลุคือทำไม่คิดได้คิดเสียๆ มูลของสำนวนมาจากการชกมวย หรือ การต่อสู้ เมื่อถูกต่อย หรือ ถูกตีฟันแทงแฉกหน้ามาก หรือ คิ้วแตกเป็นแผลเลือดไหลเข้าตาก็เกิดมานะมุเข้าสู้อย่างไม่คิดชีวิต ดังนี้เมื่อเกิดอะไรที่ทำให้มานะมุเข้าสู้อย่างไม่คิดหน้าคิดหลังคิดได้คิดเสีย เช่น เสียการพนันหนักก็ยิ่งเล่นใหญ่จึงพูดกันเป็นสำนวนว่า “เลือดเข้า”

(คำแปล) 俗语 指的是直爽做事不假思索 来源于击拳或斗争时 当被拳击击打 刀划额头或眉头裂开 血水流到眼睛使得人 不顾一切地奋斗 因此当发生了需要奋不顾身 不假思索的事情就叫 “血渗到眼睛” 比如打赌输了就越加投入

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง คนที่มีนิสัยฮึดสู้อดทน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “เลือดเข้าตา” ซึ่งหมายถึง คนที่มีนิสัยฮึดสู้อดทนสู้ไม่ถอยหลังไม่ยอมรับแพ้

1.1 6 “ตา” ที่หมายถึง นิสัยไม่ยอมง่ายพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ตาแข็ง** หมายถึง ไม่แง้วไม่กะพริบตาเป็นคำขยายที่แสดงระดับความแข็งให้แสดงว่าไม่ยอมง่าย

(คำแปล) 指 不困 不眨眼 形容硬气不服气

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง คนที่มีนิสัยไม่ยอมง่าย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “ตาแข็ง” ซึ่งหมายถึง คนที่มีนิสัยไม่ยอมง่ายไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ

1.1.7 “ตา” ที่หมายถึง อาการตื่นเต้นตกใจพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ตาเหลือก** หมายถึง อาการรีบร้อนลนลานตื่นกลัว

(คำแปล) 指 急匆匆的状态 紧张

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง อาการตื่นเต้นตกใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “ตาเหลือก” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีอาการตื่นเต้นตกใจจึงทำตาเหลือก

1.2 สำนวนจีนเกี่ยวกับ “ตา”

1.2.1 “ตา” ที่หมายถึง ความกล้าหาญพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน **明目张胆** 眼睛睁大放开胆子做坏事 形容毫无顾忌的干坏事

(คำแปล) เปิดตาเปิดความกล้าหาญ หมายถึง มีความกล้าหาญกล้าทำกล้ารับ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ความกล้าหาญ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “明目张胆” ซึ่งหมายถึง ความกล้าหาญไม่กลัวไม่ประสับสิ่งที่ไม่ดีแก่ตัว

1.2.2 “ตา” ที่หมายถึง ความสวยพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน **明眸皓齿** 眼睛明亮牙齿洁白形容面容姣好的人

(คำแปล) ตาสว่างฟางขาว หมายถึง ผู้ชาย หรือ ผู้หญิงหน้าตาดีสวยงาม

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ความสวย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “明眸皓齿” ซึ่งหมายถึง ความสวยงามหน้าตาดี

1.2.3 “ตา” ที่หมายถึง นิสัยหยิ่งโสและวางอำนาจพบสำนวนจีน 3 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน **目无尊长** 眼睛里没有长辈 形容人傲慢无礼不知道尊重上级

和长辈

(คำแปล) ตาไม่เห็นผู้ใหญ่ หมายถึง คนไม่รู้เคารพผู้ใหญ่

2. สำนวนจีน 目空一切 眼里没有任何东西 形容人骄傲自大藐视一切

(คำแปล) ตาว่าง หมายถึง คนหยิ่งยโสและวางอำนาจ

3. สำนวนจีน 眼底无人 没有人在眼睛里 形容高傲自大看不起别人

(คำแปล) ตาไม่เห็นใคร หมายถึง คนหยิ่งยโสและวางอำนาจ

สำนวนกลุ่มนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ความหยิ่งยโสและวางอำนาจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “目无尊长” “目空一切” “眼底无人” ซึ่งหมายถึง ความหยิ่งยโสและวางอำนาจไม่รู้จักเคารพและไม่มีการยำเกรง

1.2.4 “ตา” ที่หมายถึง ความฉลาดพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 目击道存 眼睛一看就明白了 形容人聪明悟性高

(คำแปล) ตาเห็นผลได้ หมายถึง มองเห็นสิ่งใดก็สามารถเข้าใจสิ่งนั้นคนฉลาด

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ความฉลาด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “目击道存” ซึ่งหมายถึง ความฉลาดการเรียนรู้เร็วกว่าคนอื่น ๆ

1.2.5 “ตา” ที่หมายถึง สิ่งสวยงามพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 目不暇接 眼睛随着物体不停转动 形容眼前美好的事物太多或变化太快来不及观看

(คำแปล) ตามองไม่ทัน หมายถึง สิ่งสวยงามเยอะจนมองไม่ทัน

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง สิ่งสวยงาม ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “目不暇接” ซึ่งหมายถึง สิ่งสวยงามเยอะ ๆ มองเห็นไม่ทัน

1.2.6 “ตา” ที่หมายถึง ไม่รู้ถูกผิดพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 老眼昏花 上了年纪的眼睛看不清东西 形容人上了年纪对事物的判断不够准确思路不清晰

(คำแปล) ตาแก่มองไม่ชัด หมายถึง สายตาพร่ามัว หรือ สายตาที่เลือนลางตามอายุ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ไม่รู้ถูกผิด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “老眼昏花” ซึ่งหมายถึง คนแก่ ๆ ไม่มีความสามารถตัดสินใจถูกผิด

1.2.7 “ตา” ที่หมายถึง คนมีความสามารถพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 眼疾手快 看的快而准 行动的也快 形容眼光锐利而准确行动迅捷

(คำแปล) ตาเห็นเร็ว มือจับเร็ว หมายถึง คนที่มีแววตาหลักแหลมชัดเจนการกระทำเร็วและถูกต้อง

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง คนมีความสามารถ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “眼疾手快” ซึ่งหมายถึง คนมีความสามารถคนเก่งเชี่ยวชาญ

1.2.8 “ตา” ที่หมายถึง คนไม่มีความสามารถพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 眼高手低 眼睛在高处 手在低处 形容要求的标准高但实际能力很低

(คำแปล) ตาสูงมือต่ำ หมายถึง คนตั้งมาตรฐานสูงแต่ความสามารถไม่ถึง

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง คนมีความสามารถ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “眼高手低” ซึ่งหมายถึง คนไม่มีความสามารถ หรือความสามารถไม่พอ

1.2.9 “ตา” ที่หมายถึง ขี้ดูลูกพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 白眼相看 表示轻蔑不屑一顾对人无礼貌

(คำแปล) มองไปตาขาว หมายถึง ขี้ดูลูกไม่มีมารยาท

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ตา” หมายถึง ขี้ดูลูก ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “白眼相看” ซึ่งหมายถึง ผู้ขี้ดูลูกคนอื่นหรือสิ่งอื่นไม่มีมารยาท

2.2 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายแตกต่างกัน

2.1 สำนวนไทยเกี่ยวกับ “หู”

2.1.1 “หู” ที่หมายถึง อากาการพูดคุยให้เชื่อพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เป่าหู หมายถึง พูดคุยงชักชวนให้เชื่อ

(คำแปล) 指 劝说别人相信

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง อากาการพูดคุยให้เชื่อ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “เป่าหู” ซึ่งหมายถึง อากาการพูดคุยให้คนอื่นเชื่อ

2.1.2 “หู” ที่หมายถึง นิสัยขี้สงสัยพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หูหาเรื่อง หมายถึง คนขี้สงสัยคนอื่น

(คำแปล) 指 总是怀疑别人

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง นิสัยซึ่งสงสัย ไม่เชื่อ ไม่ไว้ใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “หูหาเรื่อง” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยซึ่งสงสัยชอบตีความไม่ดี จากการพูดคนอื่น ๆ

2.1.3 “หู” ที่หมายถึง ไตร่ตรองไม่เชื่อใครง่ายพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ฟังหูไว้หู หมายถึงรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ให้เพียงแต่รับฟังไว้ก่อน อย่าเพิ่งเชื่อสิ่งที่ได้รับฟังทั้งหมด

(คำแปล) 指听任何事情先不要立刻全信

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง ไตร่ตรองไม่เชื่อใครง่าย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “หูหาเรื่อง” ซึ่งหมายถึง ไตร่ตรองไม่เชื่อใครง่ายรับฟังจากคนอื่นแล้วไม่เชื่อง่าย

2.2 สำนวนจีนเกี่ยวกับ “หู”

2.2.1 “หู” ที่หมายถึง อาการได้ยินคำพูดไม่ดีพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 不堪入耳 指说的话使人听不进去(多指脏话)

(คำแปล) รับเข้าหูไม่ได้ หมายถึง ไม่อยากได้ยินสิ่งใด ๆ เรื่องที่ได้รับฟังน่ารังเกียจ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง อาการได้ยินคำพูดไม่ดี ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนจีน “不堪入耳” ซึ่งหมายถึง อาการได้ยินคำพูดไม่ดีจึงรับฟังเข้าหูไม่ได้

2.2.2 “หู” ที่หมายถึง อารมณ์สบาย ๆ พบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 耳根清净 耳边无事 噪聒指无事打扰

(คำแปล) สงบเงียบในหู หมายถึง อารมณ์ชิว ไม่ติดธุระใด ๆ ไม่มีเรื่องมารบกวน

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง อารมณ์สบาย ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “耳根清净” ซึ่งหมายถึง อารมณ์สบาย ๆ ไม่ได้ยุ่งไม่มีอะไรต้องทำอยู่ว่าง ๆ

2.2.3 “หู” ที่หมายถึง อารมณ์ตื่นเต้น หรือ อายพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 面红耳赤 形容过于用力 情绪激动或羞愧时的脸色

(คำแปล) หน้าแดงหูแดง หมายถึง คนกำลังโกรธหนักตื่นเต้น หรือ กำลังเขินอาย

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง อารมณ์ตื่นเต้น หรือ อาย ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนจีน “面红耳赤” ซึ่งหมายถึง คนกำลังตื่นเต้น หรือ อายจึงทำหน้าตาเปลี่ยนเป็นสีแดง

2.2.4 “หู” ที่หมายถึง โดนรู้หมดพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 耳目昭彰 形容被众人了解得清清楚楚无法藏匿

(คำแปล) รู้หูรู้ตา หมายถึง โดนรับรู้หมดไม่มีความลับ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง อาการโดนรู้หมด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “耳目昭彰” ซึ่งหมายถึง อาการโดนคนอื่นรู้หมดไม่สามารถมีความลับของตัวเอง

2.2.5 “หู” ที่หมายถึง อาการโดนส่งผลกระทบต่อพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 耳濡目染 耳朵经常听到眼睛经常看到不知不觉地受到影响

(คำแปล) หูยิบรับ ตาเห็นจำ หมายถึง ได้ยินได้เห็นบ่อยจนโดนส่งผลกระทบต่อ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง อาการโดนส่งผลกระทบต่อ ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนจีน “耳濡目染” ซึ่งหมายถึง มองเห็นและรับฟังบ่อย ๆ โดนส่งผลกระทบต่อและทำตาม

2.2.6 “หู” ที่หมายถึง ความจริงพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 耳闻目睹 亲耳听到亲眼看见

(คำแปล) หูยิบตาเห็น หมายถึง ได้ยินได้เห็นด้วยตาตัวเอง

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง ความจริง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “耳闻目睹” ซึ่งหมายถึง ความจริงที่รับฟังและเห็นด้วยต่อตา

2.2.7 “หู” ที่หมายถึง นิสัยโกหกตัวเองพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 掩耳盗铃 比喻自己欺骗自己明明掩盖不住的事情偏要想法子掩盖

(คำแปล) ปิดหูขโมยกระดิ่ง หมายถึง โกหกตัวเอง

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หู” หมายถึง นิสัยโกหกตัวเอง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “掩耳盗铃” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยโกหกตัวเองทำตัวเองเชื่อสิ่งที่ไม่เป็นความจริง

2.3 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่มีความหมายแตกต่างกัน

3.1 สำนวนไทยเกี่ยวกับ “จมูก”

3.1.1 “จมูก” ที่หมายถึง ความใกล้พบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **แค่จมูกมาปาก** หมายถึง ใกล้

(คำแปล) 指 从鼻子到嘴巴 指很近的距离

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จมูก” หมายถึง ความใกล้ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “แค่จมูกมาปาก” ซึ่งหมายถึง อยู่ไม่ไกลอยู่ใกล้ ๆ

3.1.2 “จมูก” ที่หมายถึง นิสัยชอบเข้าไปยุ่งเรื่องคนอื่นพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ยื่นจมูก** หมายถึง เสือกสะเออะทะลึ่งเข้าสอดแทรกในเรื่องที่ไม่ใช่ธุระของตน เข้าไปยุ่งในขณะที่เขาพูดกัน หรือ ทำอะไรกัน ฯลฯ จมูกเป็นส่วนที่ยื่นข้างหน้ายื่นจมูกก็คือยื่นหน้าเข้าไป

(คำแปล) 指 多管闲事去插入与自己无关的事情 打断别人的对话或正在做事 鼻子是脸上凸出来的部分 把鼻子伸进去就是把整张脸伸进去

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึงการเปรียบว่า “จมูก” หมายถึง นิสัยชอบเข้าไปยุ่งเรื่องคนอื่น ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนจีน “ยื่นจมูก” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่นิสัยชอบเข้าไปยุ่งเรื่องคนอื่นไปสนใจเรื่องไม่เกี่ยวกับตัวเอง

3.1.3 “จมูก” ที่หมายถึง กิริยาหยามเกียรติหักหน้าผู้อื่นพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ลูบจมูก** หมายถึง ทำหยามน้ำหน้า ทำให้เสียหน้า ทำให้เสียเกียรติกล้าเข้าทำอย่างไม่เกรงกลัวทั้ง ๆ ที่รู้ว่า ผู้นั้นมีอำนาจ

(คำแปล) 指 摸对方鼻子侮辱对方使对方丢脸失去尊严 勇敢地挑衅有权利的人

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จมูก” หมายถึง กิริยาหยามเกียรติหักหน้าผู้อื่น ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “ลูบจมูก” ซึ่งหมายถึง กิริยาหยามเกียรติหักหน้าผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียหน้า ไม่เคารพผู้อื่น

3.2 ส่วนวจนเกี่ยวกับ “จุมุก”

3.2.1 “จุมุก” ที่หมายถึง อาการเสียงกรนดังพบส่วนวจน 1 ส่วนวจนดังนี้

1. ส่วนวจน 鼻息如雷 打呼噜的声音就像打雷一样响 形容熟睡时鼾声大作

(คำแปล) เสียงกรนเหมือนฟ้าร้อง หมายถึง คนนอนหลับแล้วเสียงกรนดัง คนที่เหนื่อยมากโรยแรง

ส่วนวจนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จุมุก” หมายถึง เสียงกรนดัง ดังจะเห็นได้ว่า ในส่วนวจน “鼻息如雷” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีเสียงกรนดังดังในเวลานอนหลับ

3.2.2 “จุมุก” ที่หมายถึง นิสัยหยิ่งพบส่วนวจน 1 ส่วนวจนดังนี้

1. ส่วนวจน 鼻孔朝天 仰起头来鼻孔朝天 形容高傲自大

(คำแปล) จมูกมองฟ้า หมายถึง คนหยิ่งยะโสและวางอำนาจ

ส่วนวจนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จุมุก” หมายถึง นิสัยหยิ่ง ดังจะเห็นได้ว่า ในส่วนวจน “鼻孔朝天” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยหยิ่งดูถูกคนอื่น

3.2.3 “จุมุก” ที่หมายถึง คนชี้เหรพบส่วนวจน 1 ส่วนวจนดังนี้

1. ส่วนวจน 鼻塌嘴歪 形容脸部伤势严重或者相貌极其丑陋

(คำแปล) จมูกตกปากไม่ตรง หมายถึง คนชี้เหร หรือ โดนต่อยตีหนัก

ส่วนวจนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จุมุก” หมายถึง คนชี้เหร ดังจะเห็นได้ว่า ในส่วนวจน “鼻塌嘴歪” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีหน้าตาไม่ดี ชี้เหรไม่สวยงาม

3.2.4 “จุมุก” ที่หมายถึง นิสัยมันใจพบส่วนวจน 1 ส่วนวจนดังนี้

1. ส่วนวจน 鼻头出火 形容意气风发情绪激昂

(คำแปล) ไฟออกจากจมูก หมายถึง คนมันใจตัวเอง

ส่วนวจนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จุมุก” หมายถึง นิสัยมันใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในส่วนวจน “鼻头出火” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยมันใจมีจิตใจสูงส่ง

3.2.5 “จุมุก” ที่หมายถึง ความรู้สึกเกลียดพบส่วนวจน 1 ส่วนวจนดังนี้

1. ส่วนวจน 掩鼻而过 捂着鼻子走过去 形容对腥臭肮脏的东西的嫌恶

(คำแปล) ปิดจมูกเดิน หมายถึง รังเกียจสิ่งที่กำลังเจอหรือผ่าน

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จมูก” หมายถึง ความรู้สึกเกลียด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “掩鼻而过” ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกเกลียดไม่ชอบรับไม่ได้

3.2.6 “จมูก” ที่หมายถึง นิสัยโกหกตัวเองพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 掩鼻偷香 捂住鼻子去偷点燃的香 比喻自己欺骗自己 (คำแปล) ปิดจมูกขโมยรูปเทียน หมายถึง คนโกหกตัวเอง

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จมูก” หมายถึง นิสัยโกหกตัวเอง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “掩鼻偷香” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยโกหกตัวเองโกหกตัวเองไม่รู้คนอื่นก็จะไม่รู้ตาม

3.2.7 “จมูก” ที่หมายถึง นิสัยพึ่งพาพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 仰人鼻息 依赖别人的呼吸来生活 比喻依赖别人不能自主 (คำแปล) หายใจจากจมูกคนอื่น หมายถึง คนพึ่งพาคนอื่นไม่สามารถดูแลตัวเองได้

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จมูก” หมายถึง นิสัยพึ่งพา ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “仰人鼻息” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยพึ่งพาไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ดูแลตัวเองได้

3.2.8 “จมูก” ที่หมายถึง กิริยาเสียดสีพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 嗤之以鼻 用鼻子吭声冷笑表示轻蔑 (คำแปล) ใช้จมูกดู หมายถึง ดูถูกเสียดสีเยาะเย้ยผู้อื่น

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จมูก” หมายถึง กิริยาเสียดสีดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “嗤之以鼻” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ทำกิริยาเสียดสีกับผู้ใด หรือ สิ่งใด ไม่ชอบดูถูกผู้ใดหรือสิ่งใด

3.2.9 “จมูก” ที่หมายถึง อารมณ์เสียใจพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 寒心酸鼻 形容心里害怕而又悲痛 (คำแปล) ใจเสียจมูกเปรี๊ยะ หมายถึง เสียใจและอยากร้องไห้ รู้สึกเสียใจและตกใจ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “จมูก” หมายถึง อารมณ์เสียใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “寒心酸鼻” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีอารมณ์เสียใจ

2.4 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายแตกต่างกัน

4.1 สำนวนไทยเกี่ยวกับ “ปาก”

4.1.1 “ปาก” ที่หมายถึง คำพูดพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น หมายถึง สิบคนมาบอกเล่ามาพูดให้ฟังก็ไม่เท่าได้เห็นด้วยตาตนเอง สำนวนนี้บางทีก็พูดต่ออีกว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ”

(คำแปล) 指十个人来讲述不如自己亲眼看到 该成语有时延伸到 “十张嘴说不如亲眼看见 亲眼见不如用手摸”

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง ได้รับฟังคำพูดไม่น่าเชื่อเท่าตาเห็นชัดเจนการเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง คำพูด ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนไทย “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” ซึ่งหมายถึง คำพูดเยอะแยะไม่น่าเชื่อเท่าเราไปมองเห็นด้วยตนเอง

4.1.2 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัญญาเชื่อถือพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตบปาก หมายถึง กล่าววาจา หรือ พูด ซึ่งหมายถึงว่า มีความตกลงยินยอมอยู่ด้วยไม่ใช่พูดเปล่า ๆ

(คำแปล) 指发话或说话含有承诺 愿意不仅仅是说出来

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัญญาเชื่อถือ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตบปาก” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัญญาเชื่อถือพูดคุยแล้วตกลงและทำตามไปด้วย

4.1.3 “ปาก” ที่หมายถึง อากาการติดสินบนพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตบปากตบคอ หมายถึง ให้เงิน หรือ สิ่งของเพื่อเป็นการปิดปากไม่ให้พูดแพร่พรายความลับ หรือ เป็นการเอาใจไว้

(คำแปล) 指 给钱或东西堵住嘴巴不让传播秘密 是一种安抚

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง อากาการติดสินบนตบ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตบปากตบคอ” ซึ่งหมายถึง อากาการติดสินบนการให้สิ่งของเพื่อช่วยเก็บความลับ หรือ ความจริง

4.1.4 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัญญาทำตามใจพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตามใจปากมากหนี้ หมายถึง คนที่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อกิน

(คำแปล) 指 在吃这方面花很多钱

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยทำตามใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตามใจปากมากหนึ่” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยทำตามใจ จนไม่วางแผนไม่คิดทำให้เสียค่าใช้จ่าย

4.1.5 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยขยันพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากกัดตีนถีบ** หมายถึง คนยากจนจึงขยันทำมาหากินเพื่อชีวิต

(คำแปล) 指 贫困的人拼命奋斗

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยขยัน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “**ปากกัดตีนถีบ**” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยขยันพยายามทำมาหากินอยู่อย่างลำบาก

4.1.6 “ปาก” ที่หมายถึง ชอบทำร้ายกับผู้อื่นพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากว่ามือถึง** หมายถึง พอพูดก็ใช้มือจับต้อง

(คำแปล) 指 说的同时用手触碰

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง ชอบทำร้ายกับผู้อื่นการเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง พอพูดแล้วก็เอามือไปจับด้วย ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนจีน “**ปากว่ามือถึง**” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ด่าแล้วก็เอามือไปจับด้วย ส่วนมากใช้กับคนที่ไม่มีมารยาท

4.1.7 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยเก็บความลับไม่ได้พบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากสว่าง** หมายถึง รู้อะไรดออยู่ไม่ได้เป็นต้องพูดต้องเล่าขยายให้คนอื่น ๆ รู้ไม่รู้จักยับยั้ง

(คำแปล) 指 知道了事情不能守在嘴里要说给别人听 不知道克制自己

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยเก็บความลับไม่ได้ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “**ปากสว่าง**” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยเก็บความลับไม่รู้อะไร ๆ ต้องพูดคุยกุยกบอกคนอื่นหมด

4.1.8 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยชอบเหน็บแนมคนอื่นพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากเป็นกรรไกร** หมายถึง พูดว่าคนอื่นเรื่อย ๆ

(คำแปล) 指 总是说别人坏话

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยชอบ เหน็บแนมคนอื่น ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากเป็นกรรไกร” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยชอบเหน็บแนมคนอื่นพูดคุ้ยเสียดสีคนอื่นไปเรื่อย

4.1.9 “ปาก” ที่หมายถึงนิสัยขี้อวดพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ปากเป็นห้องกระแต หมายถึง พูดโวต่าง ๆ

(คำแปล) 指吹牛

2. สำนวนไทย ปากโว หมายถึง พูดคุ้ยโอ้อวดอะไรต่ออะไรต่าง ๆ

(คำแปล) 指总是在吹牛炫耀各种事情

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยขี้อวด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากเป็นห้องกระแต” “ปากโว” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยขี้อวดชอบพูดคุ้ยโอ้อวด

4.1.10 “ปาก” ที่หมายถึง ความง่ายพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ปอกกล้วยเข้าปาก หมายถึง ง่าย หรือ ทำได้ง่ายกล้วยเป็นผลไม้ที่มีอยู่ดาษดื่นทั่วไปหาได้ง่ายราคาถูก คำว่า “กล้วย” จึงเอามาใช้เป็นสำนวนเกี่ยวกับความง่ายอะไรที่เป็นธรรมดาสามัญไม่แปลกไม่น่าสนใจ

(คำแปล) 指简单容易做 香蕉是常见的水果价格便宜 因此将“香蕉”比喻成简单普通无趣的事物

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง ความง่าย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปอกกล้วยเข้าปาก” ซึ่งหมายถึง ความง่ายง่ายเหมือนการกินกล้วยเข้าปาก

4.2 สำนวนจีนเกี่ยวกับ “ปาก”

4.2.1 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยตรงไปตรงมาพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 心直口快 性情直爽有话就说

(คำแปล) ปากพูดตรงใจเปิดเผย หมายถึง นิสัยตรงไปตรงมา

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยตรงไปตรงมา ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “心直口快” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยตรงไปตรงมาพูดคุ้ยตรง ๆ

4.2.2 “ปาก” ที่หมายถึง นิสัยกะล่อนพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 油嘴滑舌 形容说话油滑耍嘴皮子

(คำแปล) มันเต็มปากลิ้นเกลี้ยงเกลา หมายถึง คุ้ยเก่งแต่นิสัยกะล่อน ไม่น่าไว้วางใจ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง นิสัยกะล่อน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “油嘴滑舌” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีนิสัยกะล่อนไม่น่าไว้วางใจ ไม่น่าเชื่อถือ

4.2.3 “ปาก” ที่หมายถึง อาการคนเยอะพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 七嘴八舌 形容人多口杂

(คำแปล) ปากเจ็ดลิ้นแปด หมายถึง แย่งกันพูดจนฟังไม่ได้ศัพท์

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง อาการคนเยอะ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “七嘴八舌” ซึ่งหมายถึง อาการคนเยอะพูดคุ้ยเยอะเกิน

4.2.4 “ปาก” ที่หมายถึง หน้าตาไม่ดีพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 尖嘴猴腮 形容人相貌丑陋粗俗

(คำแปล) ปากเหมือนนก หน้าเหมือนลิง หมายถึง หน้าตาไม่ดีซีไทรและน่ารังเกียจ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง หน้าตาไม่ดี ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “尖嘴猴腮” ซึ่งหมายถึง ผู้หน้าตาไม่ดี ดูเหมือนสัตว์มากกว่าเหมือนมนุษย์

4.2.5 “ปาก” ที่หมายถึง หน้าตาดุ หรือ อุดทนต์พบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 龇牙咧嘴 形容张着嘴巴露出牙齿形容凶狠或疼痛难忍的样子

(คำแปล) เปิดปากเห็นฟัน หมายถึง ผู้ทำหน้าตาโหดร้าย หรือ กำลังเจ็บป่วยหนัก

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “ปาก” หมายถึง หน้าตาดุ หรือ อุดทนต์ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “龇牙咧嘴” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีหน้าตาดุ หรือ อุดทนต์หนัก เปิดปากใหญ่ ๆ

2.5 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ”หน้า”ที่มีความหมายแตกต่างกัน

5.1 สำนวนไทยเกี่ยวกับ “หน้า”

5.1.1 “หน้า” ที่หมายถึง แก้วตัวพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย แก้วหน้า หมายถึง อันใดที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้ชื่อเสียงเกียรติยศฐานะและอะไรต่าง ๆ เกี่ยวกับส่วนตัวต้องมัวหมองเสื่อมเสียไป ทำให้อัปยศอดสูไม่มีคนเคารพเชื่อถือคิดแก้ไขอันนั้นให้พ้นไป

(คำแปล) 指对导致自己名声地位等受损或导致自己羞耻无人尊重的事情进行改正

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง แก้ว ตั้งจะ เห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “แก้หน้า” ซึ่งหมายถึง แก้ความผิดของตัวเอง

5.1.2 “หน้า” ที่หมายถึง กิริยาหยาบเกียรติยศสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย หักหน้า หมายถึง ทำให้เสียหน้าทำให้เสียเกียรติทำให้ได้รับความ อับยศทำดูถูกโดยไม่เกรงใจ ฯลฯ

(คำแปล) 指导致丢脸 羞辱 羞耻 侮辱别人

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง กิริยาหยาบ เกียรติ ตั้งจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หักหน้า” ซึ่งหมายถึง กิริยาหยาบเกียรติทำให้คนอื่นเสียหน้า อับอาย

5.1.3 “หน้า” ที่หมายถึง ทำสิ่งที่ไม่ใช่หน้าที่ตัวเองพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ล้าหน้า หมายถึง ทำอะไรเกินไป หรือ แสดงตัวเป็นไปอย่างไม่ บังควรจะทำเช่นนั้น หรือ ไม่ใช่เวลาจะทำเช่นนั้นในเมื่อผู้อื่นเขาไม่ทำมูลของสำนวนมาจากการ เล่น ฟุตบอลที่กองหน้าของฝ่ายหนึ่งขึ้นสูงจนเลยเข้าไปอยู่หลังของกองหลังอีกฝ่ายหนึ่ง

(คำแปล) 指做事情太过分或过渡展示自己或做事情不合时宜 来源于踢 足球时一方前锋过渡靠前进入了一方的后峰叫做“越位”

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง ทำสิ่งที่ไม่ใช่ หน้าที่ตัวเอง ตั้งจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ล้าหน้า” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ก่อนทำไม่คิดทำสิ่งที่ไม่ใช่ หน้าที่ตัวเอง

5.1.4 “หน้า” ที่หมายถึง การกระทำมากเกินไปพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย งามหน้า หมายถึง งามคือ สวยงามแต่เราเอามาใช้สำนวน ความหมายตรงกันข้ามคือ ไม่งามการใช้เป็นอย่างอื่นที่เรียกว่า ประชดคืองามมากเกินไปจนไม่งาม

(คำแปล) “美” 是美丽 但意义相反指 “不美” 有讽刺的意思 即过渡美丽 反而不美

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง การกระทำ มากเกินไป ตั้งจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “งามหน้า” ซึ่งหมายถึง การกระทำมากเกินไปจนดูไม่ดี

5.1.5 “หน้า” ที่หมายถึง การกระทำให้ตัวเองอับอายพบสำนวนไทย 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ขายหน้า หมายถึง วันละห้าเปี้ยอะไรที่ทำให้ต้องอับอายขายหน้า อยู่ทุกวัน มักพูดกันเป็นสำนวนว่า ขายหน้าวันละห้าเปี้ยเห็นจะเปรียบการเสียหน้าเท่ากับเสียเปี้ยไป วันละห้าเปี้ยทุกวันมีคำโบราณพูดกันว่า เลี้ยงลิงขายหน้าวันละห้าเปี้ยเพราะสิ่งนั้นสัปดนต่าง ๆ ทำให้เสียมาถึงผู้เลี้ยงด้วย

(คำแปล) 一天卖五块钱脸 每天做一些丢脸的事情常说“一天卖五块钱” 将丢脸比喻成把脸卖出去 古人说 养猴子一天卖五块钱脸 因为那些粗俗的事情也会导致主人坏了名声

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง การกระทำ ให้ตัวเองอับอาย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ขายหน้าวันละห้าเปี้ย” ซึ่งหมายถึง การกระทำสิ่งที่ไม่ดีตลอดจนทำให้ตัวเองอับอาย

5.1.6 “หน้า” ที่หมายถึง ความรวบรวบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ขนหน้าแข่งไม่ร่วง หมายถึง ความไม่สนใจในสิ่งที่จะต้องเสียไปโดย เห็นว่า เป็นของเล็กน้อยสำหรับตน

(คำแปล) 指不在意失去的东西 视为小事

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง ความรวบ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ขนหน้าแข่งไม่ร่วง” ซึ่งหมายถึง ความรวบไม่สนใจในสิ่งที่จะต้องเสียไป

5.1.7 “หน้า” ที่หมายถึง การกระทำไม่ใช่หน้าที่ตัวเองพบสำนวนไทย 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย เจ้าหน้าเจ้าตา หมายถึง ทำอะไรที่ออกหน้าเกินกว่า หน้าที่ หรือ อำนาจของตัวที่จะทำได้หรือว่าไม่มีอำนาจ หรือ หน้าที่ย่างใดเลยก็ไปทำเข้าคล้ายกับแสดงว่า ตัวมีอำนาจ หรือ หน้าที่ทำได้

(คำแปล) 指做超出自己责任范围 或做没有权利做的事情 让别人误以为 自己有权利或责任做

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง การกระทำ ไม่ใช่หน้าที่ตัวเอง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เจ้าหน้าเจ้าตา” ซึ่งหมายถึง การกระทำไม่ใช่หน้าที่ตัวเอง

5.1.8 “หน้า” ที่หมายถึง ยังมีชีวิตพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ดินไม่กลบหน้า หมายถึง “ยังไม่ตาย” สำนวนนี้มุ่งถึงการฝังศพ คือ ถ้าตายแล้วฝังก็ต้องเอาดินกดด้านลบเมื่อดินกดด้านลบหน้าก็แปลว่า ตายถ้าดินไม่กดด้านลบหน้าซึ่งหมายถึง ไม่ถูกฝังก็แปลว่ายังไม่ตาย “ดินไม่กลบหน้า” เป็นสำนวนพูดหมายถึง เจตนาที่จะทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งในภายหน้าใช้ทางเจตนาดีก็ได้ร้ายก็ได้

(คำแปล) 指“还没死”主要是埋尸体如果死了就要把土盖到脸上土盖到脸上就表示“死”如果土没有盖到脸上就是还没有被埋下去“土不盖脸”的意思是将有意图做某件事可以是好事或坏事

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง ยังมีชีวิต ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ดินไม่กลบหน้า” ซึ่งหมายถึง ยังมีชีวิตยังสามารถทำสิ่งที่อยากทำ

5.1.9 “หน้า” ที่หมายถึง นิสัยหน้าด้านพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย แบกหน้า หมายถึง ทำไม่ดีไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมแล้วกลับมาแสดงตัว หรือ พูดโดยไม่คิดถึงสิ่งที่ทำลงไปนั้นสำนวนที่มีความหมายอย่างเดียวกันนี้มีอีกคำหนึ่งคือ “มีหน้า”

(คำแปล) 指做得不对 不合适后又出现给别人看不在乎自己之前做过的事情类似的俗语是“有脸”

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง นิสัยหน้าด้าน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “แบกหน้า” ซึ่งหมายถึง นิสัยหน้าด้านทำไม่ดีไว้แล้วไม่อาย

5.1.10 “หน้า” ที่หมายถึง ทั้งตัวพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตากหน้า หมายถึง แสดงตัวเปิดเผยอย่างไม่สมควร เช่นออกไปเดินตากหน้าอยู่ตามถนน

(คำแปล) 指不合适地出现，如在马路边晾脸

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง ทำอะไรไม่สมควรการเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง ทั้งตัว ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตากหน้า” ซึ่งหมายถึง ทำตัวไม่ดีไม่สมควร

5.1.11 “หน้า” ที่หมายถึง นิสัยขี้เกียจพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ผัดหน้า หมายถึง เป็นสำนวนมีความหมายคล้ายผักชีโรย “หน้า” คือ ทำ หรือ ตกแต่งเฉพาะส่วนที่ออกหน้าให้เห็นว่าดี

(คำแปล) 指只展现好的那一面

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง นิสัยขี้เกียจ
 ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ผัดหน้า” ซึ่งหมายถึง นิสัยขี้เกียจทำหรือตกแต่งเฉพาะส่วนที่ออกหน้า
 ให้เห็นว่าดี

5.1.12 “หน้า” ที่หมายถึง การกระทำที่เกียรติคนอื่นพบสำนวนไทย 1 สำนวน
 ดังนี้

1. สำนวนไทย ไว้หน้า หมายถึง คิดเห็นแก่หน้าคิดเห็นแก่เกียรติยศชื่อเสียงไม่ทำ
 ให้เสียหน้าเสียชื่อเสียงรักษาเกียรติยศชื่อเสียงฯ

(คำแปล) 指给面子 考虑到名誉 不让丢脸不损坏名声等等

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง การกระทำ
 ให้เกียรติคนอื่น ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ไว้หน้า” ซึ่งหมายถึง การกระทำที่เกียรติคนอื่นไม่ทำ
 ให้คนอื่นเสียหน้า

5.1.13 “หน้า” ที่หมายถึง คนชั้นต่ำพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย น้อยหน้า หมายถึง อยู่ในฐานะต่ำต้อย หรือ ต้อยไม่เทียมหน้าคน
 อื่น

(คำแปล) 指在更低的地位或比不上其他人

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึงการเปรียบว่า “หน้า” หมายถึงคนชั้นต่ำ ดังจะ
 เห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “น้อยหน้า” ซึ่งหมายถึง คนชั้นต่ำกว่าคนอื่น

5.1.14 “หน้า” ที่หมายถึง การทำผิดแล้วอายคนอื่นพบสำนวนไทย 1 สำนวน
 ดังนี้

1. สำนวนไทย เอาหน้าไปไว้ไหน หมายถึง จะหลีกเลี่ยงให้พ้นความอายได้
 อย่างไรจะแก้ไขที่ต้องอภัยศได้อย่างไรจะทนอภัยขายหน้าได้อย่างไร สำนวนนี้หมายถึงว่า ทำไม่ดี
 แล้วจะทนสู้หน้าคนได้อย่างไร

(คำแปล) 指如何逃避羞耻 如何改正这羞耻的事情 成语的意思是做错了事 能如何去面对其他人

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง การทำผิด
 แล้วอายคนอื่น ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เอาหน้าไปไว้ไหน” ซึ่งหมายถึง การทำผิดแล้วอายคน
 อื่น

5.2 สำนวนจีนเกี่ยวกับ “หน้า”

5.2.1 “หน้า” ที่หมายถึงผู้ หญิงหน้าตาดีพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 杏面桃腮形容女子容貌美丽

(คำแปล) หน้าเหมือนแอพปริคอต หมายถึง หน้าตาดีสวยงามหน้าตาสีชมพู

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง ผู้หญิงหน้าตาดี
 ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “杏面桃腮” ซึ่งหมายถึง ผู้หญิงหน้าตาดีสวยงาม

5.2.2 “หน้า” ที่หมายถึง อารมณ์ดีใจพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 满面春风形容心情喜悦满脸笑容

(คำแปล) ลมเต็มหน้า หมายถึง ดีใจมีความสุข

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง อารมณ์ดีใจ ดัง
 จะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “满面春风” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีอารมณ์ดีใจ

5.2.3 “หน้า” ที่หมายถึง อาการการแยกความสัมพันธ์พบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 撕破脸皮比喻感情破裂公开争吵

(คำแปล) ตีหน้าผิวแตก หมายถึง ความสัมพันธ์แตกหักทะเลาะกันหนัก

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง อาการการแยก
 ความสัมพันธ์ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “撕破脸皮” ซึ่งหมายถึง อาการการแยกความสัมพันธ์
 ทะเลาะกันหนัก

5.2.4 “หน้า” ที่หมายถึง รุงรังพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 神头鬼脸比喻蓬头乱发不加修饰

(คำแปล) หัวพระหน้าผี หมายถึง ไม่สะอาดเรียบร้อยผสมปนเป

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง รุงรัง ดังจะเห็น
 ได้ว่า ในสำนวนจีน “神头鬼脸” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่รุงรังหน้าตาไม่สะอาด

5.2.5 “หน้า” ที่หมายถึง ผู้ชายหน้าตาดีพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 平头正脸形容相貌端正

(คำแปล) หน้าตาสีเหลี่ยม หมายถึง ทำตัวเป็นระเบียบเรียบร้อย

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง ผู้ชายหน้าตาดี
 ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “平头正脸” ซึ่งหมายถึง ผู้ชายหน้าตาดีดูเรียบร้อย

5.2.6 “หน้า” ที่หมายถึง วิจารณ์หนักพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 劈头盖脸 正对着头和脸盖下来形容(打击冲击批评等) 来势很猛

(คำแปล) ต่อหัวปิดหน้า หมายถึง การวิจารณ์อย่างหนัก

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง วิจารณ์หนัก ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “劈头盖脸” ซึ่งหมายถึง โดนวิจารณ์หนัก

5.2.7 “หน้า” ที่หมายถึง ความยากจนพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 灰头土脸 指面容污秽

(คำแปล) ผงธุลีเต็มหน้า หมายถึง หน้าตามอมแมมไปด้วยฝุ่นหรือสภาพจิตใจแย่

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “หน้า” หมายถึง ความยากจน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “灰头土脸” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ติดความยากจน

2.6 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายแตกต่างกัน

6.1 สำนวนไทยเกี่ยวกับ “มือ”

6.1.1 “มือ” ที่หมายถึง นิสัยไม่สนใจพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เอามือใส่พก หมายถึง นิ่งเฉยไม่ทำอะไรเลยไม่ต่อสู้อะไร “พก” คือริมผ้านุ่งที่นุ่งแล้วเอาสองข้างมาขมวดไว้ข้างหน้าให้เป็นชายลงไปใส่สิ่งของได้เอามือใส่พกก็คือเอามือใส่ไว้ในชายพกหมายถึงว่า ไม่ได้ใช้มือทำอะไรใช้หมายถึงนิ่งเฉยไม่ต่อสู้อย่างกับปัจจุบันนี้

(คำแปล) 指无所事事不反抗 “裙兜” 是指古代女性将裙子的两边绑在前面留一截小尾巴可以将东西或手放进去 将手放在裙兜里说明没有用手做事 指无所事事不反抗用现代话可以说 “将手放在包里”

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ความไม่สนใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เอามือใส่พก” ซึ่งหมายถึง ความไม่สนใจเพิกเฉยไม่ทำอะไร

6.1.2 “มือ” ที่หมายถึง มีความเชื่อถือพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เชื่อมือ หมายถึง เชื่อถือในฝีมือว่ามีความสามารถในเสภาขุนช้างขุนแผนสมเด็จพระพันพรรีบสั่งกับขุนแผนว่า “ตัวมึงกูเคยได้เชื่อถือไม่มีมือไม่มีใครหักได้” นี้ตรงกับสำนวนว่า “เชื่อถือ” บางทีสำนวนนี้จะมาจากเชื่อถือในฝีมือว่า สู้รบเก่งอย่างไรในกลอนขุนช้างขุนแผนก็ได้ต่อมาจึงมาใช้หมายถึงความเชื่อถือในฝีมือทั่วไป

(คำแปล) 信手指相信某人有能力 在泰国古典文学中有一段说到国王对男主说“我曾经相信的手没有任何人能掰断”这里指的是“相信”这个成语的由来是相信有作战的能力 后来变成相信某人的能力

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ความเชื่อถือ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เชื่อมือ” ซึ่งหมายถึง ความเชื่อถือเชื่อผู้หนึ่งมีความสามารถทำได้

6.1.3 “มือ” ที่หมายถึง ไม่รู้ประสีประสาพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย เด็กอมมือ หมายถึง ไม่รู้ประสีประสา คือ เปรียบเท่ากับว่า เป็นเด็กเล็กที่ยังอมมือเล่นอยู่

(คำแปล) 无知 像还在舔手的小朋友

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ไม่รู้ประสีประสา ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เด็กอมมือ” ซึ่งหมายถึง ไม่รู้ประสีประสายังไม่มีความรู้เหมือนผู้ใหญ่

6.1.4 “มือ” ที่หมายถึง ทำคนเดียวไม่ได้พบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตบมือข้างเดียว หมายถึง ทำอะไรฝ่ายเดียวไม่เกิดผลเปรียบเหมือนตบมือข้างเดี่ยวย่อมไม่ดังตบมือสองข้างจึงดัง

(คำแปล) 指 只有一方做事没有意义 就像一只手拍不响双手拍才会响

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ทำคนเดียวไม่ได้ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตบมือข้างเดียว” ซึ่งหมายถึง ทำคนเดียวไม่ได้ต้องช่วยกันทำถึงจะได้ผล

6.1.5 “มือ” ที่หมายถึง อาการหาเรื่องพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตมมือ หมายถึง จับความผิด

(คำแปล) 指 找茬

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง อาการหาเรื่อง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตมมือ” ซึ่งหมายถึง อาการหาเรื่องจับความผิดผู้อื่น

6.1.6 “มือ” ที่หมายถึง นิสัยมีมารยาทพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย กิ่งก้อยหัวแม่มือ หมายถึง ให้รู้ตัวว่าคนไหนเป็นผู้ใหญ่คนไหนเป็นผู้ย่อยต้องมีคารวะต่อกัน

(คำแปล) 指知道谁是长辈谁是晚辈 需要知道长幼尊卑

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง มีมารยาท ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “กึ่งก้อยหัวแม่**มือ**” ซึ่งหมายถึง ผู้มีมารยาทรู้จักเคารพผู้ใหญ่มีสัมมาคารวะ

6.2 สำนวนจีนเกี่ยวกับ “มือ”

6.2.1 “มือ” ที่หมายถึง ความง่ายพบสำนวนจีน 2 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 唾手可得 手不动就能得到 形容毫不费力

(คำแปล) มื่อย่อยลงก็ได้ หมายถึง ได้มาอย่างง่ายดาย

2. สำนวนจีน 手到擒来 比喻事情很容易办到

(คำแปล) มือถึงจับได้ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญทำอะไรมีความมั่นใจไม่ต้องออกแรง

มากก็สำเร็จ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ความง่าย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “唾**手**可得” “手到**擒**来” ซึ่งหมายถึง สิ่งที่ได้มาง่ายไม่ต้องเสียมาก

6.2.2 “มือ” ที่หมายถึง ความขยันพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 胼手胝足 手脚上磨出老茧 形容经常地辛勤劳动

(คำแปล) ชายขราเต็มมือตีน หมายถึง ผู้พยายามและขยันทำงาน

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ความขยัน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “胼**手**胝足” ซึ่งหมายถึง ความขยันพยายามทำงานเพื่อชีวิต

6.2.3 “มือ” ที่หมายถึง ความยากพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 一手托天 比喻无法办到的事

(คำแปล) มือเดียวยกขึ้นท้องฟ้า หมายถึง สิ่งที่ไม่สามารถทำได้

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ความยาก ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “一**手**托天” ซึ่งหมายถึง ความยากสิ่งที่ไม่สามารถทำได้

6.2.4 “มือ” ที่หมายถึง ความสามารถไม่พอบพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 一手一足 指单薄的力量

(คำแปล) มือข้างเดียวตีนข้างเดียว หมายถึง มีแรงมีพลังเล็กน้อย

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ความสามารถไม่พอ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “一手一足” ซึ่งหมายถึง ความสามารถไม่พอความสามารถไม่ถึงไม่สามารถทำ

6.2.5 “มือ” ที่หมายถึง ความเชี่ยวชาญพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 手到病除 形容医术高明也比喻工作做得很好解决问题迅速 (คำแปล) มือถึงป่วยหาย หมายถึง ทำได้ดีแก้ปัญหาได้เร็ว

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “มือ” หมายถึง ความเชี่ยวชาญดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “手到病除” ซึ่งหมายถึง ความเชี่ยวชาญในด้านหนึ่งลงมือทำก็สามารถได้ผลดี

2.7 สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “เท้า” ที่มีความหมายแตกต่างกัน

7.1 สำนวนไทยเกี่ยวกับ “เท้า”

7.1.1 “เท้า” ที่หมายถึง เด็กพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ตีนเท้าฝาดหอย** หมายถึงเด็ก ๆ

(คำแปล) 脚如贝壳 指小孩子

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง เด็ก ๆ การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึงเด็ก ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตีนเท้าฝาดหอย” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ยังไม่โตเหมือนเด็ก ๆ

7.1.2 “เท้า” ที่หมายถึง นิสัยชอบยุ่งเรื่องคนอื่นพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **แกว่งเท้าหาเสี้ยน** หมายถึง คนที่อยู่ดีไม่ว่าดีเดินเข้าไปยุ่งเรื่องของคนอื่นทั้งที่ไม่จำเป็น จนทำให้ตัวเองนั้นได้รับเดือดร้อน

(คำแปล) 指多管闲事 关心不该关心的事情给自己惹麻烦

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง นิสัยชอบยุ่งเรื่องคนอื่น ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “แกว่งเท้าหาเสี้ยน” ซึ่งหมายถึง นิสัยชอบยุ่งเรื่องคนอื่นเข้ากับเรื่องไม่เกี่ยวกับตัวเอง

7.1.3 “เท้า” ที่หมายถึง นิสัยผิดสัญญาพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **เขียนด้วยมือด้านลบด้วยเท้า** หมายถึง ผู้ที่ทำดี หรือ สัญญาอะไรไว้แต่แรกจนเป็นที่เชื่อถือแล้ว แต่ภายหลังกลับทำความชั่วด้านลบล้างความดีที่ตนได้ทำไว้หรือไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้ตั้งแต่แรก

(คำแปล) 人做好事或先前承诺某些事 但后面做了一些坏事来抹掉自己的好或没有按照诺言去做

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง นิสสัยผิดสัญญา ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เขียนด้วยมือด้านลบด้วยเท้า” ซึ่งหมายถึง นิสสัยผิดสัญญาไม่ทำตามที่สัญญาไว้

7.1.4 “เท้า” ที่หมายถึง อาการอยู่เฉยพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ดินไม่ถึงมือไม่ต้อง** หมายถึง ดูตายไม่จำเป็นต้องทำอะไรเลย เช่น เขาทำอะไรต่ออะไรรุ่นไม่อยู่เปล่าแต่ตนเฉยดูตายไม่ช่วยเขาทำ

(คำแปล) 指无所事事，如别人手忙脚乱，但自己却无所事事

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง อาการอยู่เฉยดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ดินไม่ถึงมือไม่ต้อง” ซึ่งหมายถึง อาการอยู่เฉยไม่ช่วยคนอื่น

7.1.5 “เท้า” ที่หมายถึง สิ่งไม่สำคัญพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย **ดินโรงดินศาล** หมายถึง พลอยประสมหาเศษหาเลย หรือ หารายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ โดยยึดเอาสถานที่สำคัญที่ใดที่หนึ่งเป็นที่อาศัยหากินมูลของสำนวนมาจากตามโรงตามศาลที่ชำระความมักจะมีพวกรับจ้างวิ่งเต้นติดต่อกับเจ้าพนักงานในศาล หรือ ทนาย หรือ คู่ความรับจ้างทำงานเบ็ดเตล็ด เช่น คัดสำนวนหานายประกันเขียนคำร้องฯลฯหาเงินเข้ากระเป๋าได้ง่ายในทันทีทันใดเพราะคนที่ต้องขึ้นโรงขึ้นศาลจำเป็นพร้อมที่จะยอมเสียอยู่เสมอพวกรับจ้างอย่างนี้เรียกว่า “ดินโรงดินศาล” เราเลยเอามาใช้หมายถึง พวกหากินอย่างนี้ตามสถานที่ทั่วไป เช่น ตามกรนกระทรวงสำนักงานสถานที่ทำงานอะไรก็ได้ที่มีผู้ติดต่อมากเป็นประจำเข้ารับจ้างอย่างโน้นอย่างนี้หากินง่ายได้เงินเข้ากระเป๋าบ้างน้อยบ้างทุกวันทั้งนี้เรียกว่า “พวกดินโรงดินศาลทั้งสิ้น”

(คำแปล) 指 在固定的地方工作积攒小钱或者赚小钱 来源于法院 法庭 总是有人去联系工作人员或对方的律师做杂工 容易赚到小钱 因为去法院的人会愿意花钱 “院脚庭脚” 用来比喻成在其他地方打杂工的人 例如在一个经常有人去办事的办公处打杂工每天可以赚一些钱都叫做 “院脚庭脚”

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง สิ่งไม่สำคัญการเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง สิ่งไม่สำคัญ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ดินโรงดินศาล” ซึ่งหมายถึง สิ่งไม่สำคัญสิ่งเล็กน้อย

7.1.6 “เท้า” ที่หมายถึง นิสัยพูดไม่คิดพบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย พั้งปากเสียสิน พั้งตีนตกต้นไม้ หมายถึง พูดกล่าวอะไรออกไปโดยไม่ระวังตัว หรือ ไม่คิดเสียก่อนจะทำให้ตนเองต้องลำบาก

(คำแปล) 指失言 没经过思考去说话会让自己困难

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง นิสัยพูดไม่คิด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “พั้งปากเสียสิน พั้งตีนตกต้นไม้” ซึ่งหมายถึง นิสัยพูดไม่คิดจึงทำให้ตัวเองโดยลงโทษลำบาก

7.2 สำนวนจีนเกี่ยวกับ “เท้า”

7.2.1 “เท้า” ที่หมายถึง นิสัยจริงจังพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน **脚踏实地** 比喻做事踏实认真

(คำแปล) เท้าเหยียบพื้นดิน หมายถึง การกระทำตั้งใจเป็นระบบระเบียบ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง นิสัยจริงจัง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “脚踏实地” ซึ่งหมายถึง หมายถึงนิสัยจริงจังการกระทำอย่างตั้งใจ

7.2.2 “เท้า” ที่หมายถึง อารมณ์ตื่นเต้นพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน **手忙脚乱** 形容遇事慌张, 不知如何是好

(คำแปล) มือยุ่งขายุ่ง หมายถึง ตื่นตระหนกตกใจจนทำอะไรไม่ถูก

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง อารมณ์ตื่นเต้น ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “手忙脚乱” ซึ่งหมายถึง อารมณ์ตื่นเต้นตกใจแล้วทำตัวไม่ถูก

7.2.3 “เท้า” ที่หมายถึง นิสัยขี้ลาดพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน **缩手缩脚** 形容做事胆小 顾虑多 不敢放手

(คำแปล) เก็บมือเก็บเท้า หมายถึง ไม่มีความกล้าไม่กล้าลงมือทำ

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง นิสัยขี้ลาด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “缩手缩脚” ซึ่งหมายถึง นิสัยขี้ลาดไม่กล้าลงมือทำ

7.2.4 “เท้า” ที่หมายถึง กิริยาเดินเร็วพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน **脚不沾地** 形容走得非常快好像脚尖都未着地

(คำแปล) เท้าไม่แตะพื้น หมายถึง อารมณ์รีบใจร้อนหรือทำงานยุ่งหนัก เท้าไม่แตะ

พื้นเดินเร็วมาก

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง กิริยาเดินเร็ว ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “脚不沾地” ซึ่งหมายถึง กิริยาเดินเร็วอารมณ์รีบทำงานยุ่งหนัก

7.2.5 “เท้า” ที่หมายถึง นิสัยไม่ทุจริตพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 手脚干净_比喻廉洁奉公

(คำแปล) มือเท้าสะอาด หมายถึง ยุติธรรมไม่ทุจริต

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง นิสัยไม่ทุจริต ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “手脚干净” ซึ่งหมายถึง นิสัยไม่ทุจริตกระทำยุติธรรม

7.2.6 “เท้า” ที่หมายถึง อาการเจ็บป่วยพบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 头重脚轻_形容身体不适也比喻基础不牢固

(คำแปล) หัวหนักเท้าเบา หมายถึง หัวมังกุท้ายมังกุไม่เข้ากันร่างกายไม่สบายเจ็บป่วยหนัก

สำนวนนี้แสดงความหมายหมายถึง การเปรียบว่า “เท้า” หมายถึง อาการเจ็บป่วยดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “头重脚轻” ซึ่งหมายถึง อาการเจ็บป่วยร่างกายไม่สบาย

หลังจากวิเคราะห์สำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ผู้วิจัยพบเจอสำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ทั้งหมด 104 สำนวน สำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะ “ตา” มีทั้งหมด 25 สำนวน สำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะ “จมูก” มีทั้งหมด 5 สำนวน สำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะ “หู” มีทั้งหมด 12 สำนวน สำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะ “ปาก” มีทั้งหมด 22 สำนวน สำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะ “หน้า” มีทั้งหมด 24 สำนวน สำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะ “มือ” มีทั้งหมด 10 สำนวน สำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะ “เท้า” มีทั้งหมด 6 สำนวน

สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์พบเจอทั้งหมด 103 สำนวน สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะ “ตา” มีทั้งหมด 29 สำนวน สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะ “จมูก” มีทั้งหมด 11 สำนวน สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะ “หู” มีทั้งหมด 17 สำนวน สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะ “ปาก” มีทั้งหมด 14 สำนวน สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะ “หน้า” มีทั้งหมด 16 สำนวน สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะ “มือ” มีทั้งหมด 10 สำนวน สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะ “เท้า” มีทั้งหมด 6 สำนวน

หลังจากเปรียบเทียบสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ พบเจอในสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ มีความหมายคล้ายคลึงกันและอวัยวะภายนอกของมนุษย์เดียวกันทั้งหมด 39 กลุ่ม สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมีทั้งหมด 10 กลุ่ม สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมีทั้งหมด 9 กลุ่ม สำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมีทั้งหมด 7 กลุ่ม สำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่มี

ความหมายคล้ายคลึงกันมีทั้งหมด 7 กลุ่ม ส่วนวนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมีทั้งหมด 4 กลุ่ม ส่วนวนเกี่ยวกับ “จุมูก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมีทั้งหมด 2 กลุ่ม

ส่วนสำนวนที่เหลือเป็นสำนวนที่มีความหมายแตกต่างกัน นอกจากนี้ ในข้อมูลที่ใช้ในการศึกษายังพบว่า มีสำนวนจีนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” “ขา” “ผิว” ซึ่งในขอบเขตของข้อมูลไม่ได้พบสำนวนไทยที่มีอวัยวะภายนอกเหล่านี้ ดังนี้

1. สำนวนจีนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” ของมนุษย์

ตารางที่ 12 สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” ของมนุษย์	
สำนวนจีน (คำแปล)	ความหมาย
1. 把臂入林(จับแขนเข้าป่า)	หมายถึง คนสองคนมีความสัมพันธ์สนิทสนม
2. 掉臂不顾(ไม่ห่วงแขนแตกหัก)	หมายถึง ไม่สนใจใยดี
3. 割臂之盟(ตัดแขนสัญญา)	หมายถึง ความสัมพันธ์ที่สนิทสนมมาก
4. 如臂使指(ใช้เหมือนแขน)	หมายถึง ผู้ควบคุมสั่งการได้ตามความประสงค์
5. 三头六臂(หัวสามแขนหก)	หมายถึง ผู้มีความสามารถที่ผู้อื่น ๆ ไม่มี
6. 失之交臂(สูญเสียผ่านแขน)	หมายถึง พลาดโอกาสไปต่อหน้าต่อตา
7. 一臂之力(แรงแขนเดียว)	หมายถึง ช่วยเหลือเล็กน้อย
8. 左膀右臂(แขนซ้ายแขนขวา)	หมายถึง เพื่อนความสัมพันธ์สนิทสนมกันมาก

ตารางที่ 13 สำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ขา” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ขา” ของมนุษย์	
สำนวนจีน (คำแปล)	ความหมาย
1. 髀里肉生(ขาอ้วน)	หมายถึง ผู้มีชีวิตสบายเกินไป จนซี่เกียด ไม่ขยัน
2. 耳目股肱(หูตาขาแขน)	หมายถึง พนักงานทำงานสวยงามและใช้ดีใช้ได้เหมือนขาตัวเอง
3. 肤粟股栗(ขาสั่น)	หมายถึง อารมณ์ตื่นเต้นและกลัวมาก
4. 割股疗亲(ตัดเนื้อขาช่วย)	หมายถึง ผู้มีน้ำใจและมีความกตัญญู
5. 股肱之力(แรงจากขา)	หมายถึง พยายามกระทำอะไร ๆ ให้เต็มที่

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ขา” ของมนุษย์	
สำนวนจีน (คำแปล)	ความหมาย
6. 心膂股肱(ใจปอดขา)	หมายถึง อะไร ๆ ที่เราสามารถควบคุมได้ง่าย
7. 引锥刺股(ใช้มีดเจาะขา)	หมายถึง ความพยายาม ขยันทำไม่ถอย ไม่เลิก

ตารางที่ 14 แสดงสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ผิว” ของมนุษย์

สำนวนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ผิว” ของมนุษย์	
สำนวนจีน (คำแปล)	ความหมาย
1. 皮相之见(ความคิดผิวหนัง)	หมายถึง ผู้มีความรู้เล็กน้อย จึงพูดคุยไม่ได้ ลึกซึ้ง
2. 皮开肉绽(ผิวหนังแตก เนื้อแตก)	หมายถึง ถูกเขี่ยนตีจนเนื้อตัวเต็มไปด้วยแผล เหวอะหวะ
3. 粘皮带骨(ผิวหนังติดกระดูก)	หมายถึง ทำซ้ำ สับสน
4. 顽皮贼骨(ผิวหนังจวน)	หมายถึง ผู้มีสภาพเลวร้าย ทำตัวร้ายโหด
5. 舐皮论骨(เลียผิวหนังกระดูก)	หมายถึง ผู้รับรู้เล็กน้อย แต่พูดคุย วิจารณ์ เยอะแยะมากมาย
6. 皮娇肉嫩(ผิวหนังนุ่มเนื้ออ่อน)	หมายถึง ผู้หญิงหน้าตาสวยงาม เรียบร้อย
7. 黄皮寡瘦(ผิวหนังเหลืองตัวผอม)	หมายถึง ผู้ยากจนไม่มีกินไม่มีใช้
8. 隔皮断货(จับผิวหนังใน)	หมายถึง การกดขี่ที่โหดร้าย
9. 剥皮抽筋(แกะผิวหนังออก ดึงเอ็นออก)	หมายถึง รุน้อย ไม่ลึกซึ้ง
10. 略知皮毛(รู้แค่ผิว)	หมายถึง ผู้มีความรู้เล็กน้อย จึงพูดคุยไม่ได้ ลึกซึ้ง

บทที่ 4

ศึกษามโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของ มนุษย์

ในบทที่ 4 เป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 คือ ศึกษามโนทัศน์ของ
สำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ จากการวิเคราะห์พบมโนทัศน์ทั้งหมด
5 ประเภท คือ “มโนทัศน์สื่อนิสัย” “มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยา” “มโนทัศน์สื่ออารมณ์”
“มโนทัศน์สื่อรูปร่าง” “มโนทัศน์สื่อความสามารถ” ดังนี้

1. มโนทัศน์สื่อนิสัย

- 1.1 มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านบวก
- 1.2 มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านลบ

2. มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยา

- 2.1 มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านบวก
- 2.2 มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านลบ

3. มโนทัศน์สื่ออารมณ์

- 3.1 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านบวก
- 3.2 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านลบ

4. มโนทัศน์สื่อรูปร่าง

- 4.1 มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านบวก
- 4.2 มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านลบ

5. มโนทัศน์สื่อความสามารถ

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. มโนทัศน์สื่อนิสัย

1.1 มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านบวก

1.1.1 มโนทัศน์สื่อนิสัยตรงไปตรงมา ปรากฏในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา”
และ “ปาก”

พบสำนวนไทย 1 สำนวน และสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย เลือดเข้าตา หมายถึง มุมทะลุคือทำไม่คิดได้คิดเสีย มูลของสำนวนมาจากการชกมวย หรือ การต่อสู้เมื่อถูกต่อยหรือถูกตีฟันแทงแฉกหน้าผาก หรือ คิ้วแตกเป็นแผลเลือดไหลเข้าตาก็เกิดมานะมุเข้าสู้อย่างไม่คิดชีวิต

2. สำนวนจีน 心直口快 性情直爽有话就说

(คำแปล) ปากพูดตรงใจเปิดเผย หมายถึง นิสัยตรงไปตรงมา

สำนวนในกลุ่มนี้มีโน้ตศัสน์สื่อนิสัยตรงไปตรงมา เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก” และ “ตา” เพราะ “ปาก” เป็นอวัยวะใช้มาพูดคุยกับคนอื่น คนที่มีนิสัยตรง ๆ ก็จะพูดตรง ๆ ไม่คิดมาก่อนจะพูด “ตา” เป็นอวัยวะบนสุดของหน้าตา เมื่อถูกต่อย หรือ ถูกตีเลือดไหลเข้าตาก็จะแสดงว่า คนนี้สู้อย่างไม่คิดชีวิต มีนิสัยตรง ๆ ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนจีน “心直口快” และสำนวนไทย “เลือดเข้าตา”

1.1.2 มโนทัศน์สื่อนิสัยมั่นใจ ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “จมูก”

พบสำนวนจีน 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนจีน 鼻头出火 形容意气风发情绪激昂

(คำแปล) ไฟออกจากจมูก หมายถึง คนมั่นใจตัวเอง

สำนวนนี้มีโน้ตศัสน์สื่อนิสัยมั่นใจ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “จมูก” เพราะ “จมูก” เป็นอวัยวะใช้มาหายใจ เวลาคนหายใจหนักเหมือนกำลังหายใจรุนแรงดังเปลวไฟ ถือว่า คนนี้มีนิสัยมั่นใจในตัวเอง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “鼻头出火”

1.1.3 มโนทัศน์สื่อนิสัยน่าเชื่อถือ ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ปาก”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ตบปาก หมายถึง กล่าววาจา หรือ พูด ซึ่งหมายถึงว่า มีความตกลงยินยอมอยู่ด้วยไม่ใช่พูดเปล่า ๆ

สำนวนนี้มีโน้ตศัสน์สื่อนิสัยน่าเชื่อถือ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก” เพราะ “ปาก” เป็นอวัยวะใช้มาพูดคุย รับสัญญา คน “ตบปาก” ถือว่า คนนี้รับสัญญาจริงจัง น่าไว้วางใจเชื่อถือ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตบปาก”

1.1.4 มโนทัศน์สื่อนิสัยขยัน ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ปาก”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย ปากกัดตีนถีบ หมายถึง คนยากจนจึงขยันทำมาหากินเพื่อชีวิต

สำนวนนี้มนต์ศน์สี่นีสัยขยัน เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก” เพราะ “ปาก” เป็นอวัยวะใช้มากัดกิน เวลาคนใช้ปากกัดเพื่อมาหากิน เปรียบกับคนที่มนีสัยขยันหากินหาอยู่ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากกัดตีนถีบ”

1.1.5 มนต์ศน์สี่นีสัยมีมารยาท ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “มือ” พบสำนวนไทย 1 สำนวนดังนี้

1. สำนวนไทย กิ่งก้อยหัวแม่**มือ** หมายถึง ให้รู้ตัวว่า คนไหนเป็นผู้ใหญ่คนไหนเป็นผู้น้อย ต้องมีคารวะต่อกัน

สำนวนนี้มนต์ศน์สี่นีสัยมีมารยาท เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “มือ” ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “กิ่งก้อยหัวแม่**มือ**”

1.1.6 มนต์ศน์สี่นีสัยจริงจัง ในสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “หู” และ “เท้า”

พบสำนวนไทย 1 สำนวน และสำนวนจีน 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **หู**เข้าพรรษา หมายถึง ไม่ได้ยิน “เข้าพรรษา” เป็นเวลาที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติทางธรรมมีการถือศีลเว้นสิ่งที่ควรเว้นสำรวมกายวาจาใจให้สงบ ดังนี้ใครที่คนอื่นพูดอะไรด้วยแล้วไม่ได้ยินจะเป็นด้วยเปลอ หรือ เพลินอะไรอยู่ก็ตามเรียกกันเป็นสำนวนว่า “**หู**เข้าพรรษา”

2. สำนวนจีน 充耳不闻 声音充满耳朵却听不见 形容专注做一件事保持专注从而听不见外界的声音不受外界影响或者是不愿听取别人的意见或建议

(คำแปล) เต็มหูแต่ไม่รู้ หมายถึง ทำอะไร ๆ ตั้งใจเพื่อไม่โดนรบกวนจนไม่รับฟังเสียงอื่น ๆ หรือ ฟังแต่ไม่ได้ยินหรือไม่รับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่น

3. สำนวนจีน 脚踏实地 比喻做事踏实认真

(คำแปล) เท้าเหยียบพื้นดิน หมายถึง ยืนหยัดตามหลักการทำอะไรจริงจัง

สำนวนในกลุ่มนี้มนต์ศน์สี่นีสัยจริงจัง เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” และ “เท้า” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะสามารถรับเสียงและข้อความได้ เวลาตั้งใจทำสิ่งหนึ่ง “หู” ก็จะเหมือนไม่รับเสียง และข้อความเพื่อไม่โดนอิทธิพลไม่โดนรบกวน “เท้า” เป็นอวัยวะใช้เดินทาง เวลาตั้งใจก็จะเดินมั่นคง และแน่นอนยืนหยัดตามหลักการ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “**หู**เข้าพรรษา” และสำนวนจีน “充耳不闻” “脚踏实地”

1.2 มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านลบ

1.2.1. มโนทัศน์สื่อนิสัยโลก ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ตา”

พบสำนวนไทย 2 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **ตาโต** หมายถึง เกิดความสนใจเกิดความอยากได้โลก ฯลฯ เช่น พูดว่า
พอเห็นเงินตาโต

2. สำนวนไทย **ตาพอง** หมายถึง อากักรที่ตาเบิกกว้างเพราะอยากได้เมื่อเห็นเงินเป็น
ต้น

3. สำนวนจีน 见钱眼开 见到钱财眼睛就睁大了 形容人贪婪爱财

(คำแปล) เห็นเงินตาโต หมายถึง ผู้โลภละโมภ

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่อนิสัยความโลภ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา”
เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะที่สามารถแสดงออกนิสัยของมนุษย์ เวลาเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่มีราคาแพง นิสัย
ความโลภจะทำให้ “ตา” เปิดใหญ่เปิดโตขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า ใน สำนวนไทย “ตาโต” “ตาพอง” และ
สำนวนจีน “见钱眼开”

1.2.2 มโนทัศน์สื่อนิสัยหัวอ่อนใจอ่อน ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “จมูก” “มือ” และ “หู”

พบสำนวนไทย 3 สำนวน และสำนวนจีน 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **จูงจมูก** หมายถึง พาหรือนำให้ไปทางไหนหรือทำอะไรต่าง ๆ มूलของ
สำนวนมาจากควายที่เขาเอาเชือกสนตะพาย คือ ร้อยจมูกสำหรับจูงไปไหนสะดวก

2. สำนวนไทย **มืออ่อนตีนอ่อน** หมายถึง คนที่ไม่มีแรง หรือใจไม่สู้

3. สำนวนไทย **อ่อนหู** อ่อนใจเหนียวเพื่อยหมดกำลังหมดพยศ ฯลฯ

4. สำนวนจีน 听人穿鼻 任凭穿鼻 牛鼻子穿拳 比喻听凭别人摆布

(คำแปล) ยอมคนทำแหวนจมูก หมายถึง ตามคนอื่นทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีความคิดของ
ตัวเอง

5. สำนวนจีน 脚瘫手软 指没有力气或没有奋斗的动力

(คำแปล) มืออ่อนตีนอ่อน หมายถึง ผู้ไม่มีแรงหรือใจไม่สู้

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่อนิสัยหัวอ่อนใจอ่อน เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “จมูก”
“มือ” “หู” เพราะ “จูงจมูก” “หู” เป็นอวัยวะที่บอบ ในสมัยก่อนถ้าจะนำวัว หรือ ช้างไปก็จะจับจูง
หรือ หูของวัว หรือ ช้าง “จูงจมูก” และ “หู” โดนจับวัว หรือ ช้างก็จะเดินตาม ซึ่งใช้มาเปรียบกับคนที่
นิสัยหัวอ่อนใจอ่อน ไปตามคนอื่นไม่รู้จักต้านทาน หรือ ไม่มีความคิดตัวเอง “มือ” เป็นอวัยวะที่ใช้แรง

กระทำ คนที่มีนิสัยหัวอ่อนใจอ่อนก็จะมืออ่อนตีนอ่อน ไม่มีแรงไปสู้เพื่อตัวเอง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “จูงจุก” “มืออ่อนตีนอ่อน” “อ่อนหู” และสำนวนจีน “听人穿鼻” “脚瘫手软”

1.2.3 มโนทัศน์สื่อนิสัยซื่อซลาด ในสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “เท้า” และ “ตา”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตาขาว หมายถึง ซลาด ซื่อซลาด

2. สำนวนจีน 缩手缩脚 形容做事胆小，顾虑多，不敢放手

(คำแปล) เก็บมือเก็บเท้า หมายถึง ไม่มีความกล้าไม่กล้าลงมือทำ

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่อนิสัยซื่อซลาด เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “เท้า” “ตา” เพราะ “เท้า” เป็นอวัยวะใช้เดินแต่เวลาเกิดความกลัว “เท้า” ก็จะสั่นจนไม่สามารถขยับ และ “ตา” เป็นอวัยวะสามารถแสดงออกอารมณ์ได้ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาขาว” และสำนวนจีน “缩手缩脚”

1.2.4 มโนทัศน์สื่อนิสัยกล้าหาญ ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวนจีน 明目张胆 眼睛睁大放开胆子做坏事 形容毫无顾忌的干坏事

(คำแปล) เปิดตาเปิดความกล้าหาญ หมายถึง มีความกล้าหาญกล้าทำกล้ารับ

สำนวนนี้มีมโนทัศน์สื่อนิสัยกล้าหาญ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะสามารถแสดงออกอารมณ์ได้ เวลารู้สึกไม่กลัว “ตา” จะเปิดโตและมองตรง ๆ ไม่หลบเลี่ยง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “明目张胆”

1.2.5 มโนทัศน์สื่อนิสัยฟุ่มเฟือย ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “มือ”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย มือห่างตีนห่าง หมายถึง คนที่ไม่รู้ประหยัด

2. สำนวนจีน 大手大脚 形容铺张浪费不懂节约

(คำแปล) มือใหญ่เท้าใหญ่ หมายถึง ใช้จ่ายเกินตัวฟุ่มเฟือยไม่รู้ประหยัด

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่อนิสัยฟุ่มเฟือย เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “มือ” เพราะ “มือ” เป็นอวัยวะใช้มาจ่ายตั้ง เวลาไม่รู้จักประหยัดก็จะใช้มือจ่ายตั้งเยอะ ใช้การโดนไม่รู้จักประหยัด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “มือห่างตีนห่าง” และสำนวนจีน “大手大脚”

1.2.6 มโนทัศน์สื่อนิสัยเชื่อคนง่าย ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “หู” พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย หูเบา หมายถึง เชื่อง่ายเชื่อตามคำพูดโดยไม่ไตร่ตรอง
2. สำนวนจีน 耳软心活 比喻自己没有一点主见就是相信别人的话

(คำแปล) หูอ่อนใจอ่อน หมายถึง ผู้ไม่มีความคิดตัวเองเชื่อถือคนอื่น ๆ ง่าย

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่อนิสัยเชื่อคนง่าย เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับฟังการพูดคุยจากคนอื่น เวลาได้รับฟังแล้วเชื่อตามก็จะเชื่อคนง่าย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูเบา” และสำนวนจีน “耳软心活”

1.2.7 มโนทัศน์สื่อนิสัยขี้ตู่ถูก ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ตา” และ “จมูก”

พบสำนวนจีน 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 白眼相看 表示轻蔑不屑一顾对人不礼貌。

(คำแปล) มองด้วยสายตา หมายถึง ขี้ตู่ถูกไม่มีมารยาท

2. สำนวนจีน 嗤之以鼻 用鼻子轻蔑地吭气表示瞧不起

(คำแปล) ใช้จมูกดู หมายถึง ดูถูกเสียดสีเยาะเย้ยผู้อื่น

สำนวนนี้มีมโนทัศน์สื่อนิสัยขี้ตู่ถูก เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มามองดูคนอื่น เวลาผู้ขี้ตู่ถูกมองเห็นคนอื่น หรือ สิ่งอื่นก็จะใช้ตาเหล่มองไปตรง ๆ แสดงถึงความไม่มีมารยาท “จมูก” เป็นอวัยวะใช้มาหายใจและออกเสียงได้ เวลาดูถูกคนอื่นก็จะใช้จมูกออกเสียงเยาะเย้ยผู้อื่น ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “白眼相看” “嗤之以鼻”

1.2.8 มโนทัศน์สื่อนิสัยหยิ่งยโส ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ตา”

พบสำนวนจีน 3 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 目无尊长 眼睛里没有长辈形容人傲慢无礼不知道尊重上级和长辈

(คำแปล) ตาไม่เห็นผู้ใหญ่ หมายถึง คนไม่รู้เคารพผู้ใหญ่

2. สำนวนจีน 目空一切 眼里没有任何东西形容人骄傲自大藐视一切

(คำแปล) ตาว่าง หมายถึง คนหยิ่งยโสและวางอำนาจ

3. สำนวนจีน 眼底无人 没有人在眼睛里形容高傲自大看不起别人

(คำแปล) ตาไม่เห็นใคร หมายถึง คนหยิ่งยโสและวางอำนาจ

สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่อนิสัยหยิ่งโส เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มาองดูคนอื่น แต่ผู้หยิ่งโสและวางอำนาจเวลามองเห็นผู้อื่นก็จะมีมารยาท ไม่รู้จักการเคารพ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “目无尊长” “目空一切” “眼底无人”

1.2.9 มโนทัศน์สื่อนิสัยไม่สนใจความจริง ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา” พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 眼高手低 眼睛在高处 手在低处 形容要求的标准高但实际能力很低

(คำแปล) ตาสูงมือต่ำ หมายถึง คนตั้งมาตรฐานสูงแต่ความสามารถไม่ถึงไม่สนใจความจริง

สำนวนนี้มโนทัศน์สื่อนิสัยไม่สนใจความจริง เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มามองเห็น แต่สิ่งที่เรามองเห็นได้ มือเราไม่น่าจะจับถึงแน่นอน ซึ่งคนที่มีนิสัยไม่สนใจความจริงก็จะใช้ตามองข้างบนอย่างเดียว ไม่สนใจมือตัวเองสามารถจับได้ หรือไม่ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “眼高手低”

1.2.10 มโนทัศน์สื่อนิสัยโกหกตัวเอง ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หู” พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวนจีน 掩耳盗铃 比喻自己欺骗自己 明明掩盖不住的事情偏要想法子掩盖

(คำแปล) ปิดหูขโมยกระดิ่ง หมายถึง โกหกตัวเอง

สำนวนนี้มโนทัศน์สื่อนิสัยโกหกตัวเอง เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับฟังเสียง แต่คนที่โกหกตัวเองก็จะปิดหูตัวเองแล้วนึกว่าคนอื่นก็ไม่ได้ยินเสียงเหมือนตัวเอง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “掩耳盗铃”

2. มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยา

2.1 มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านบวก

2.1.1 มโนทัศน์สื่ออาการได้ยินได้เห็นบ่อยจนโดนส่งผลกระทบ ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หู”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวนจีน 耳濡目染 耳朵经常听到眼睛经常看到不知不觉地受到影响

(คำแปล) หูได้ยินตาได้เห็น หมายถึง หูได้ยินบ่อย ๆ ตาได้เห็นบ่อย ๆ ผู้ได้ยินได้เห็นบ่อยจนโดนส่งผลกระทบ

สำนวนในกลุ่มนี้มีโน้ตศัพท์สื่ออาการโดนส่งผลกระทบ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะสามารถรับฟังและจำได้ เวลาได้รับฟังบ่อย ๆ ก็จะรับผลจากการฟัง และจำไว้ทำตามด้วย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “耳濡目染”

2.1.2 มโนทัศน์สื่ออาการคอยดูแล ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ตา” พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตาเป็นสับปะรด หมายถึง มีบริวารพวกพ้องที่คอยสอดส่องดูแลเหตุการณ์สามารถเห็นใคร ทำอะไร ที่ไหนได้ รอบข้างไปทั้งหมด คือเอาสับปะรดที่มีการรอบตัวมาเปรียบ

2. สำนวนจีน 耳目众多 指为别人打探消息和监视的人很多 也指刺探情报的人很多

(คำแปล) หูตามากมาย หมายถึง หู และตามีจำนวนมากมาใช้ “หู” และ “ตา” แทนคนที่สังเกตการณ์ หรือ สืบหาข้อมูลให้ผู้อื่น หรือ คนสอดแนมข้อมูล

สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่ออาการคอยดูแล เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มามองเห็น สามารถมองเห็นและรับเก็บข้อความต่าง ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเป็นสับปะรด” และสำนวนจีน “耳目众多”

2.1.3 มโนทัศน์สื่อกริยาทำความนุ่มนวล ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “มือ”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย เบาไม้เบา**มือ** หมายถึง ค่อย ๆ ทำไม่ทำแรง เช่น หยิบอะไรให้เบาไม้ เบามือหน่อยหมายความว่า ค่อย ๆ หยิบอย่าหยิบให้แรงนักสำนวนจีน

2. 轻手轻脚 指手脚动作很轻

(คำแปล) เบามือเบาเท้า หมายถึง ทำด้วยความนุ่มนวล

สำนวนนี้มโนทัศน์สื่อกริยาทำความนุ่มนวล เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “มือ” เพราะ “มือ” เป็นอวัยวะสามารถไขมาทำงาน หรือ มีกริยากระทำด้วยสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เวลาถนัดกริยากระทำของตัวเองจะเกิดเสียงเงินรบกวนคนอื่นก็จะทำความนุ่มนวล ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนไทย “เบาไม้เบา**มือ**” และสำนวนจีน “轻手轻脚”

2.2 มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านลบ

2.2.1 มโนทัศน์สื่ออาการเสียงดัง ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “หู”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย หูดับตบโหม้ หมายถึง หูอื้อหนวกหูที่สุด ฯลฯ “หูดับตบตบโหม้” หมายถึง หูแทบจะแตกทำลายไปเพราะเสียงกึกก้องสนั่นหวั่นไหว เช่น เสียงจุดประทัดพร้อม ๆ กัน เสียงปืนยิงกันเสียงเป่าแตรตีกลองครึกโครม ฯลฯ

2. สำนวนจีน 震耳欲聋 形容声音很大耳朵都快震聋了

(คำแปล) ดังก้องจนหูจะหนวก หมายถึง เสียงดังจนหูรับฟังจะหนวกเสียงดังเกินไป ครึกโครมเกินไป

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่ออาการเสียงดังเปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับเสียง เวลาได้ยินเสียงดังจะรู้สึกหูหนวก ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูดับตบโหม้” และสำนวนจีน “震耳欲聋”

2.2.2 มโนทัศน์สื่ออาการเสียงกรนดัง ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “จมูก”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 鼻息如雷 打呼噜的声音就像打雷一样响 形容熟睡时鼾声大作 (คำแปล) เสียงกรนเหมือนฟ้าร้อง หมายถึง คนนอนหลับแล้วเสียงกรนดัง คนที่เหนื่อยมากโรยแรง

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่ออาการเสียงกรนดัง เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “จมูก” เพราะ “จมูก” เป็นอวัยวะออกเสียงกรน เวลานอนหลับลึกเสียงกรนก็จะดังไปยิ่งซึ้ง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “鼻息如雷”

2.2.3 มโนทัศน์สื่ออาการแย่งกันพูด ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ปาก”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 七嘴八舌 形容人多口杂

(คำแปล) ปากเจ็ดลิ้นแปด หมายถึง ปากมีเจ็ดแต่ลิ้นมีแปดแย่งกันพูดจนฟังไม่ได้ศัพท์

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่ออาการแย่งกันพูด เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก” เพราะ “ปาก” เป็นอวัยวะใช้มาพูดคุยก่อเสียง เวลาคนเยอะก็จะมีปากพูดคุยกัจำนวนมาก ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “七嘴八舌”

2.2.4 มโนทัศน์สื่ออาการติดสินบน ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ปาก”
พบสำนวนไทย 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตบปากตบคอ หมายถึง ให้เงิน หรือ สิ่งของเพื่อเป็นการปิดปากไม่ให้
พูดแพร่กระจายความลับ หรือ เป็นการเอาใจไว้

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่ออาการติดสินบน เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก”
เพราะ “ปาก” เป็นอวัยวะใช้มาพูดคุย เวลาโดนตบก็จะพูดคุยสื่อสารไม่ได้ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวน
ไทย “ตบปากตบคอ”

2.2.5 มโนทัศน์สื่ออาการแยกความสัมพันธ์ ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก
“หน้า”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 撕破脸皮 比喻感情破裂公开争吵

(คำแปล) ตีหน้าผิวแตก หมายถึง ความสัมพันธ์แตกหักทะเลาะกันหนัก

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่ออาการแยกความสัมพันธ์ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ
“หน้า” เพราะ “หน้า” เป็นอวัยวะสามารถแสดงความสัมพันธ์ เวลาแยกความสัมพันธ์ก็จะไม่ให้หน้า
ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “撕破脸皮”

2.2.6 มโนทัศน์สื่ออาการหาเรื่อง ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “มือ”

พบสำนวนไทย 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตมมือ หมายถึง จับความผิด

สำนวนนี้มีมโนทัศน์สื่ออาการหาเรื่อง เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “มือ” เพราะ
“มือ” เป็นอวัยวะใช้มาต่อสู้อุ เวลาคมมือก็จะ หมายถึง หาเรื่องกับคนอื่น ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวน
ไทย “ตมมือ”

2.2.7 มโนทัศน์สื่ออาการเจ็บป่วย ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “เท้า”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 头重脚轻 形容身体不适也比喻基础不牢固

(คำแปล) หัวหนักเท้าเบา หมายถึง รู้สึกหัวหนักแต่เท้าเบา ๆ หัวมั่งคั่งท้ายมั่งกรไม่เข้า
กัน ร่างกายไม่สบายเจ็บป่วยหนัก

สำนวนนี้มโนทัศน์สื่ออาการเจ็บป่วย เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “เท้า” เพราะ “เท้า” เป็นอวัยวะใช้มาขึ้น เวลารู้สึกขึ้นก็จะรู้สึกขึ้นไม่ได้ไม่มีแรง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “头重脚轻”

2.2.8 มโนทัศน์สื่ออาการอยู่เฉย ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “เท้า”

พบสำนวนไทย 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **ตีนไม่ถึงมือไม่ต้อง** หมายถึง ดูตายไม่จำเป็นต้องทำอะไรเลย เช่น เขาทำอะไรต่ออะไรวันไม่อยู่เปล่า แต่ตนเฉยดูตายไม่ช่วยเขาทำ

สำนวนนี้มโนทัศน์สื่ออาการอยู่เฉย เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “เท้า” เพราะ “เท้า” เป็นอวัยวะใช้มาเดินทาง เวลาอยู่เฉยไม่มีอะไรทำก็จะอยู่นิ่ง ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตีนไม่ถึงมือไม่ต้อง”

2.2.9 มโนทัศน์สื่ออาการการแสดงออกไม่ตรง กับความจริงในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “หน้า” และ “ปาก”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 5 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **หน้าขึ้นอกตรม** หมายถึง คนหน้ายิ้มหวาน แต่กำลังเสียใจ
 2. สำนวนจีน **强颜欢笑** 意思是心里不痛快但脸上勉强装出笑的样子 (คำแปล) ฝืนหน้ายิ้ม หมายถึง พยายามทำเป็นหน้ายิ้มแต่กำลังเสียใจมาก
 3. สำนวนจีน **人面兽心** 指面貌虽然是人但心肠如野兽一样凶狠形容为人凶残卑鄙

(คำแปล) หน้าคนใจสัตว์ หมายถึง หน้าตาเหมือนคนปกติแต่ใจร้ายเหมือนสัตว์ร้าย

4. สำนวนจีน **两面三刀** 有两副面孔指不忠诚于一方与敌对两方都好 (คำแปล) เล่นดีสองหน้า หมายถึง หน้าไหว้หลังหลอกดีสองหน้า

5. สำนวนจีน **反脸无情** 形容翻脸不认人不讲情谊 (คำแปล) กลับหน้ากลับใจ หมายถึง แสร้งทำดีจริง ๆ แต่ชอบกลับหลอกทำร้ายที่หลัง

6. สำนวนจีน **口蜜腹剑** 形容一个人嘴巴说得好听而内心险恶

(คำแปล) ปากพูดน้ำผึ้ง หมายถึง ปากหวานกันเปรี้ยว หรือ พูดดีแต่ใจคิดให้ร้าย

สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่ออาการการแสดงออกไม่ตรงกับความจริง เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หน้า” และ “ปาก” เพราะ “หน้า” เป็นอวัยวะแสดงอารมณ์ หรือ ความคิดได้ “ปาก” เป็นอวัยวะใช้สื่อสารพูดคุยกัน “หน้า” และ “ปาก” สามารถแสดงอารมณ์และสื่อสาร

ความคิดไม่ตรงกับความจริง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ผีนหน้ายิ้ม” และสำนวนจีน “强颜欢笑” “人面兽心” “两面三刀” “反脸无情” “口蜜腹剑”

2.2.10 มโนทัศน์สื่ออาการตื่นเต้น ปรากฏในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา” และ “เท้า”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตาเหลือก หมายถึง อาการรีบร้อนลนลานตื่นกลัว
2. สำนวนจีน 手忙脚乱 形容遇事慌张, 不知如何是好

(คำแปล) มือยุ่งขายุ่ง หมายถึง มือและตีนกำลังยุ่งจนสับสนผู้มักตกใจตื่นเต้น สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่ออาการตื่นเต้น เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะแสดงอารมณ์ได้ เวลารีบร้อนตื่นเต้นจะแสดงออกจะสายตา ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเหลือก” และสำนวนจีน “手忙脚乱”

2.2.11 มโนทัศน์สื่ออาการได้ยินคำพูดไม่ดี ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หู” พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 不堪入耳 指说的话使人听不进去(多指脏话)

(คำแปล) รับเข้าหูไม่ได้ หมายถึง ไม่อยากได้ยินสิ่งใด ๆ เรื่องที่ได้รับฟังน่ารังเกียจ สำนวนนี้มโนทัศน์สื่ออาการได้ยินคำพูดไม่ดี เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับฟัง เวลาได้ยินคำพูดไม่ดี หรือ คำพูดน่ารังเกียจก็จะไม่อยากรับฟัง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “不堪入耳”

2.2.12 มโนทัศน์สื่ออาการไม่ปลอดภัย ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หู” พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย หน้าต่างมีหู ประตุมีตา หมายถึง สถานที่หรืออาการไม่ปลอดภัย
  2. สำนวนจีน 隔墙有耳 隔着一道墙也有人偷听 比喻所在地点或环境不安全
- (คำแปล) ข้างห้องมีหู หมายถึง สถานที่หรืออาการไม่ปลอดภัย

สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่ออาการไม่ปลอดภัย เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับฟังเสียงและคำพูด เวลาคำพูด หรือ ความลับน่าจะโดนคนอื่นได้รับ ฟังก็แสดงว่า ตัวเราอยู่ที่สถานที่ หรือ อาการไม่ปลอดภัย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หน้าต่างมีหู ประตุมีตา” และ สำนวนจีน “隔墙有耳”

2.2.13 มโนทัศน์สื่ออาการพูดคุยให้เชื่อ ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “หู” พบสำนวนไทย 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย เป่าหู หมายถึง พูดคุยชักชวนให้เชื่อ

สำนวนนี้มีมโนทัศน์สื่ออาการพูดคุยให้เชื่อ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะสามารถรับฟังข้อมูลสื่อสาร เวลาอยากให้อีกคนอื่นเชื่อก็จะพูดคุยชักชวน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เป่าหู”

2.2.14 มโนทัศน์สื่อกิริยา หยามเกียรติ ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “จมูก” และ “หน้า”

พบสำนวนไทย 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **ลูบจมูก** หมายถึง ทำหยามหน้าหน้าทำให้เสียหน้า ทำให้เสียเกียรติกล้าเข้าทำอย่างไม่เกรงกลัวทั้ง ๆ ที่รู้ว่าผู้นั้นมีอำนาจ

2. สำนวนไทย **หักหน้า** หมายถึง ทำให้เสียหน้า ทำให้เสียเกียรติ ทำให้ได้รับความอับศทำดูถูกโดยไม่เกรงใจ ฯลฯ

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่อกิริยาหยามเกียรติ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “จมูก” และ “หน้า” เพราะ “จมูก” และ “หน้า” เป็นอวัยวะแสดงถึงเกียรติของมนุษย์ เวลามีคนมาลูบ หรือ หักก็ถือว่า ไม่เคารพ ทำให้หยามเกียรติเสียหน้า ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “**ลูบจมูก**” และสำนวนไทย “**หักหน้า**”

2.2.15 มโนทัศน์สื่ออาการสอดรู้สอดเห็น ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ตา” พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **ตาเป็นนกแขวก** หมายถึง ตาสอดสายคุอะไรอยู่ไหนเป็นอย่างไร นกแขวกเป็นนกหากินกลางคืน

2. สำนวนจีน 左顾右盼 眼睛不断向左右两边看

(คำแปล) มองซ้ายมองขวา หมายถึง ตามองซ้ายมองขวาอยู่ตลอดเวลา

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่ออาการสอดรู้สอดเห็น เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มามองเห็น เวลาได้สอดรู้สอดเห็นก็จะเปิดตาคุ ดูดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “**ตาเป็นนกแขวก**” และสำนวนจีน “**左顾右盼**”

2.2.16 มโนทัศน์สื่อกิริยาสื่อกันปากต่อปาก ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ปาก”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **ปากยาว** หมายถึง นำเอาความไปบอกเล่าต่อ ๆ กันไป

2. สำนวนจีน **口口相传** 用口述将事情人传人的说下去

(คำแปล) ปากพูดต่อปาก หมายถึง สื่อกันปากต่อปาก

สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่อกิริยาสื่อกันปากต่อปาก เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก” เพราะ “ปาก” เป็นอวัยวะใช้มาพูดคุยสื่อสาร ในสมัยโบราณเรื่องที่ต้องสื่อสารให้คนอื่นรับรู้ ก็จะสื่อกันปากต่อปาก ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากยาว” และสำนวนจีน “口口相传”

2.2.17 มโนทัศน์สื่อกิริยาสื่อเล่นหูเล่นตา ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ตา”

พบสำนวนไทย 3 สำนวนและสำนวนจีน 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **เล่นตา** หมายถึง ใช้สายตามองเป็นการแสดงความในใจ ส่วนมากใช้ในระหว่างชายกับหญิงเกี่ยวกับความรัก

2. สำนวนไทย **ตาเพื่องตาสลึง** หมายถึง ใช้สายตาให้ต้องตาผู้หญิงอย่างมีเลศนัย แสดงว่ารัก หรือ ชอบผู้หญิงนั้น “สลึง” หมายถึง สบตามากหน่อย “เพื่อง” ก็สบตาน้อยกว่า “เล่นตา”

3. สำนวนไทย **ตาเล็กตาน้อย** หมายถึง มองอย่างเป็นนัย คือมองเต็มตาบ้างมองหรีตาบ้างแสดงว่า มีอะไรในใจ จึงได้ว่าตาเล็กน้อยคล้ายกับ “ตาเพื่องตาสลึง” ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่ “ทำตาเพื่องตาสลึง” มุ่งใช้ในทางมองผู้หญิงคือเล่นตากับผู้หญิงอย่างเดียว ส่วน “ทำตาเล็กตาน้อย” ใช้ได้ทั่วไป

4. สำนวนจีน **眉目传情** 用眼睛传递情愫 形容男女之间对视充满爱意

(คำแปล) คิ้วตาส่งความรัก หมายถึง ผู้ชายกับผู้หญิงใช้แววตาส่งความรักซึ่งกันและกัน

5. สำนวนจีน **挤眉弄眼** 用眼睛眉毛示意或传情 形容用眉眼传递信息或情感

(คำแปล) เล่นคิ้วเล่นตา หมายถึง การใช้สายตาในการสื่อสารหรือแสดงความรู้สึก

สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่อกิริยาเล่นตา เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะสามารถใช้สายตาสื่อสาร และแสดงความรู้สึกของคน เวลาสื่อสารไม่สะดวกใช้ปากพูดคุยก็จะใช้สายตาสื่อสารแทน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เล่นตา” “ตาเพื่องตาสลึง” “ตาเล็กตาน้อย” และสำนวนจีน “眉目传情” “挤眉弄眼”

3. มโนทัศน์สื่ออารมณ์

3.1 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านบวก

3.1.1 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ดีใจ ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า” “มือ” พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตบมือดีดิน หมายถึง แสดงกิริยาชอบใจเต็มที่คือ มือตบดินก็ตบไปพร้อมกัน เช่น เด็กที่แสดงกิริยาชอบใจมักจะตบทั้งมือและดิน

2. สำนวนจีน 满面春风 形容心情喜悦满脸笑容

(คำแปล) ลมเต็มหน้า หมายถึง ลมเต็มหน้าตา หมายถึง ผู้กำลังดีใจมีความสุข

3. สำนวนจีน 手舞足蹈 形容高兴到了极点手乱舞脚乱跳的狂态

(คำแปล) ยกมือเต้น หมายถึง ยกมือด้วยเต้นด้วยอารมณ์ดีใจมีความสุข

สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่ออารมณ์ดีใจ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หน้า” “มือ” เพราะ “หน้า” เป็นอวัยวะสามารถแสดงอารมณ์ออกได้ “มือ” เป็นอวัยวะตบได้ในเวลาดีใจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตบมือดีดิน” และสำนวนจีน “满面春风” “手舞足蹈”

3.1.2 มโนทัศน์สื่ออารมณ์สบาย ๆ ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หู” พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 耳根清净 耳边无事噪聒指无事打扰

(คำแปล) สงบเงียบในหู หมายถึง อารมณ์สบาย ๆ ไม่ติดธุระใดๆไม่มีเรื่องมารบกวน

สำนวนนี้มีมโนทัศน์สื่ออารมณ์สบาย ๆ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะสามารถรับฟังเสียงได้ เวลาไม่ได้รับยินเสียงแสดงว่า ว่างไม่มีสิ่งเข้ามายุ่งสบาย ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “耳根清净”

3.2 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านลบ

3.2.1 มโนทัศน์สื่ออารมณ์โกรธ ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า” “ตา” พบสำนวนไทย 3 สำนวนและสำนวนจีน 5 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย เอาหน้ายักษ์เข้าใส่ หมายถึง แสดงอาการดูร้ายแสดงความโกรธจัดเข้ามาประจันหน้า ฯลฯ มูลของสำนวนมาจากโขนตัวโขนที่แสดงหน้ายักษ์แสดงว่า เป็นตัวดูร้ายใครที่แสดงอาการดูร้ายเอาแต่โมโหโโสจัดไม่พุดจากกันแต่โดยดีจึงพุดกันเป็นสำนวนว่า “เอาหน้ายักษ์เข้าใส่” ถ้าต่างฝ่ายต่างโมโหโโสเข้าหากันรุนแรงเข้าหากันไม่พุดกันแต่โดยดีก็พุดเป็นสำนวนว่า “ใส่หน้ายักษ์เข้าหากัน”

2. สำนวนไทย **ตาเขียว** หมายถึง คนโกรธ
3. สำนวนไทย **ตาขวาง** หมายถึง ความโกรธ
4. สำนวนจีน **脸红筋暴** 形容发急或发怒时面部红胀青筋暴起的样子
(คำแปล) หน้าแดงเอ็นบวม หมายถึง หน้าตาสีแดง และเอ็นบวมซึ่งผู้กำลังโกรธหนัก
5. สำนวนจีน **凶神恶煞** 面目凶恶形容人的面目凶狠
(คำแปล) หน้าดูหน้าร้าย หมายถึง คนดูหน้าดูหน้าร้ายดูเหมือนโกรธ หรือ กำลังแสดง

การดูร้าย

6. สำนวนจีน **目眦尽裂** 眼角裂开形容愤怒异常的样子
(คำแปล) เบ้าตาแตก หมายถึง คนเบ้าตาแตก หมายถึง คนกำลังโกรธหนัก
7. สำนวนจีน **嗔目切齿** 发怒时睁大眼睛咬紧牙齿形容极端愤怒的样子
(คำแปล) ลืมตาใหญ่กัดฟันแรง หมายถึง คนลืมตาใหญ่ ๆ กัดฟันแรง ๆ หมายถึง คนกำลังโกรธหนัก

กำลังโกรธหนัก

8. สำนวนจีน **横眉冷眼** 眉毛竖起眼睛斜着看形容生气和愤怒
(คำแปล) คิ้วตั้งตรงตามองข้าง หมายถึง คิ้วตั้งขึ้นตรงตามองข้าง ๆ เป็นการแสดงอารมณ์ความโกรธ หรือ ไม่พอใจ

สำนวนในกลุ่มนี้มนทัศน์สื่ออารมณ์โกรธ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หน้า” “ตา” เพราะ “หน้า” “ตา” เป็นอวัยวะแสดงอารมณ์ชัดเจน เวลาโกรธจะสามารถดูออกได้จากหน้าตาทันที ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เอาหน้ายักษ์เข้าใส่” “ตาเขียว” “ตาขวาง” และสำนวนจีน “脸红筋暴” “凶神恶煞” “目眦尽裂” “嗔目切齿” “横眉冷眼” สำนวนไทย “เอาหน้ายักษ์เข้าใส่” “ตาเขียว” “ตาขวาง”

- 3.2.2 มโนทัศน์สื่ออารมณ์เสียใจ ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “จมูก” พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน **寒心酸鼻** 形容心里害怕而又悲痛
(คำแปล) ใจเสียจมูกเปรี้ยว หมายถึง เสียใจและอยากร้องไห้รู้สึกเสียใจและตกใจ
สำนวนนี้มนทัศน์สื่ออารมณ์เสียใจ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “จมูก” เพราะ “จมูก” เป็นอวัยวะหายใจ เวลาเสียใจร้องไห้เสียงหายจากจมูกจะหนักกว่าปกติ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “寒心酸鼻”

- 3.2.3 มโนทัศน์สื่ออารมณ์เศร้าเศรียด ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “หน้า” พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **หน้านี้ว้คิ้วขมวด** หมายถึง คนกำลังเครียด
2. สำนวนจีน **愁眉苦脸** 眉头紧蹙苦着脸儿形容面部表情极其愁苦
(คำแปล) ขมวดคิ้วหน้านี้ว้เหมือนมะระ หมายถึง ขมวดคิ้วและทำหน้าตานี้ว้เหมือนมะระผู้กำลังเครียดเสียใจ

สำนวนในกลุ่มนี้มีโน้ตศัณสี่ออารมณ์เศร้าเครียด เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หน้า” เพราะ “หน้า” เป็นอวัยวะสามารถแสดงอารมณ์ออกได้ เวลาเศร้าเครียดจะสามารถดูออกจากหน้าตาชัดเจน ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “愁眉苦脸” และสำนวนไทย “หน้านี้ว้คิ้วขมวด”

3.2.4 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ตกใจ ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **หน้าถอดสี** หมายถึง คนตกใจ
  2. สำนวนจีน **面无人色** 形容极端恐惧
(คำแปล) หน้าถอดสีปกติท หมายถึง หน้าตาถอดสีปกติ ผู้ที่รู้สึกตกใจอย่างมาก
- สำนวนในกลุ่มนี้มีโน้ตศัณสี่ออารมณ์ตกใจ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หน้า” เพราะ “หน้า” เป็นอวัยวะแสดงความรู้สึกได้ เวลาตกใจจะสามารถดูออกจากหน้าตา ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “面无人色” และสำนวนไทย “หน้าถอดสี”

3.2.5 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ปรารถนา ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา”

พบสำนวนไทย 4 สำนวน และสำนวนจีน 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **ตาเป็นมัน** หมายถึง จับตามองอย่างที่แสดงว่ามีอะไรต้องใจ
2. สำนวนไทย **ตาค้าง** หมายถึง เห็นอะไรที่ชอบแล้วหยุดขยับตา
3. สำนวนไทย **ตาลุกตาชัน** หมายถึง เกิดความสนใจเต็มที่ที่จะเป็นสนใจอยากได้ สนใจอยากทำ หรือ เห็นเขาได้ดีก็มีใจอิจฉาริษยาอยากจะได้บ้าง
4. สำนวนไทย **ตาร้อนตาไฟ** หมายถึง อิจฉาริษยาอย่างที่ว่า “อิจฉาตาร้อน” คือ มองด้วยสายตาประสงคร้ายเนื่องจากความอิจฉาริษยาเป็นเหตุ
5. สำนวนจีน **起眉立眼** 指的是十分关注感兴趣想获得或想做看见别人拥有也嫉妒想拥有
(คำแปล) ตาลุกตาชัน หมายถึง เกิดความสนใจเต็มที่ สนใจอยากได้ สนใจอยากทำ หรือ เห็นเขาได้ดีก็มีใจอิจฉาริษยาอยากจะได้บ้าง
6. สำนวนจีน **目不转睛** 眼珠盯着事物不会转动形容人注意力集中
(คำแปล) มองจนตาไม่หมุน หมายถึง มองสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนตาไม่ได้ออกกลับ

สำนวนในกลุ่มนี้มีโน้ตศัณส์ื่ออารมณ์ปรารถนา เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มามองเห็น เวลามองเห็นสิ่งที่ชอบก็จะแสดงออกมองไม่ขยับตา ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาเป็นมัน” “ตาค้าง” “ตาลุกตาซัน” กับ “ตาร้อนตาไฟ” และสำนวนจีน “起眉立眼” “目不转睛”

3.2.6 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ไม่พอใจ ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ตา”

พบสำนวนไทย 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตาขวาง หมายถึง ไม่พอใจ

(คำแปล)斜眼 俗语指不满意

สำนวนนี้มีโน้ตศัณส์ื่ออารมณ์ไม่พอใจ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้สายตาสื่อข้อความได้ เวลามองเห็นสิ่งที่ไม่ชอบลูกตาก็จะขวาง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาขวาง”

3.2.7 มโนทัศน์สื่ออารมณ์ตื่นเต้น ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “หู” และ “ตา”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตาเหลือก หมายถึง อาการริบร้อนลนลานตื่นเต้น
2. สำนวนจีน 面红耳赤 形容过于用力、情绪激动或羞愧时的脸色

(คำแปล) หน้าแดงหูแดง หมายถึง ผู้หน้าตาสีแดงหูสีแดงคนกำลังโกรธหนักตื่นเต้นหรือกำลังเงินอาย

สำนวนในกลุ่มนี้มีโน้ตศัณส์ื่ออารมณ์ตื่นเต้น เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หู” และ “ตา” เพราะ “หู” เป็นอวัยวะสามารถเปลี่ยนสีตามอารมณ์ได้ “ตา” เป็นอวัยวะสามารถสื่ออารมณ์ได้ เวลารู้สึกตื่นเต้นก็จะหน้าแดงหูแดง หรือตาเหลือก ดังจะเห็นได้ว่าในสำนวนจีน “面红耳赤” และ “ตาเหลือก”

4. มโนทัศน์สื่อรูปร่าง

4.1 มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านบวก

4.1.2 มโนทัศน์สื่อความงาม ในสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอก “ตา”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 明眸皓齿 眼睛明亮牙齿洁白 形容面容姣好的人

(คำแปล) ตาสว่างฟางขาว หมายถึง ผู้หน้าตาดีสวยงามดูเรียบร้อย

สำนวนนี้มนต์ศน์สื่อสวยงาม เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มามองเห็น เวลาเจอคนสายตาสว่างฟันขาวและประณิตก็จะรู้สึกเขาหน้าตาดี ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “明眸皓齿”

4.1.2 มนต์ศน์สื่อผู้หญิงหน้าตาดี ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ปาก” และ “หน้า”

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ปากนิดจมูกน้อย หมายถึง ผู้หญิงปากและจมูกน้อยสวยงาม
 2. สำนวนจีน 樱桃小口 形容女子的嘴唇小巧而红润如同樱桃一般
 (คำแปล) ปากเหมือนเชอร์รี่ หมายถึง ปากผู้หญิงเล็กน้อยสีแดงเหมือนเชอร์รี่ ผู้หญิงปากเรียวยาวเล็กสวยงาม

3. สำนวนจีน 杏面桃腮 形容女子容貌美丽
 (คำแปล) หน้าเหมือนผลแอปเปิ้ลคอก หมายถึง หน้าตาเหมือนผลแอปเปิ้ลคอก หรือเหมือนผลพีชหน้าตาดีสวยงามหน้าตาสีชมพู

สำนวนในกลุ่มนี้มนต์ศน์สื่อผู้หญิงหน้าตาดี เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก” “หน้า” เพราะ “ปาก” และ “หน้า” เป็นอวัยวะสามารถให้คนอื่นมองเห็นชัดเจนปากเล็ก ๆ และหน้าตาสีชมพูของผู้หญิงถือว่า สวยงาม ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ปากนิดจมูกน้อย” และสำนวนจีน “樱桃小口” “杏面桃腮”

4.1.3 มนต์ศน์สื่อผู้ชายหน้าตาดี ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวน 平头正脸 形容相貌端正
 (คำแปล) หน้าตาดีเหลี่ยม หมายถึง ผู้ชายทำตัวเป็นระเบียบเรียบร้อย
 สำนวนนี้มนต์ศน์สื่อผู้ชายหน้าตาดี เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หน้า” เพราะ “หน้า” เป็นอวัยวะสามารถให้คนอื่นมองเห็นชัดเจน ความสวยของผู้ชายก็คือ ดูเรียบร้อย ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนจีน “平头正脸”

4.2 มนต์ศน์สื่อรูปร่างด้านลบ

4.2.1 มนต์ศน์สื่อหน้าดุร้าย ในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ปาก”

พบสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนจีน 龇牙咧嘴 形容张着嘴巴露出牙齿形容凶狠或疼痛难忍的样子

(คำแปล) เปิดปากเห็นฟัน หมายถึง แยกเขี้ยวยิงฟันทำหน้าตาดุร้าย
 ส่วนนี้มีโน้ตศัณส์ื่อหน้าดุร้าย เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก” เพราะ
 “ปาก” เป็นอวัยวะเปิดกว้างได้ เวลาเจอคนดุร้ายก็จะพบเขาแยกเขี้ยวยิงฟัน ดังจะเห็นได้ว่า ใน
 ส่วนวจิน “龇牙咧嘴”

4.2.2 มโนทัศน์สื่อหน้าตาสกปรก ในส่วนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “หน้า”

พบส่วนวจิน 1 ส่วน ดังนี้

1. ส่วน 神头鬼脸 比喻蓬头乱发不加修饰

(คำแปล) หัวพระหน้าผี หมายถึง ผู้ไม่สะอาดเรียบร้อยผสมปนเป

ส่วนนี้มีโน้ตศัณส์ื่อหน้าตาสกปรก เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “หน้า” เพราะ
 “หน้า” เป็นอวัยวะสามารถให้คนอื่นมองเห็นชัดเจน เวลาไม่ดูแลความสะอาดของตัวเองก็จะดูรุงรัง
 ดังจะเห็นได้ว่า ในส่วนวจิน “神头鬼脸”

4.2.3 มโนทัศน์สื่อผู้หญิงเจ้าชู้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ตา”

พบส่วนไทย 1 ส่วนและส่วนวจิน 1 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนไทย ตาเจ้าชู้ หมายถึง ถึงผู้หญิงเจ้าชู้

2. ส่วนวจิน 烟视媚行 女性眯着眼睛娇媚的走 形容女性品行不端

(คำแปล) เปิดตาเดินฉอเลาะ หมายถึง ผู้หญิงเจ้าชู้ทำตัวไม่ดี

ส่วนในกลุ่มนี้มีโน้ตศัณส์ื่อผู้หญิงเจ้าชู้ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” เพราะ
 “ตา” เป็นอวัยวะสามารถใช้สายตาสื่อสารได้ ผู้หญิงเจ้าชู้ หรือ ทำงานขายบริการก็จะใช้สายตาและ
 กิริยาล่อใจผู้ชาย ดังจะเห็นได้ว่า ในส่วนไทย “ตาเจ้าชู้” และส่วนวจิน “烟视媚行”

4.2.4 มโนทัศน์สื่อหน้าตาขี้เหร่ ในส่วนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “ปาก” และ
 “หน้า”

พบส่วนไทย 1 ส่วนและส่วนวจิน 1 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนไทย งามหน้า หมายถึง งามคือ สวยงาม แต่เราเอามาใช้ส่วนความหมาย
 ตรงกันข้ามคือ ไม่งาม การใช้เป็นอย่างอื่นที่เรียกว่าประชดคือ งามมากเกินไปจนไม่งาม

2. ส่วนวจิน 尖嘴猴腮 形容人相貌丑陋粗俗

(คำแปล) ปากเหมือนนก หมายถึง หน้าตาไม่ดีขี้เหร่และน่ารังเกียจ

ส่วนในกลุ่มนี้มีโน้ตศัณส์ื่อหน้าตาขี้เหร่ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ปาก” และ
 “หน้า” เพราะ “ปาก” และ “หน้า” เป็นอวัยวะที่สามารถมองเห็นชัดเจน เวลาเจอคนปากเปิดใหญ่ ๆ

หรือ แต่งหน้ามากเกินไปคนอื่นก็จะรู้สึกขี้เหร่ หรือ น่ารังเกียจ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “งามหน้า” และสำนวนจีน “尖嘴猴腮”

5. มโนทัศน์สื่อความสามารถ

5.1. มโนทัศน์สื่อความเชี่ยวชาญ

พบสำนวนไทย 3 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **มือแข็ง** หมายถึง คนเก่ง
2. สำนวนไทย **มือเก่า** หมายถึง มีความชำนาญ หรือ เชี่ยวชาญหรือชอง หรือ จัดเจน
 มาจาก “มือ” หมายถึง ความสามารถในการใช้มือมาเป็นสำนวน หมายถึง ความเก่งกล้าสามารถ
 ต่างๆ

3. สำนวนไทย **มือขวา** หมายถึง ถนัดสันทัดทำได้ดี ฯลฯ ตามธรรมดาคนเราถนัด
 “มือขวา” จึงเป็นสำนวนความว่าถนัดในการกระทำ หรือ พุดได้ดี

4. สำนวนจีน 手到擒来 做某件事很熟练事情很容易办到
 (คำแปล) มือถึงจับได้ หมายถึง เชี่ยวชาญทำอะไรมีความมั่นใจไม่ต้องออกแรงมากก็
 สำเร็จ

สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่อความเชี่ยวชาญ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “มือ”
 เพราะ “มือ” เป็นอวัยวะที่สามารถใช้มาลงมือทำงาน คนเชี่ยวชาญถนัดกับสิ่งใดก็จะชมว่ามือเก่งมือ
 ถนัด ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “มือแข็ง” “มือเก่า” “มือขวา” และสำนวนจีน “手到擒来”

5.2 มโนทัศน์สื่อความตั้งใจ

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย **หูเข้าพรรษา** หมายถึง ไม่ได้ยิน “เข้าพรรษา” เป็นเวลาที่
 พุทธศาสนิกชนปฏิบัติทางธรรมมีถือศีลเว้น สิ่งที่ควรเว้นสำรวมกายวาจาใจให้สงบ ดังนี้ใครที่คนอื่นพูด
 อะไรด้วยแล้วไม่ได้ยินจะเป็นด้วยเปลอ หรือ เพลินอะไรอยู่ก็ตามเรียกกันเป็นสำนวนว่า “หู
 เข้าพรรษา”

1. สำนวนจีน **脚踏实地** 比喻做事踏实认真
 (คำแปล) เท้าเหยียบพื้นดิน หมายถึง ยืนหยัดตามหลักการทำอะไรจริงจัง
 สำนวนในกลุ่มนี้มโนทัศน์สื่อความตั้งใจ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “เท้า” และ
 “หู” เพราะ “เท้า” เป็นอวัยวะใช้มายืนขึ้น หรือ เดินทาง เวลาเดินหยุดที่ตีนหนักแน่น ๆ ก็ถือว่า เดิน

มั่นคง และตั้งใจ “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับฟังเสียง เวลาตั้งใจกับสิ่งหนึ่งก็จะไม่ได้รับฟังเสียงอื่น ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “หูเข้าพรรษา” และสำนวนจีน “充耳不闻” “脚踏实地”

5.3 มโนทัศน์สื่อความสามารถในการรับสิ่งใหม่ ๆ

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 1 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย เปิดหูเปิดตา หมายถึง ให้ได้ยินได้เห็นอะไร ๆ เป็นความรู้กว้างขวางออกไปการที่ไม่รู้อะไรเรียกกันว่า “หลับตา” เช่น หลับตาดูอยู่แต่ในบ้าน หรือ “ไม่ลืมหูลืมตา”
2. สำนวนจีน 耳目一新 形容听到看到新鲜的事物开拓了眼界和见识 (คำแปล) หูใหม่ตาใหม่ หมายถึง รับฟังหรือเห็นอะไรๆใหม่มีความรู้กว้างขวางออกไป สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่อความสามารถในการรับสิ่งใหม่ ๆ เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” และ “หู” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มามองเห็น “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับฟัง เวลารับรู้สิ่งใหม่ ๆ ก็จะใช้ “ตา” และ “หู” มาดูมาฟัง ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “เปิดหูเปิดตา” และสำนวนจีน “耳目一新”

5.4 มโนทัศน์สื่อความฉลาด

พบสำนวนไทย 1 สำนวนและสำนวนจีน 2 สำนวน ดังนี้

1. สำนวนไทย ตาแรงจุมกมด หมายถึง คนฉลาด
  2. สำนวนจีน 目击道存 形容人聪明悟性高 (คำแปล) ตาเห็นผลได้ หมายถึง มองเห็นสิ่งใดก็สามารถเข้าใจสิ่งนั้นคนฉลาด
  3. สำนวนจีน 耳聪目明 形容头脑清楚眼光敏锐 (คำแปล) หูฟังเร็ว ตาเห็นชัด หมายถึง คนที่รับรู้ไวฉลาด ๆ
- สำนวนในกลุ่มนี้มีมโนทัศน์สื่อความฉลาด เปรียบเทียบด้วยการใช้อวัยวะ “ตา” และ “หู” เพราะ “ตา” เป็นอวัยวะใช้มามองเห็น “หู” เป็นอวัยวะใช้มารับฟัง คนมีความสามารถฉลาดก็จะมองเห็นแล้วจำได้ รับฟังแล้วเข้าใจได้ ดังจะเห็นได้ว่า ในสำนวนไทย “ตาแรงจุมกมด” และสำนวนจีน “目击道存” “耳聪目明”

หลังจากศึกษาและเปรียบเทียบมโนทัศน์ในสำนวนไทยและสำนวนจีน สามารถสรุปได้ว่า มโนทัศน์ในสำนวนไทยและสำนวนจีนปรากฏทั้งหมด 5 ประเภท คือ “มโนทัศน์สื่อนิสัย” “มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยา” “มโนทัศน์สื่ออารมณ์” “มโนทัศน์สื่อรูปร่าง” “มโนทัศน์สื่อความสามารถ” และสามารถแบ่งตามลักษณะของแต่ละมโนทัศน์เป็นสองด้าน คือ ด้านบวกและด้านลบ ได้แก่

มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านบวกปรากฏด้วย “นิสัยตรงไปตรงมา” “นิสัยมั่นใจ” “นิสัยน่าเชื่อถือ” “นิสัยมีมารยาท” “นิสัยขยัน” และ “นิสัยจริงจัง” ทั้งหมด 6 กลุ่ม มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านลบปรากฏด้วย “นิสัยโลภ” “นิสัยหัวอ่อนใจอ่อน” “นิสัยซี้ซลาด” “นิสัยกล้าหาญ” “นิสัยฟุ่มเฟือย” “นิสัยเชื่อง่าย” “นิสัยซี้ตูดูก” “นิสัยหยิ่งยโส” “นิสัยไม่สนใจความจริง” และ “นิสัยโกหกตัวเอง” ทั้งหมด 10 กลุ่ม

ส่วนมโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านบวกปรากฏด้วย “อาการได้ยินได้เห็นบ่งบอกชัดเจนส่งผลกระทบ” “อาการคอยดูแล” และ “กิริยาทำด้วยความนุ่มนวล” ทั้งหมด 3 กลุ่ม มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านลบปรากฏด้วย “อาการเสียงดัง” “อาการเสียงกรนดัง” “อาการแย่งกันพูด” “อาการติดสินบน” “อาการแยกความสัมพันธ์” “อาการหาเรื่อง” “อาการเจ็บป่วย” “อาการอยู่เฉย” “อาการการแสดงออกไม่ตรงกับความจริง” “อาการตื่นเต้น” “อาการได้ยินคำพูดไม่ดี” “อาการไม่ปลอดภัย” “อาการพูดคุยให้เชื่อ” “กิริยาหยามเกียรติ” “อาการสอดรู้สอดเห็น” “กิริยาสื่อกันปากต่อปาก” และ “กิริยาสื่อเล่นหูเล่นตา” ทั้งหมด 17 กลุ่ม

ส่วนมโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านบวกปรากฏด้วย “อารมณ์ดีใจ” “อารมณ์สบาย ๆ” ทั้งหมด 2 กลุ่ม มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านลบปรากฏด้วย “อารมณ์โกรธ” “อารมณ์เสียใจ” “อารมณ์เศร้าเครียด” “อารมณ์ตกใจ” “อารมณ์ปรารถนา” “อารมณ์ไม่พอใจ” และ “อารมณ์ตื่นเต้น” ทั้งหมด 7 กลุ่ม

ส่วนมโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านบวกปรากฏด้วย “ความงาม” “ผู้หญิงหน้าตาดี” “ผู้ชายหน้าตาดี” ทั้งหมด 3 กลุ่ม มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านลบปรากฏด้วย “หน้าตุ๋น” “หน้าตาสกปรก” “ผู้หญิงเจ้าชู้” และ “หน้าตาซีเหร่” ทั้งหมด 4 กลุ่ม

ส่วนมโนทัศน์สื่อความสามารถปรากฏด้วย “ความเชี่ยวชาญ” “ความตั้งใจ” “ความในการรับสิ่งใหม่ ๆ” และ “ความฉลาด” ทั้งหมด 4 กลุ่ม

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความหมายและมโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1. เพื่อเปรียบเทียบความหมายของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ 2. เพื่อศึกษามโนทัศน์ของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือไทย 1 เล่ม ได้แก่ 1.หนังสือ “สำนวนไทย” ของ สง่า กาญจนาคพันธุ์ พ.ศ.2543 เก็บสำนวนไทยเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์พบสำนวนไทย 104 สำนวน จากพจนานุกรมสำนวนจีน 2 เล่ม ได้แก่ 1.พจนานุกรมสำนวนจีน “新华成语词典” ค.ศ.2018 2.พจนานุกรมสำนวนจีน “成语大词典” ค.ศ.2013 จากการเก็บจำนวนสำนวนจีนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์พบสำนวนจีน 128 สำนวน รวมสำนวนที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 232 สำนวน

สรุปผลวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สำนวนไทยและสำนวนจีนที่ปรากฏอวัยวะประเภทเดียวกันสามารถจัดกลุ่มสำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันได้ดังนี้ จากเปรียบเทียบสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ผู้วิจัยพบเจอในสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์มีความหมายคล้ายคลึงกันและสื่ออวัยวะภายนอกของมนุษย์เดียวกันทั้งหมด 39 กลุ่ม ได้แก่

สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมี ทั้งหมด 10 กลุ่ม ได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับ “ตา” ที่ หมายถึง “ความโลภ” “อารมณ์โกรธ” “อาการสอดรู้สอดเห็นของคน” “อารมณ์ปรารถนาของคน” “ความรู้สึกชอบหรือสนใจ” “อาการคอยดูแลเฝ้าระวังเหตุการณ์ต่าง ๆ ” “ความเข้าใจ” “ความไม่ฉลาดหรือความโง่” “ผู้หญิงนิสัยเจ้าชู้” “นิสัยการตองโต้ด้วยวิธีเช่นเดียวกัน”

สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมี ทั้งหมด 9 กลุ่ม ได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับ “หู” ที่หมายถึง “สถานที่ไม่ปลอดภัย” “นิสัยตั้งใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง” “นิสัยไม่ใส่ใจไม่สนใจ” “นิสัยเชื่อคนง่าย” “ความไม่ฉลาด” “ความฉลาด” “ความสัมพันธ์ที่ดี” “อาการรับรู้สิ่งใหม่ ๆ ” “อาการเสียงดัง”

สำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมี ทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่ หมายถึง “นิสัยการไม่ยอมรับผิด หรือ การโต้เถียง” “นิสัยการพูดมากและไม่คิด

ก่อนพูด” “นิสัยพูดนินทาเรื่องคนอื่นที่หลัง” “นิสัยพูดกับคิดไม่ตรงกัน” “ความสวยของผู้หญิง” “การพูดที่ทำให้เกิดโทษ” “สื่อการปากต่อปาก”

สำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมี ทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่ หมายถึง “นิสัยการแสดงออกไม่ตรงกับความจริง” “นิสัยใจร้าย” “อาการตกใจ” “อารมณ์เศร้า” “การได้รับการยอมรับ” “การเสียหน้า” “อารมณ์โกรธ”

สำนวนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมีทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับ “มือ” ที่หมายถึง “ทำด้วยความนุ่มนวล” “นิสัยไม่รู้ประหยัด” “นิสัยอ่อนแอ” “อารมณ์ดีใจ”

สำนวนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมีทั้งหมด 2 กลุ่ม ได้แก่ สำนวนเกี่ยวกับ “จมูก” ที่หมายถึง “นิสัยเชื่องง่าย” “สิ่งที่รู้ว่าไม่ถูกต้องแต่ไม่สามารถทำอะไรได้เพราะคนทำร้ายอยู่ใกล้ตัว”

ส่วนสำนวนที่เหลือเป็นสำนวนที่มีความหมายแตกต่างกัน ได้แก่ สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “ตา” ที่มีความหมายแตกต่างกันสำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “หู” ที่มีความหมายแตกต่างกันสำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “ปาก” ที่มีความหมายแตกต่างกันสำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “หน้า” ที่มีความหมายแตกต่างกันสำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “มือ” ที่มีความหมายแตกต่างกัน สำนวนไทยและสำนวนจีนเกี่ยวกับ “เท้า” ที่มีความหมายแตกต่างกัน นอกจากนี้ ในข้อมูลที่ใช้ในการศึกษายังพบว่า มีสำนวนจีนเกี่ยวกับอวัยวะภายนอก “แขน” “ขา” “ผิว”

หลังจากศึกษาและเปรียบเทียบมโนทัศน์ในสำนวนไทยและสำนวนจีน สามารถสรุปได้ว่า มโนทัศน์ในสำนวนไทยและสำนวนจีนปรากฏทั้งหมด 5 ประเภท คือ “มโนทัศน์สื่อนิสัย” “มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยา” “มโนทัศน์สื่ออารมณ์” “มโนทัศน์สื่อรูปร่าง” “มโนทัศน์สื่อความสามารถ” และสามารถแบ่งตามลักษณะของแต่ละมโนทัศน์เป็นสองด้าน คือ ด้านบวกและด้านลบ ได้แก่ มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านบวกปรากฏด้วย “นิสัยตรงไปตรงมา” “นิสัยมั่นใจ” “นิสัยน่าเชื่อถือ” “นิสัยมีมารยาท” “นิสัยขยัน” และ “นิสัยจริงจัง” ทั้งหมด 6 กลุ่ม มโนทัศน์สื่อนิสัยด้านลบปรากฏด้วย “นิสัยโลภ” “นิสัยหัวอ่อนใจอ่อน” “นิสัยขี้ลาด” “นิสัยกลัวหาญ” “นิสัยฟุ่มเฟือย” “นิสัยเชื่องง่าย” “นิสัยขี้ตู่ถูก” “นิสัยหยิ่งยโส” “นิสัยไม่สนใจความจริง” และ “นิสัยโกหกตัวเอง” ทั้งหมด 10 กลุ่ม

ส่วนมโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านบวกปรากฏด้วย “อาการได้ยินได้เห็นบ่อยจนโดนส่งผลกระทบ” “อาการคอยดูแล” และ “กิริยาทำด้วยความนุ่มนวล” ทั้งหมด 3 กลุ่ม มโนทัศน์สื่ออาการและกิริยาด้านลบปรากฏด้วย “อาการเสียงดัง” “อาการเสียงกรนดัง” “อาการแย่งกันพูด” “อาการติดสินบน” “อาการแยกความสัมพันธ์” “อาการหาเรื่อง” “อาการเจ็บป่วย” “อาการอยู่เฉย” “อาการการแสดงออกไม่ตรงกับความจริง” “อาการตื่นเต้น” “อาการได้ยินคำพูดไม่ดี” “อาการไม่

ปลอดภัย” “อาการพูดคุยให้เชื่อ” “กิริยาหยาบเกียรติ” “อาการสอดรู้สอดเห็น” “กิริยาสื่อกันปากต่อปาก” และ “กิริยาสื่อเล่นหูเล่นตา” ทั้งหมด 17 กลุ่ม

ส่วนมโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านบวกปรากฏด้วย “อารมณ์ดีใจ” “อารมณ์สบาย ๆ” ทั้งหมด 2 กลุ่ม มโนทัศน์สื่ออารมณ์ด้านลบปรากฏด้วย “อารมณ์โกรธ” “อารมณ์เสียใจ” “อารมณ์เศร้าเครียด” “อารมณ์ตกใจ” “อารมณ์ปรารถนา” “อารมณ์ไม่พอใจ” และ “อารมณ์ตื่นเต้น” ทั้งหมด 7 กลุ่ม

ส่วนมโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านบวกปรากฏด้วย “ความงาม” “ผู้หญิงหน้าตาดี” และ “ผู้ชายหน้าตาดี” ทั้งหมด 3 กลุ่ม มโนทัศน์สื่อรูปร่างด้านลบปรากฏด้วย “หน้าตาร้าย” “หน้าตาสกปรก” “ผู้หญิงเจ้าชู้” และ “หน้าตาขี้เหร่” ทั้งหมด 4 กลุ่ม

ส่วนมโนทัศน์สื่อความสามารถปรากฏด้วย “ความเชี่ยวชาญ” “ความตั้งใจ” “ความในการรับสิ่งใหม่ ๆ” และ “ความฉลาด” ทั้งหมด 4 กลุ่ม

อภิปรายผล

จากการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ผู้วิจัยพบว่า ในการใช้อวัยวะภายนอกเดียวกันในสำนวนมาเปรียบเทียบกับอีกความหมายหนึ่งสำนวนไทยกับสำนวนจีนมีความหมายคล้ายคลึงกันอย่างมาก เพราะอวัยวะภายนอกของมนุษย์แต่ละชนิดสำหรับชาวไทยกับชาวจีนมีประโยชน์ที่ใช้เหมือนกัน ซึ่งจะนำมาใช้ในสำนวนเพื่อเปรียบเทียบกับอีกความหมายหนึ่ง โดยให้คนอื่นสามารถเข้าใจความหมายของแต่ละสำนวนด้วยความที่ว้าวฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตของประเทศจีนกับประเทศไทยส่วนมากก็จะคล้ายคลึงกัน จึงทำให้ชาวจีนกับชาวไทยให้ความหมายให้แต่ละอวัยวะภายนอกคล้ายคลึงกันอย่างมาก โดยเฉพาะอวัยวะ “ตา” “หู” และ “ปาก” อวัยวะภายนอกพวกนี้ใช้ในสำนวนไทยและสำนวนจีนมีความหมายคล้ายคลึงกันมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเพราะ 3 อวัยวะภายนอกนี้ มีประโยชน์เดียวกัน และมีความหมายคล้ายคลึงกันสำหรับชาวจีนกับชาวไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งชาวจีนกับชาวไทยตามการให้ความหมายกับอวัยวะภายนอก 3 อวัยวะนี้สร้างสำนวนออกมาจะทำให้สำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับ “ตา” “หู” “ปาก” มีความหมายคล้ายคลึงกันอย่างมาก

ในผลการเปรียบเทียบความหมายกับสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกเดียวกัน ผู้วิจัยยังพบเจอสำนวนอีกกลุ่มหนึ่งที่ใช้อวัยวะเดียวกันแต่ความหมายแตกต่างกัน ในสำนวนกลุ่มนี้ แต่ละอวัยวะสำหรับชาวจีนกับชาวไทยมีการให้ความหมายแตกต่างกัน ซึ่งนำมาใช้ในแต่ละสำนวนก็จะใช้อวัยวะชนิดเดียวกันมาเปรียบเทียบกับความหมายต่างกัน เช่น บทที่ 3 ข้อ 4.2.1 สำนวนไทย “ลืปากว่าไม่เท่าตาเห็น” หมายถึง หลายคนพูดเล่าให้ฟังไม่น่าเชื่อเท่าตัวเราเห็นด้วยตาตนเอง แต่ในสำนวนจีนจะใช้ “耳听为虚 眼见为实” (คำแปล) หมายถึง หูฟังมาไม่น่าเชื่อตาเห็นมาเชื่อได้ ซึ่ง

2 สำนวนนี้ มีความหมายคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยใช้อวัยวะ “ปาก” สำนวนจีนใช้อวัยวะ “หู” จึงเป็นการให้ความหมายกับอวัยวะที่แตกต่างกัน ส่วนอีกแบบหนึ่ง คือ การใช้อวัยวะภายนอกชนิดเดียวกันในสำนวนแต่ความหมายแตกต่างกัน เช่น บทที่ 3 ข้อ 4.2.6 สำนวนไทย “ปากว่ามือถือ” หมายถึง พูดแล้วทำเลยเปรียบเทียบกับผู้ไม่มีมารยาทพูดด้วยก็เอามือไปจับไม่สนความสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน หรือไม่ แต่ในสำนวนจีน “言(口) 出必行” (คำแปล) หมายถึง ปากพูดออกมาก็จะทำตาม เปรียบเทียบถึงผู้ทำตามสัญญานิสัยจริงจัง ผู้วิจัยเห็นว่า การเกิดข้อแตกต่างของสำนวนไทยกับสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ เป็นข้อที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของประเทศไทยและประเทศจีนอย่างชัดเจน จึงจะเห็นด้วยกับแนวคิดของพิริยา สุรขจร (2544) ศึกษาเรื่องสำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์การศึกษาเปรียบเทียบ และ LI MENGDI (2562) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาและเปรียบเทียบสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับสี

หลังจากศึกษาและเปรียบเทียบสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ผู้วิจัยยังพบเจออีกด้านหนึ่งที่น่าสนใจคือ สำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายในของมนุษย์ เพราะในช่วงเวลาค้นหาและทบทวนเอกสารและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ยังไม่พบเจอมิผู้ใดได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่สำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายในเป็นกลุ่มสำนวนหนึ่งที่มีจำนวนสำนวนมาก และใช้การทั่วไปสำหรับชาวจีนกับชาวไทย อย่างเช่น สำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายใน “ใจ” “ปอด” “ท้อง” “สมอง” “ลิ้น” “ฟัน” อวัยวะภายในพวกนี้ก็เป็นอวัยวะที่สำคัญสำหรับมนุษย์ จึงใช้มาสร้างสำนวนตั้งแต่สมัยก่อนจนถึงปัจจุบัน ซึ่งน่าจะเป็นอีกด้านหนึ่งที่นำเอามาศึกษาและเปรียบเทียบ เพื่อได้รับความรู้ความเหมือนและความแตกต่างของสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายในของมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา และเปรียบเทียบข้อมูลในการวิจัยนี้ผู้วิจัยสังเกตุว่ายังมีด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสำนวนไทยและสำนวนจีนที่น่าไปศึกษาในต่อ ๆ ไป ดังนี้

1. สามารถนำผลของการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางที่ดีเพื่อมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนสำนวนไทยและสำนวนจีน
2. ควรค้นหาและศึกษาสำนวนไทยที่เกี่ยวกับอวัยวะ “แขน” “ขา” และ “ผิว” เพื่อให้เห็นอวัยวะ “แขน” “ขา” “ผิว” มีความหมายใด ๆ สำหรับชาวไทย
3. ควรเก็บข้อมูลสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายในของมนุษย์ เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของสำนวนไทยและสำนวนจีนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายในของมนุษย์

บรรณานุกรม

- ไซสิริ ปราโมช ณ อยุธยา. (2539). *การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉินหยิงหลิน. (2526). *สำนวนจีนและสำนวนไทย: การศึกษาเปรียบเทียบ*. วิทยานิพนธ์อ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวดีศรีลัมพ์. (2557). *เอกสารประกอบการสอนวิชาระบบความหมาย(ภ.603)*. สาขาวิชาภาษาศาสตร์ เพื่อการสื่อสารคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฐิติวัฒน์จตุรวิธวงศ์. (2546). *การวิเคราะห์ลักษณะและภาพสะท้อนจากสำนวนไทย*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ดิเรกชัยมัทธนะสิน. (2521). *ถ้อยคำสำนวน: แนวคิดเชิงภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุกัญญา
- บรรจบพันธุ์ธมา. (2555). *ลักษณะภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่19)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- บุญสิริสุวรรณเพ็ชร. (2538). *สำนวนสุภาษิตและคำพังเพยไทยปทานุกรมสำนวนสุภาษิตและคำพังเพยไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอสแอนด์เคบुकส์
- บุปผาบุญทิพย์. (2547). *การเขียน (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเสริฐเย็นประสิทธิ์. (2558). *การเปรียบเทียบสำนวนมลายูและสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสัตว์*.
- พัชรพิมพ์เสถบุตร. (2562). *พจนานุกรมอังกฤษ-ไทยพ.เสถบุตรเพื่อการใช้ภาษาอังกฤษยุคดิจิทัล*.
- พัชรพิมพ์เสถบุตร. (2562). *พจนานุกรมอังกฤษ-ไทยเล่มที่ 1*.
- พิริยาสุรขจร. (2544). *สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์: การศึกษาเปรียบเทียบ*.
- โยเกษมينة. (2553). *การศึกษาเปรียบเทียบความหมายและการปรากฏของคำว่า"ตา"ในสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทย*.
- รัชนิชอโสตถิกุล. (2542). *สำนวนภาษาิตและคำพังเพยของไทยที่นำอวัยวะภายนอกของร่างกายมาเปรียบ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2538). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2538*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วฤทธิภูมิ. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริลักษณ์ทวีกิจรุ่งทวี. (2547). *การแปลสำนวนจากนวนิยายภาษาไทยของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ปราโมช*.
- สง่ากาญจนาคพันธุ์. (2543). *สำนวนไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

สนิทธัตโยภาส. (2546). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารอักษร.

สุริยารัตนกุล. (2546). *นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ภาคที่1(ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกและตระกูลจีน-ทิเบต* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล,1994

อุดมวโรดม์สิกขดิตถ์. (2543). *ภาษาศาสตร์เหมาะสมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ:ต้นธรรม

อุราเด่นวิทย์เลิศล้ำ. (2548). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่าเงินทองและของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทย*.

อิเดโอะอิราโนะ. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า*

LIMENDIE. (2562). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี*

Ungererm, F., & Schmid, H.J. (2539). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. London: Longman.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	YU HAN
วัน เดือน ปี เกิด	27/4/1995
สถานที่เกิด	YUN NAN
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	169 Long Had Bangsaen Rd, Saen Suk, Chon Buri District, Chon Buri 20131
ตำแหน่งและประวัติการ ทำงาน	student
ประวัติการศึกษา	2018 Bachelor's degree, Burapha University 2027 Master Degree of Arts, Burapha University

